საქართველოს რესპუბლიკა

იმისთანა წმინდა საქმეში, როგორიც ბეჭდური სიტყვაა, ტყუილებით და ჭორებით ბურთის გატანა ყველა უკადრისობაზე უსაძაგლესია.

დაარსებულია 1918 წელს.

შაბათი, 22 აპრილი, 2006 წელი.

№ 80 (5418)

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@gol.ge | ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika | ფასი 50 თეთრი.

გუშინ სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია მეორემ სამების საკათედრო ტაძარში გარდამოხსნის რიტუალი ჩაატარა

ხვალ, 23 აპრილს, ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომაა, გილოცავთ!

ლეიტენანტი მიხეილ ლალიანი

•

ერთი „ძვირფასი მკითხველის“ გამო

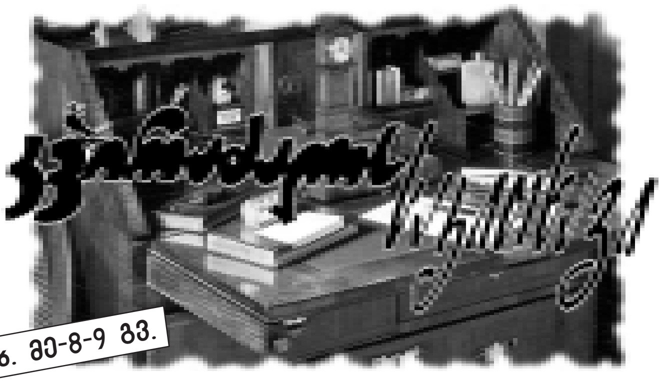

იხ. მე-8-9 გვ.

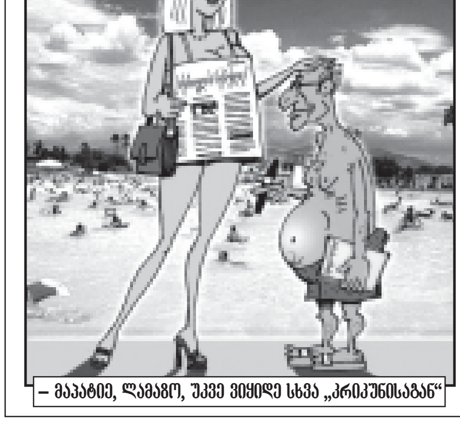

– მაპატიე, ლამაზო, უკვე ვიყიდე სხვა „კრიკუნისაგან“

ვისაც ჯიბის ფული გინდათ...

იხ. მე-16 გვ.

იხ. მე-2 გვ.

თუ მარცვალი მიწაში არ ჩავარდა და არ მოკვდა, ნაყოფი ვერ აღმოცენდება

◉ დღესასწაული

ბრწყინვალე აღდგომა იესო ქრისტესი

23 აპრილს საქართველოს სამოციქულო ეკლესია დღესასწაულობს იესო ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომას.

დიდ შაბათ ღამეს, ნაშუაღამევს, ქრისტეს საფლავის მცველებმა მოულოდნელად იგრძნეს მიწისძვრა და იმწამსვე დაინახეს ანგელოზი ელვარე სამოსელით, რომელმაც გადააგორა ლოდი საფლავის კარებიდან და იქვე ჩამოჯდა. ქრისტე აღსდგა. შეშინებული მცველები ჯერ პირქვე დაეცნენ, შემდეგ გაიქცნენ და მღვდელმთავრებს, ყოველივე, რაც მოხდა, უამბეს.

შაბათ ღამესვე, განთიადისას, იესო ქრისტეს ნაცნობი დედაკაცები, მარიამ მაგდალინელი, მარიამი, სალომე და სხვანი მივიდნენ საფლავზე. მენელსაცხებლე დედებს უნდოდათ იესოს გვამისთვის მირონი ეცხოთ. გზაზე იმაზე წუხდნენ, ვინ გადაგვიგორებს ლოდსაო, მაგრამ როცა ნახეს ლოდი გადაგორებული იყო და ქრისტეს გვამი არსად ჩანდა, მაშინ მარიამ მაგდალინელი საჩქაროდ გაიქცა მოწაფეებთან, ხოლო სხვა დედებმა, მიახლოებისას, დაინახეს საფლავთან მჯდომარე თეთრსამოსიანი ანგელოზი, რომელმაც ახარა მათ ქრისტეს აღდგომა.

... გზად, შინისკენ მიმავალ მენელსაცხებლე დედებს იესო ქრისტემ უთხრა: „გიხაროდენ!“... ნუ გეშინიათ, წარვედით და უთხარით მოწაფეთა ჩემთა“. ისინი დიდი სიხარულით მივიდნენ მოწაფეებთან და რაც იხილეს, ყველაფერი უამბეს მოწაფეებს.

... აღდგომის შემდეგ ორმოცი დღე დარჩა ქვეყანაზე და ბევრჯერ გამოეცხადა მოწაფეებს, რომლებიც დარწმუნდნენ, რომ აღსდგა მათი მოძღვარი იესო ქრისტე.

ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით, სიკვდილითა სიკვდილისა დამთრგუნველი და საფლავების შინათა ცხოვრების მიმნიჭებელი!

მოამზადა
გიული ლიპარტიამ

◉ გზა ტაძრისკენ

თუ მარცვალი მიწაში არ ჩავარდა და არ მოკვდა, ნაყოფი ვერ აღმოცენდება

ახლა, როცა ამ წერილს ვწერ, წითელი პარასკევია — ყველაზე მძიმე დღე მთელი წლის განმავლობაში. ამ დღეს ჯვარს აცვეს უფალი ჩვენი იესო. დილაა. საპატრიარქოში სასწავლო კომიტეტის თავმჯდომარის, სიონის ტაძრის წინამძღვრის, პროტოპრესვიტერ გიორგის (გამრეკელისძ ოთახი საკმევლის სუნითაა გაჟღენთილი. კედლებიდან წმინდანები დაგვყურებენ. მამა გიორგი აღდგომის შესახებ გვესაუბრება.

— ქრისტეს აღდგომა ერთია და უცვლელი, — ამბობს იგი, — ამ მხრივ ძველსა და ახალ აღდგომებს შორის არ შეიძლება იყოს რაიმე განსხვავება. მაგრამ ქვეყნის, ერის, თითოეული ადამიანის დამოკიდებულებაც შეიძლება იცვლებოდეს და ეს უნდა იყოს უფლისადმი მეტი სიყვარულით გაჯერებული.

ყველანი ვხედავთ, რომ ხალხი სულიერად გაღვიძებულია. იხსნება ახალი ტაძრები, მრავლდება მორწმუნე ერი ქვეყანაზე და, შესაბამისად, ღვთის მიერ უფრო მოწესრიგდება ერის ცხოვრებაც.

ისტორიული გამოცდილებიდან ვიცით, რომ ერთდროულად შეიძლება არსებობდეს როგორც მოძრაობა უფლისაკენ, ასევე — მის საპირისპიროდ. უფალი მოვიდა ქვეყანაზე და მას შეუდგნენ ისინი, ვინც ეძებდა — მოწაფეები. ამავე დროს კი გაძლიერდა წინააღმდეგობა მის მიმართ იმ წრეებში, რომელთაც უფლის გარეშე უნდოდათ ბატონობა ამ ქვეყანაზე. შესაბამისად, ჩვენს ერშიც ხდება საპირისპირო პროცესები, ხან უფრო მწვავედ, ხანაც — ფარულად. ჩვენ ამაზე თვალს, რა თქმა უნდა, ვერ დავხუჭავთ.

— ქართული ეკლესიის როლი ქართული სახელმწიფოს მშენებლობაში ყოველთვის განუზომელი იყო. როგორია დღეს ჩვენი ეკლესიის როლი მისთვის აქამდე უჩვეულო ყოფაში, მისთვის უჩვეულო საზოგადოებრივი ფორმაციის დროს?

— ქართული ეკლესიის როლი ის გახლავთ, რომ ერს მისცეს უფალთან დაკავშირების საშუალება. მოუწოდოს, ასწავლოს, დამოძღვროს. დღეს განსაკუთრებით მართებს ეკლესიას გამოფხიზლება, რადგან მრავალი ცრუსწავლება, თვითნებური მოძღვრება, იდეოლოგიები ვრცელდება არა მარტო საქართველოში, არამედ მთელ მსოფლიოში. აქ გვმართებს ეკლესიისა და ღვთის მსახურებს სიფხიზლე, რომლის მიზანიც არის არა მარტო პირადი დაცვა ულვთო და უსულო სწავლებებისაგან, არამედ ერის დაცვაც. ადამიანებს ხშირად გვინახავს სხვადასხვა ადგილას გამოკრული პლაკატები ჯანსაღი ცხოვრების წესის შესახებ, მაგრამ ცხოვრების წესის სიჯანსაღე უფალთან არის დაკავშირებული. ეკლესიის მისიაც სწორედ ის გახლავთ, რომ ერს წარსულიც გაახსენოს, აწმყოშიც გაარკვიოს და მომავალი გზაც დაუსახოს.

სახელმწიფოში ეკლესიის მისია იმითაც იყო გამოკვეთილი, რომ ვინც არ უნდა ყოფილიყო ხელისუფალი, ხელი შეეწყო სიკეთის კეთებაში, სიმართლის ქმნაში, ზნეობრივ, მშვიდობიან მართვაში... მაშინ, როცა ჯერ კიდევ წარმართი მეფეები იყვნენ, პირველი საუკუნის რომის იმპერიაში, მოციქულნი ამბობდნენ, რომ „ჩვენ უნდა ვილოცოთ მათთვის, რათა მათი მშვიდობიანი მეფობით ჩვენ გვქონდეს საშუალება უფლის მსახურების, უფლისმიერი ცხოვრების“... სამართლიანობის დროს ხომ ჭეშმარიტება უფრო მეტად ვრცელდება!

ამიტომაც ებრძვიან ხოლმე მესიას, რომ როგორც კი მშვიდობიანი პერიოდი დგება, ჭეშმარიტება მაშინვე, უფრო ადვილად ვრცელდება. უფალია ჭეშმარიტება, რადგან თვითონვე ამბობს იგი: შეიცან ჭეშმარიტება და ჭეშმარიტებამ გაგანთავისუფლოთ თქვენ. მარადიული ცხოვრების საწინდარიც არის უფალთან ერთობა.

კონკრეტულად კი, ალბათ, საზოგადოებას შეუმჩნეველი არ დარჩა ის, რომ დაარსდა პატრიარქის ფონდი, პატრიარქი დაუკავშირდა მეცნიერებათა აკადემიას, საგანმანათლებლო სისტემას, უნივერსიტეტს... იქმნება ერთობლივი პროგრამები, იმართება კონფერენციები... აქტიურდება ზრუნვა არა მარტო სასულიერო, არამედ საერო განათლებისადმი.

— როგორია უწმინდესის როლი ამ მძიმე რეალობაში, თქვენი შეფასებით, როგორ ართმევს იგი თავს მოვალეობას?

— მე ვიტყოდი, რომ სასწაულებრივად. ყველაზე ძნელია, ასე მოზღვავებულ სწავლამოძღვრებების აღელვებულ ზღვაში სწორი გეზი დაიჭირო, არ გადაიხარო არც მარჯვნივ, არც მარცხნივ. ამ რთულ დროს პატრიარქი ღვთის მიერ არის მოვლენილი ქართულ ეკლესიაში. შესაბამისად, ერიც გრძნობს, რომ ის არის საყრდენი, ნიშანსვეტი და ამიტომ ერთიანდება ეკლესიაში მისი ლოცვა-კურთხევით... პატრიარქი არის ინიციატორი მრავალი წამოწყების, საერო და საეკლესიო დასის ერთობის, ხელისუფლებასთან დაკავშირების. ის მუდამ ურთიერთობს ხელისუფლებასთან, სთავაზობს გზას, ღვთის წყალობით, ის კიდეც აღწევს მიზანს საოცარი სიმშვიდის, ლმობიერების წყალობით.

— როგორ გესახებათ ქართული ეკლესიის მომავალი?

— მომავალი უფლის ხელშია. წინასწარ რაიმეს განსაზღვრა ადამიანის მიერ, ძნელია. ვიცით, რომ ბოლო ჟამია ყველა იმ ნიშნით, რაც სახარებაშია აღწერილი. ესენია: უსჯულოების გამრავლება მთელ ქვეყანაზე და ამავე დროს, სახარების ქადაგება მთელ მსოფლიოში. უფლისგან განდგომა, ურწმუნოების გავრცელება სახელმწიფოებრივ დონეზე... სჯულის საწინააღმდეგო ისეთი მოვლენები, რომლებიც არასდროს ყოფილა კაცობრიობის ისტორიაში: ერთსქესიანთა ქორწინების დაკანონება, ღვთის მიერ დაგმობილი უსჯულო ურთიერთობების წაქეზება, მცდელობა, რომ გენური ინჟინერიით შექმნან ახალი ჯიშები, კლონირების იდეის მცდელობა...

კლონირებული ადამიანის შექმნა შეუძლებელია, რადგან ადამიანი მარტო ბიოლოგიური მასა კი არ არის, არამედ სულისა და სხეულის ერთობაა, სული კი ღვთისაგან არის და ადამიანს არ ხელეწიფება მისი მიცემა... ასეთი აზრების გავრცელება საზოგადოებაში უკვე არის ბოლო ჟამის ნიშანი. თუმცა, ჩვენ ვიცით, რომ ამ დროში სარწმუნოებრივი აღმავლობის პერიოდები მაინც იქნება, რომელსაც შეიძლება მოჰყვეს მეტი შევიწროების, დევნის პერიოდი. ამის მიუხედავად, ეკლესია მუდამ ბრწყინავს თავისი სიწმინდით, ჭეშმარიტებით, სიყვარულითა და სათნოებით. როგორი მძიმეც არ უნდა იყოს მომავალი, ეკლესია მაინც გაართმევს თავს სიძნელეებს, რადგან თავად ღვთისგან არის დადგენილი, რომ „ბჭენი ჯოჯოხეთისანი ვერ მოერევიან მას!“

— მამა გიორგი, ბევრი შეშინებულია ქათმის გრიპით, უნდა შევღებოთ თუ არა კვერცხი?

— ჩემი პირადი აზრით, რომელსაც არც ვმალავ, ქათმის გრიპთან დაკავშირებით პანიკური გამოსვლა, გაენადგურებინათ ქათმები, იყო არაჯანსაღი რეაქცია მოვლენაზე, რომელსაც შეიძლება ადგილი ადრეც ჰქონდა და დღესაც აქვს. მაგრამ, როგორც ჩანს, ვილაცამ ეს პირადი მიზნებისთვის უფრო გამოიყენა. ეს იყო მატერიალურ-ეკონომიკური თუ სულიერ-ზნეობრივი, სულ სხვა საკითხია, მასმედიამაც ხელი შეუწყო ამის პროპაგანდას. მაგრამ დაავიწყდათ, დაავადებული ქათამი რომ კვერცხს არ დებს!..

— გთხოვთ, კიდევ ერთხელ განუმარტოთ მკითხველს წითელი კვერცხის საიდუმლო...

— სახარებაში უფალი მკვდრეთით აღდგომის რამდენიმე სიმბოლოს გვაძლევს. ერთ-ერთი ხორბლის მარცვალია, რომ თუ მარცვალი არ ჩავარდა მიწაში და არ მოკვდა, არ აღმოცენდება და ნაყოფს არ მოისხამს. ამის მსგავსად მარიამ მაგდალინელი, შეპყრობილი ქრისტიანობის ქადაგებით, როცა წარადგინეს იმპერატორის წინაშე, მან უთხრა, რომ კვერცხის ნაჭუჭი თუ არ გატყდა, იქიდან წიწილა არ გამოვა, სიცოცხლე არ დაიბადებაო. ასევე ჩვენი სხეულიც არის ნაჭუჭი, თუ ის არ დაიშალა, სული ვერ გათავისუფლდება... როგორც ხორბლის მარცვალი მოგვცა სახარებაში უფალმა, ასევე არის კვერცხიც.

ხოლო წითელი, მეწამული ფერით მისი შეღებვა ორ აზრს მოასწავებს. პირველი, ეს ფერი რომის იმპერიაში იყო მეფობის ნიშანი — წითელი მანტიის ტარების უფლება ჰქონდა მხოლოდ მეფეს. მეორეც — ეს არის შეხსენება უფლის მიერ ჩვენი ხსნისათვის დაღვრილი სისხლის. მეფობა და მოწამეობა ერთდროულად! მოწამეობა წინ უძღვის აღდგომას. აღდგომა კი არის მეფობა საუკუნო!

— მამა გიორგი, რას უსურვებთ სააღდგომოდ ჩვენს მოსახლეობას?

— თუ ადამიანი ქრისტეს რწმენით ცხოვრობს, მისთვის ამქვეყნიური სიდუხჭირე უფრო მსუბუქი ხდება. მარადიულობის წინაშე დროებითი სიძნელე არაფერია. პირიქით, უფრო მოწამეობაა, თუკი ის მოთმინებით, უდრტვინველად აიტანს ყოველივეს, რაც კი ამ წუთისოფელში შეხვდება. ამით ადამიანი წარმავალიდან მარადიულში გადავა და სასუფეველსაც დაიმკვიდრებს...

ესაუბრა
ლია ჭილაძე

◉ ინფორმაცია

სააღდგომო დახმარება გაჭირვებულებს

ქუთაისის ადგილობრივი მთავრობის წარმომადგენლებმა, საერთაშორისო ორგანიზაციების მხარდაჭერით, ათასამდე სოციალურად დაუცველ ოჯახებს სააღდგომო საჩუქრები გადასცეს. ქუთაისის „მადლიერების სახლის“ 6000 ბენეფიციარს, ხელმოკლე და მრავალშვილიან ოჯახებს ჰუმანიტარული ტვირთი ქალაქის მერის მოვალეობის შემსრულებლის გიგა ჩოგოვაძის მონაწილეობით გადაეცა.

თითოეულ ამანათში 10 კილოგრამამდე სურსათ-სანოვაგეა, რომელიც ოჯახებს სულადობის მიხედვით გაუნაწილდათ.

აღსანიშნავია, რომ ჰუმანიტარულ აქციაში მნიშვნელოვანი წილი ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის აპარატს მიუძღვის. მადლობა მათ!

რუსთავში მიწა გაძვირდა

რუსთავის მთავრობის ინიციატივით, ქალაქის ზედა ზონაში მიწის ფასი 6-დან 12 ლარამდე გაიზრდება. მიწის ფასის მატება რუსული და ქართული სამშენებლო კომპანიების მხრიდან რუსთავში ბინათმშენებლობის განვითარებით დაინტერესებამ გამოიწვია. ამ დროისთვის რუსთავის არქიტექტურის სამსახურს ოფიციალური წერილით უკვე რამდენიმე კომპანიამ მიმართა. ისინი ქალაქში მრავალსართულიანი საცხოვრებელი კორპუსებისთვის შესაფერისი ადგილის გამონახვას მოითხოვენ.

რუსთავის მერის მოვალეობის შემსრულებლის დავით ნადაშვილის თქმით, სამწუხაროდ, ქალაქში ბინათმშენებლობისთვის შესაფერისი ადგილები ძალიან ცოტა დარჩა.

რუსეთია თუ ბელორუსია?

საქართველოს პარლამენტის წევრს კახა გეწაძეს რუსეთის საელჩომ ვიზის გაცემაზე უარი განუცხადა. ამის შესახებ საქართველოში რუსეთის საელჩომ პარლამენტარ კახა გეწაძეს გუშინ აცნობა.

კახა გეწაძე, რომელიც ამავდროულად, ჭიდაობის ფედერაციის პრეზიდენტია, მოსკოვში 25 აპრილს დაგეგმილ ჭიდაობაში ევროპის ჩემპიონატზე საქართველოს ნაკრებთან ერთად მიემგზავრებოდა.

გეწაძის განცხადებით, რუსეთის საელჩოში მას პირად საუბარში განუცხადეს, რომ არსებობს გარკვეული არაოფიციალური ბრძანება, რომლის მიხედვით კახა გეწაძეზე, რადგანაც იგი მინსკის მოვლენებში მონაწილეობდა და მინსკის სამართალდამცავი ორგანოების მიერ იყო დაკავებული, რუსეთის ვიზა არ გაიცემა.

ავსტრიელები დახმარებას გვპირდებიან

საქართველოში ჯერ კიდევ არსებობს პრობლემები პენიტენციალურ სისტემაში, კანონის უზენაესობის, ადამიანის უფლებების დაცვის მხრივ, ფინანსური ინფრასტრუქტურისა და ინვესტიციებისთვის უკეთესი პირობების შექმნის მხრივ. ამის შესახებ გუშინ ბაქოში გამგზავრების წინ ევროკავშირის „ტროიკის“ დელეგაციის ხელმძღვანელმა, ავსტრიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს სახელმწიფო მდივანმა მარტინ ვინკლერმა პრესკონფერენციაზე განაცხადა. მარტინ ვინკლერის თქმით, ქვეყნის მთავრობა აღიარებს ამ სუსტ მხარეებს და ევროკავშირი მზად არის საქართველოს დაეხმაროს.

ინტერპრესნიუსი

◉ პრეზიდენტი

არ არსებობს დაუძლეველი პრობლემა

მიხეილ სააკაშვილი ბელორუსიიდან შემოყვანილი ტრაქტორების პრეზენტაციას დაესწრო

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ „ნაციონალური პროგრამით“ შემოყვანილი 150 ტრაქტორი, საქართველოს პრეზიდენტის გადაწყვეტილებით, კახეთის რეგიონს გადაეცემა.

გუშინ წეროვანში ბელორუსიიდან შემოყვანილი ტრაქტორების პრეზენტაცია გაიმართა, რომელსაც საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი დაესწრო.

„დღეს ძალიან მნიშვნელოვანი დღეა, დავიწყეთ სოფლის მეურნეობაში მექანიზაციის ვრცელი პროგრამა. მინდა, რომ საქართველოში ტრაქტორების რაოდენობა უახლოეს წლებში მინიმუმ გაორმაგდეს, ასევე ჩვენ უნდა მოვახერხოთ სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების გაორმაგება“, — განაცხადა პრეზიდენტმა სააკაშვილმა.

მისი თქმით, „ნაციონალური პროგრამით“ პირველად შემოსული 150 ტრაქტორი კახეთში გაიგზავნება, რადგან კახეთს წელს ყველაზე მეტად უჭირს. **„წელს კახეთზე, ღვინის ემბარგოს სახით, დარტყმა განხორციელდა. რამდენიმე კვირის წინათ კახელებს დავპირდი, რომ მათ ტრაქტორებს გადავცემდი და ამ დაპირებას ვასრულებ კიდეც. დღეს პირველი 150 ტრაქტორი წავა, უახლოეს კვირებში კიდევ 200 გაიგზავნება“**, — განაცხადა სააკაშვილმა.

პრეზიდენტის განცხადებით, მთავარია ტრაქტორები სწორად განაწილდეს და ამაზე მონიტორინგი სოფლის მეურნეობის მინისტრს დაავალა.

სააკაშვილის თქმით, ტრაქტორის ფასი უნდა იყოს ყველასთვის ხელმისაწვდომი და არავის არ უნდა მიეცეს პრივილეგია.

„ერთადერთი, რასაც ვერ გავაკეთებთ, დიზელის საწვავს ვერ გავაიაფებთ, იმიტომ რომ დიზელის ფასი არა საქართველოში, არამედ მსოფლიოს ბაზრის მიერ დგინდება. დანარჩენი — უფასო ჯიშები, უფასო ნერგები, კონსულტაციები და ხელმისაწვდომ ფასებში ტრაქტორები — სახელმწიფოს მიერ იქნება უზრუნველყოფილი“, — განაცხადა სააკაშვილმა.

პრეზიდენტმა მეღვინეებს და მევენახეებს მიმართა: **„ვისაც ქართული ღვინის ამოძირკვა და დანგრევა აქვს გადაწყვეტილი, ამას ვერ მოახერხებს“.**

მისი თქმით, რა თქმა უნდა, იქნება სიძნელეები, პრობლემები, რომელიც ერთობლივად იქნება გადალახული.

„თუ ერთად დავდგებით, თუ ერთად ვიშრომებთ, არ არსებობს სიძნელე, რომელსაც ვერ გადავლახავთ და არ არსებობს პრობლემა, რომელსაც ჩვენ ვერ დავძლევთ. არ არსებობს ბაზარი, რომელსაც ვერ მოვიპოვებთ, არ არსებობს კონკურენცია, რომელსაც ვერ გავუძლებთ. ჩვენ არათუ გადავარჩენთ ჩვენ მევენახეობას, მეღვინეობას, არამედ გავაძლიერებთ, მაგრამ ამისთვის დაგვჭირდება შრომა. მთავარია, არ შეგვეშინდეს... თუ არ შეგვეშინდება, ყველაფერი დაიძლევა“, — განაცხადა პრეზიდენტმა.

ინტერპრესნიუსი

◉ ინფორმაცია

ოპოზიციის აზრით

ევროკავშირის „ტროიკა“ გუშინ ბაქოში გამგზავრებამდე ქვეყნის ოპოზიციისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებს შეხვდა. შეხვედრის შემდეგ ოპოზიციური პარტიების ლიდერებმა განაცხადეს, რომ მათ აქცენტი ქვეყანაში მიმდინარე არადემოკრატიულ პროცესებზე გააკეთეს.

„მემარჯვენეების“ ლიდერის დავით გამყრელიძის განცხადებით, ევროკავშირის წარმომადგენლებს დეტალურად მიეწოდა ინფორმაცია იმ პრობლემებზე, გამოწვევებსა და საფრთხეებზე, რაც საქართველოში დემოკრატიის მიმართ არსებობს.

„დემოკრატია საქართველოში ბელორუსიისკენ შარაგზას დაადგა და მალე ლუკაშენკოს რეჟიმს მივიღებთ“, — განაცხადა დავით გამყრელიძემ.

მისივე თქმით, მნიშვნელოვანია, რომ საქართველო-ევროკავშირის სამოქმედო გეგმაში ევროკავშირის მხრიდან სწორედ ამ პრობლემებზე გამახვილდეს ყურადღება.

ინტერპრესნიუსი

◉ კვირის თვალსაწიერი

ვის ემუქრება უბუმბულოდ დარჩენა?

ნოე რომ ნუნუას მიუჯდა და წყალი პირუტყვს მიანება, გახსოვთ ალბათ.

საერთოდ პატრიარქ ნოეს, კაცობრიობის წინაშე უზარმაზარი დამსახურების მიუხედავად, შთამომავლობამ არ მიუყურისძირა, ყლურწვა რომ ერთობ უყვარდა. მამის ამ სისუსტის გამო, შუათანა ვაჟმა ქამმა თავიც კი წააგო: ნაბახუსევზე ნოემ ისიც და მთელი მისი შთამომავლობაც დასწყევლა იმის გამო, რომ ხის ძირში დასაძინებლად წამოკოტრიალებულ მთვრალ მამას, რომელსაც მოშილიფებული ხვანჯრიდან გენიტალიები უჩანდა, სიცილი დააყარა, იმის ნაცვლად, რომ საბანი წაეფარებინა, როგორც ეს უფრო მიზანსწრაფულმა და მიხვედრილმა სემმა ჩაიდინა.

ამრიგად, კარგი ღვინის (მაშინ ცუდი, ანუ შაქრით გაკეთებული ან პესტიციდიანი, უბრალოდ, არ იყოძ სამყაროს ბიბლიურ გარიჟრაჟზეც კი ეტანებოდნენ.

საქართველო კარგი ღვინის სამშობლოა იმ უხსოვარი დროიდან (მოთმინებით მოძებნა უნდა და, გამორიცხული სულაც არ არის მესოპოტამიაში, ნოეს მარანში, მაგალითად, „თელიანი ველის“ ეტიკეტიანი ბოთლები ინახოსძ.

XIX საუკუნის II ნახევრიდან, როცა საქართველოში სასაქონლო მეღვინეობა განვითარდა, სირაჯობა — ღვინით ვაჭრობა ცალკე ამქრად ჩამოყალიბდა.

სირაჯები ღვინოს ქართლ-კახეთის სოფლებში შემოდგომით ყიდულობდნენ. ახალდაწურულ ღვინოს „იბევებდნენ“ — ქვევრს ბეჭედს დაუსვამდნენ, მერე თბილისში ეზიდებოდნენ ტიკებით, რუმბებითა და კასრებით.

თბილისს ორი სირაჯხანა, ანუ სპარსულად ღვინის სახლი, ღვინის გასაყიდი ადგილი დუქნებითა და სარდაფებით, ახსოვს: დიდი და პატარა.

პატარა სირაჯხანა დიდზე ძველი იყო. მდებარეობდა მტკვრის მარჯვენა სანაპიროსთან, ახლანდელი სიონის, შარდენისა (ძველი ბნელი რიგისძ და ლესელიძის ქუჩათა შესაყარზე, პატარა ალმართზე (აქედან მოდის მისი სახელწოდება „პატარა“ძ. დღეს ეს ქუჩა აღარ არსებობს, გაქრა ყოფილი შუაბაზრის (დღევანდელი ლესელიძის ქუჩისძ რეკონსტრუქციისას.

XIX-XX ს.ს. თბილისში განთქმული დიდი სირაჯხანა მტკვრის მარცხენა სანაპიროზე, მეტეხის უბანში, ახლანდელ ღვინის ალმართზე მდებარეობდა. იწყებოდა მეტეხის ხიდთან და მთავრდებოდა ბარათაშვილის ალმართთან (მოედანთანძ, ანუ გრძელ მოხვეულ ალმართს გასდევდა და ავლაბრის გალავნის ქვემოთ კლდის ძირს მიუყვებოდა.

ქალაქელს კარგი ღვინის ყიდვა თუ მოუნდებოდა, აქეთ მოეშურებოდა ხოლმე. ძველ თბილისში გაიგონებდით გამოთქმას: „შენ რომ მოდიოდი, მე სირაჯხანაში უკვე ტიკზე ვიჯექიო“.

იოსებ გრიშაშვილმა ამ კოლორიტული ადგილის სურათი შემოგვინახა:

> **თუ ჩაგივლია სირაჯხანისკენ,**
> **დაჰკვირვებიხარ ამ ქუჩებს კარგად,**
> **გაგაოცებდა რუმბების სისქე**
> **და ჭიანურზე დაკრული ჩარგა.**

მაგრამ ყველაფერს ნუ გავაიდეალებთ — თბილისში ცუდი ღვინოც უხვად ისმებოდა. განსაკუთრებით, 1970-იანი წლებიდან, როცა საქართველოში ღვინის საშინელი, ყოვლად აღვირახსნილი, უნამუსო ფალსიფიცირება დაიწყო. ამ საქმეს „ინდუსტრიული“, სახელმწიფოებრივი სახე მაშინ მიეცა, როცა 700 ათასი ტონა ყურძნის „მოყვანა“ დავიწყეთ და სიტყვა „მეღვინე“ ფულიანი, ფულის მკეთებელი, საქმოსანი კაცის სინონიმად იქცა. სახელმწიფოს, ბუნებრივია, ხალხიც აჰყვა და ერთიანად მოსპეს ღვინოც და მისი იმიჯიც. პირდაპირ ანეკდოტად იქცა „ხვანჭკარას“ საქმე, რის შესახებ იმ დღეს მოსკოვიდანაც კი წამოგვძახეს: რაჭაში სულ ორი კუმპალი ალექსანდროული მოდის, „ხვანჭკარით“ კი მაღაზიები გადაჭედილა მაშრიყიდან მაღრიბამდეო...

და ახლა გვწყინს, რუსებმა რომ ჩვენი ღვინო გამოაძევეს. რუსეთისა რა გიკვირს, თბილისის მაღაზიებში (ბოდიში, მარკეტებშიძ, ბაზრებში შეიარე და იყიდე თავანკარი ღვინო, თუ ბიჭი ხარ! კაცისგან, მასთან ორი ფუთი მარილი მაინც თუ არ გაქვს ნაჭამი, ღვინის ყიდვას, რაგინდ ცოლ-შვილი იფიცოს, ვერ გაბედავ და სწორიც იქნება.

ოღონდ ახლა ესეც ვთქვათ: ბოლო დროს გამოჩნდნენ ფირმები, რომლებიც მართლა უფრთხილდებიან სახელს, მართლა ღვინოს ასხამენ და ყიდიან (სამწუხაროდ, ეს ნაღდი ღვინო ძნელად ხელმისაწვდომია რიგითი მოკვდავისთვის სიძვირის გამოძ. ისინი ქართული ღვინის სახელის აღდგენისთვის ბრძოლას ჩაუდგნენ სათავეში და საკვირველია, რომ სწორედ ახლა, როცა ეს ბრძოლა პირველ კვირტებს ილებს, გამოგვაძევეს რუსული ბაზრიდან. როცა ხარისხი გაუმჯობესდა, მაშინ დაიწუნეს! ეს კიდევ ერთხელ გვარწმუნებს, რომ აქ პოლიტიკასთან გვაქვს საქმე და არა ღვინოსთან. რუსეთის მთავარი სანიტარიული ექიმი ონიშჩენკო იმას აკეთებს, რაც პრეზიდენტმა პუტინმა უბრძანა.

თავდაცვის მინისტრმა ირაკლი ოქრუაშვილმა, რომელსაც როგორც ყველაზე მარიფათიან და შემძლე კაცს, პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა ღვინის მიხედვა დაავალა, იმ დღეს განაცხადა, რამდენიმე ღვინის ქარხანა, რომლებიც ფალსიფიცირებულ ღვინოს აწარმოებენ, უნდა დაიხუროსო. თან ერთი ოდიოზური მასკის პირით: „ჩვენ აღარ დავლევთ „ბორჯომს“, რომელიც კაციშვილს არ უნდა, ჩვენ დავლევთ ჩვენს „ნარზანსო“.

ეს მათი უფლებაა, სვან ის, რაც სურთ. მაგალითად, „ნარზანი“ თუ „სლავიანსკოე“ „ბორჯომის“ ნაცვლად.

მაგრამ ჩვენი უფლებაა, ასე თოკჩაკიდებულ ხბოსავით არ მივყვებოდეთ რუსეთს, რომლის ბაზარზეც დღეს გადის (ყოველ შემთხვევაში, აქამდე გადიოდაძ ქართული პროდუქციის 80 პროცენტი — ვეძიოთ სხვა ბაზარი.

„ვარდების რევოლუციამ“ დაანგრია (ანგრევსძ ყოფის ათწლეულების მანძილზე დამკვიდრებული სტერეოტიპები და ტრადიციები.

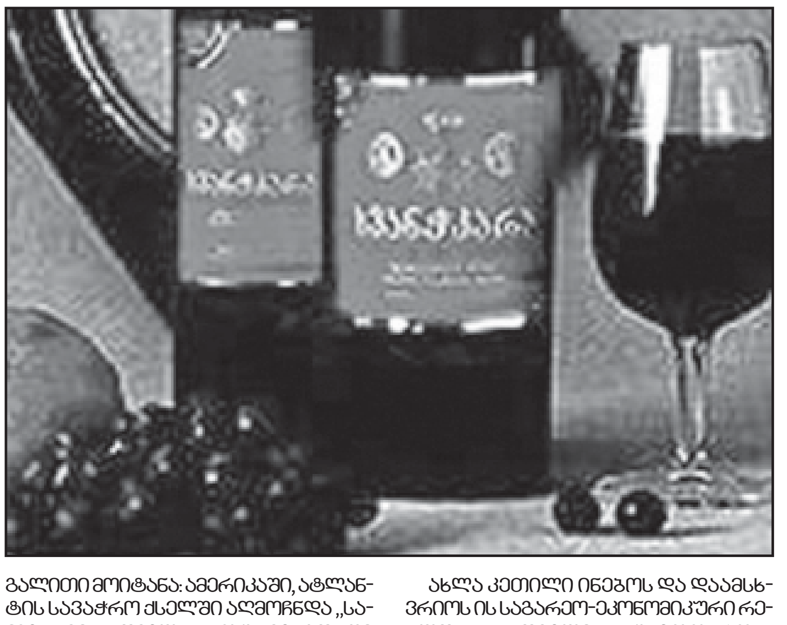

გალითი მოიტანა: ამერიკაში, ატლანტის სავაჭრო ქსელში აღმოჩნდა „საფერავი“, რომელსაც თურმე... გორში ასხამენ.

ჩვენი ალქიმიკოსი მეღვინეები მორგებული იყვნენ რუსეთის ბაზარს, იქ ის გაჰქონდათ, რაც ინგლისში ვერ გაჰქონდათ. ქვეყანაში ჯერ კარგად გააზრებულიც არ არის, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია ღვინის თემა. ჯერ ისიც ვერ გაგვისიგრძეგანებია, რომ თვით ჩილეს ღვინის ხარისხი, რომელმაც შეიძლება რუსულ ბაზარზე სიცარიელე შეავსოს, ჩვენსას სჯობს და ბრძოლა მსოფლიო ბაზარზე ადგილის მოსაპოვებლად სწორედ ხარისხის ამაღლებით უნდა დაიწყოს. ირაკლი ოქრუაშვილისა ერთი განსაკუთრებით მომეწონა: მთელი ჩვენი ძალები უნდა მოვახმაროთო კამპანიას **„იყიდეთ საუკეთესო ქართული ღვინო, რომლის შეტანა რუსეთში აკრძალულია“.**

კარგია!

რუსეთი, რომელიც ჩვენი ღვინის შემდეგ „ბორჯომსა“ და „ნაბეღლავს“ დაეტაკა, გაჯერებულია საკუთარი წარმოების უამრავი ფალსიფიცირებული, ნაყალბევი პროდუქციით (რომლებიც წამლავს მომხმარებელს პირდაპირი მნიშვნელობითძ, ჟერჟეროგით ამაყად აცხადებს ჟირინოვ-

ახლა კეთილი ინებოს და დაამსხვრიოს ის საგარეო-ეკონომიკური რეალობაც, რომელიც რუსეთთან თანაცხოვრების ხანგრძლივ პერიოდში ჩამოყალიბდა (ოღონდ გააზრებულად, დინჯად, შედეგიანად, წარმატებულად, და არა ისე ჰაიჰარად, ბრმად და მტკივნეულად, როგორც ქვეყნის შიგთავსი დაანგრიაძ.

სხვათა შორის, ამისკენ გვიბიძგებს რუსეთი — დაჟინებით, უხეშად. მერე კი თვითონ უკვირს, რომ საქართველო თანდათან უცხოვდება მისთვის.

თუმცა გაუცხოების ეს უმადური საქმე, რუსეთის ხელისუფლებასთან ერთად, ჩვენი ოხოხოია პატრიოტების, საჭირო არის თუ არა, ადგილიანად თუ უადგილოდ მუშტიქნევია ხელისუფლების დამსახურებაც არის: იმდენი ლანძღეს და აფურთხეს რუსეთს, სანამ წონასწორობიდან არ გამოიყვანეს და ჩვენი საბოლოოდ თავიდან მოშორება არ გადააწყვეტინეს.

თუმცა იმედი ვიქონიოთ, რომ კეთილგონიერება გაიმარჯვებს (კავკასიონის ორსავ მხარესძ და ქვეყნებს შორის დაწყებული, მაგრამ ჯერ კიდევ ბოლომდე არმისული კონფრონტაცია შეჩერდება (წმინდა ადამიანურ ურთიერთობებში, ესე ვთქვათ, ხალხის დონეზე, ეს კრიზისი ძვალ-რბილში ჯერ არ გამჟღავნდა. არ შეიძლება არ შეჩერდეს, თუ ჩვენც ხელი გამოვიღეთ.

*   *   *

ჩინეთიდან დაბრუნებული პრეზიდენტი სააკაშვილი, არც მანამდე იყო დიდი შინაყუდა კაცი და ახლა სულ გარე-გარე ფრენს. იმ დღეს იგი ახალქალაქში ასპინძის გზის მშენებლობის გახსნას დაესწრო, რამაც აზრთა სხვადასხვაობა გამოიწვია. ზოგი კრიტიკულად განწყობილი პოლიტოლოგი მიიჩნევს, რომ ამ რეგიონში ახალი გზის მშენებლობა პოლიტიკას კი არა, მხოლოდ და მხოლოდ ინფრასტრუქტურის შექმნას უნდა ემსახურებოდეს. იქ მცხოვრები სომეხი ეროვნების მოსახლეობა უკიდურესად შეჭირვებული და ღვთის ანაბარად მიტოვებულია. ამ ხალხს მიხედვა და იმაში დარწმუნება სჭირდება, რომ ისინი საქართველოს და არა სომხეთის მოქალაქეები არიან.

შეიძლება სწორედ ამის (ისინი რომ საქართველოს მოქალაქეები არიანძ დემონსტრირებასაც ითვალისწინებდა პრეზიდენტის შემდეგი ნაბიჯი, სოფელ განძის ახალგახსნილ სკოლას რომ ეწვია, მერე კი გრიგორიანების ოჯახს ესტუმრა, სადაც სომხური ღვინო დააჭაშნიკებინეს. რამდენად მოეწონა იგი პრეზიდენტს და „შეუპირაპირა“ თუ არა ქართულს, თუნდაც იმის გასასიგრძეგანებლად, რამდენად ძალუძს მას რუსულ ბაზარში ქართველთა გამოძევების შემდეგ დაცარიელებული ნიშის დაკავება, ძნელი სათქმელია. ამის თაობაზე არაფერი უთქვამს. აი ნინოწმინდური ყველი კი, რომელიც სუფრაზე მიართვეს, მადიანადაც დაიგემოვნა და ძალიანაც აქო, ამ ყველით მთელი საქართველოს შეიარაღებული ძალები მარაგდებაო.

იმ დღეს ვოიაჟი ბატონმა მიხეილმა აჭარაში დაასრულა. სარფის საბაჟოს ეწვია, სადაც ავტომანქანების რიგი სამ კილომეტრზე იყო გაჭიმული და გადარეული მძღოლები დედმამის სულს უტრიალებდნენ საბაჟოსაც და ხელისუფლებასაც. აღშფოთებულმა პრეზიდენტმა საბაჟო დეპარტამენტის ხელმძღვანელი ანთელიძე დაცოფა, ექვს საათში აქ გაჩნდი და საქმე მოაგვარე, თორემ ვნახავ შენს ბუმბულს გაშლილს, გაფანტულს ველადაო.

გონივრული სიტყვა, მოგეხსენებათ, აუცდენლად მოქმედებს. ანთელიძეც უმალ გადავარდა თბილისიდან აჭარაში, რაღაც მანქანებით საქმეც გააკეთა და ბუმბულიც შეინარჩუნა.

კეთილი და პატიოსანი, ანთელიძე ამჯერად გადარჩა, მაგრამ რამდენი ასეთი ანთელაძე სხვა გვყავს?! ყველა ავრალს პრეზიდენტი ხომ არ გადაეფარება მატროსოვივით! სანამ რიგმა გონიოს არ უწია, ანთელიძე მანამდე, თანაც თავისით არ უნდა ჩასულიყო სარფში?

ეს იმის კიდევ ერთხელ მანიშნებელია, რომ „რაღაც კარგად ვერ არის დანიის სამეფოში“ — უჭირთ ქვეყნის მართვა ვარდოსან ყმაწვილებს, და თუ რამეს აკეთებენ, ისიც უბუმბულოდ დარჩენის შიშით.

ალეკო ასლანიშვილი

◎ პრობლემა

უმნიშვნელოვანესი არასამხედრო საფრთხე

საქართველოს პრეზიდენტმა ქვეყნის საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ხელისუფლებას სამშობლოზე მომართულ არასამხედრო საფრთხეთა იდენტიფიცირების გადაუდებელ აუცილებლობათა თაობაზე მოუწოდა.

რუსეთის ფედერაციის სამეცნიერო საზოგადოების ბეჭდურ და ელექტრონულ გამოცემებში ორი წელია აქტიურად განიხილება ქვეყნის ინოვაციური ეკონომიკური პოლიტიკა და მასთან ორგანულად დაკავშირებული ზოგადსაგანმანათლებლო და უმაღლესი სკოლების, პროფესიული განათლების მიღების და გადამზადების, სამეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაცია-დაწესებულებათა რეფორმირების საკითხები.

თავიდანვე ვიტყვი, რომ რამდენადმე რაციონალურად მოწყობილ სახელმწიფოში ზემოთ ჩამოთვლილ სფეროებში სამთავრობო პოლიტიკა განსაზღვრულია ქვეყნის საშინაო და საგარეო ეკონომიკურ პრიორიტეტთა რაობიდან გამომდინარე. ისიც სათქმელია, რომ რუსეთის ფედერაციაში არსებული გამოცდილების ცოდნა მრავალთათვის შეიძლება არ იყოს აქტუალური, მაგრამ ყველა საფუძველი არსებობს იმის სათქმელად, რომ რუსული სამეცნიერო-აკადემიური წრეების ღირსეულ წარმომადგენელთა ნააზრევის ცოდნა უთუოდ წაადგება ქართული სახელმწიფო აღმშენებლობის საქმეს. კონკრეტულობისათვის ნობელის პრემიის ლაურეატის, აკადემიკოს ვ. გინზბურგის მიმართვის ტექსტის გაცნობაც იკმარებდა.

საქართველოში სამეცნიერო საზოგადოების მიერ აღიარებულ, პოპულარულ გამოცემათა უკიდურესი სიმწირის (ფაქტობრივად არარსებობისას) პირობებში, ამ პრობლემურ თემებზე მსჯელობა სპონტანურად მხოლოდ მასმედიის საშუალებებით წარმოებს. **ურთიერთდაკავშირებულ საკითხთა მთლიანობაში განხილვის აუცილებლობის გააზრება დღემდე ვერ ხერხდება.** სამეცნიერო-კვლევით თემატიკაზე სპეციალიზებულ ჟურნალისტთა მომზადება-ჩამოყალიბების საკითხის მიმართ არათუ საკანონმდებლო და აღმასრულებელ წრეებში, არამედ (რაც უფრო დამაფიქრებელია) სამეცნიერო-აკადემიურ წრეებშიც დღემდე რამდენადმე სერიოზული ინტერესი არ შეიმჩნევა. სამეცნიერო-გამოყენებითი, **განსაკუთრებით კი ეკონომიკური თემატიკის მოსახლეობისათვის სატელევიზიო-შემეცნებითი ფორმით მიწოდების დასავლეთში ფართოდ გავრცელებულ პრაქტიკას** ქართულენოვან სატელევიზიო ეთერში დღემდე ანალოგი არ მოეპოვება. ყველა თემატიკაში მომუშავე ტელეჟოკეისტთა, ცნობილ სატელევიზიო სახეთა, პროფესიონალთა ნაკლებობით გამორჩეული დებატები არათუ არ აახლოვებს ოპონენტთა შეხედულებებს, არ ამცირებს დაპირისპირებას მონაწილეთა შორის, არამედ პირიქით — **მოსახლეობის ცნობიერებაში ამკვიდრებს ქვეყნის სასიცოცხლო საკითხებისადმი ზრუნვის მხოლოდ მედროვეთათვის მისაღებ ილუზიებს, კამათში იბადება ჭეშმარიტების** ყბადაღებული არგუმენტაციით. **დიახ, იბადება, მაგრამ პროფესიონალთა კამათში.** ამჟამად კი გვაქვს პროდუქტიული გონებრივი მუშაობის ჩანაცვლება დემოკრატიის ყალბ საბურველში გახვეულ სიტყვამრავლობით. **ძალიან სწრაფად დაგვავიწყდა მერაბ მამარდაშვილის შეგონება მიტინგზე სრულფასოვანი აზროვნების შეუძლებლობის შესახებ.** დღევანდელ ქართულ სინამდვილეში საჭირო და უადგილოდ ხმარებული არგუმენტი, რომ საბაზრო ეკონომიკური ურთიერთობები თავისთავად მიუჩენს შესაფერის ადგილს ამჟამად არსებულ პრობლემებს, მისაღებია მხოლოდ **მომხმარებლური ფსიქოლოგიის მატარებელ ინდივიდთათვის.**

ქვეყნის დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღიდან განვლილმა

პერიოდმა აჩვენა, რომ ჰუმანიტარული დარგების უმრავლესობით წარმოდგენილი საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლება ყოველთვის განიცდიდა ტექნიკური ცოდნა-გამოცდილების მწვავე დეფიციტს. შეერთებული შტატების და სხვ. განვითარებული ქვეყნების სახელისუფლო სტრუქტურათა ანალოგიის მოშველიება, აქაოდა ქვეყანას იურისტები უნდა მართავდნენო, ამავე დეფიციტის საფუძველზეა წარმოშობილი. **მართვა, შენება, სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობა და მდგრადი განვითარება, იურიდიულ ცნებათა სივრცით არასოდეს არ შემოფარგლულა.** ამ თვალსაზრისით ნიშანდობლივია, რომ ისევე როგორც დამოუკიდებლობის გამოცხადებამდე, საქართველოში არსებულ მანქანათმშენებლობის (თვითმფრინავ, ავტო, ელმავალ, ტრაქტორ, ჩარხმშენებელ) საწარმოთათვის დარგის სტატუსის მინიჭება შეგნებულად კულტივირდებოდა საზოგადოებრივ ცნობიერებაში, დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდგომ პერიოდში ცნება „მრეწველები" მხოლოდ კვების მრეწველობის სფეროში დასაქმებულ და ამ სფეროდან ქვეყნის პოლიტიკაში მოსულ წარმომადგენლებთა მიერ იქნა მონოპოლიზირებული. საგნებისა და მოვლენებისათვის თავიანთი სახელების დარქმევის უზენაესი პრინციპი კი მოითხოვს საქართველოში ტრადიციულად არსებული მანქანათმშენებლობის საწარმოები მოხსენიებული იქნას არა **მანქანათმშენებლობის დარგად**, არამედ **მანქანათმშენებლობის საწარმოებად** (თვითმფრინავთამწყობი საწარმო, ავტოსაამწყობო საწარმო და ა.შ.ძ. შესაბამისად, „კვების მრეწველობის საწარმოები" ან „კვების მრეწველობა" და არა „მრეწველობა". შეადარეთ: „მრეწველობა გადაარჩენს საქართველოს". გთავაზობთ აუცილებელ განმარტებებს.

განმარტება I. თანამედროვე გაგებით, ტექნოლოგიური ინოვაცია სამეცნიერო დარგების ფუნდამენტური შედეგების საფუძველზე მიღებული, უახლესი ცოდნის შედეგად შემუშავებული ტექნოლოგიების კომერციონალიზაციას, ამ ტექნოლოგიათა საშუალებით სამრეწველო და საყოფაცხოვრებო ნაკეთობათა შექმნის პროცესს გულისხმობს.

განმარტება II. ხშირ შემთხვევაში, სამეცნიერო მიღწევათა პრაქტიკული მნიშვნელობის გაცნობიერება და მით უფრო, ეკონომიკურ ცხოვრებაში გადატანა (დანერგვა), პირდაპირ ვერ ხერხდება. სამეცნიერო აზრის (თეორიის, აღმოჩენის, მოვლენის) შესაძლო პრაქტიკული შედეგების განჭვრეტა მხოლოდ განსაკუთრებული ტექნიკური ალღოთი დაჯილდოებულ პიროვნებებს ძალუძთ. ადამიანებს, რომლებიც ამ ხასიათის გონებრივი შრომით არიან დაკავებულნი, **ნოვატორებს, ქართულად — გამომგონებლებს** ვუწოდებთ. ძნელია გადაჭარბებულად შეაფასო მათი დამსახურება ცივილიზაციის განვითარებაში. მეცნიერების და ტექნიკის ისტორია ერთ პიროვნებაში მეცნიერისა და გამომგონებლის უნარების შერწყმის ბევრი შემთხვევებს ინახავს. უმრავლეს შემთხვევაში კი ეს უნარები გაყოფილია.

ქვეყნის ინოვაციური ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება-დაზუსტების მრავალასპექტიან პროცესში, თანამედროვე მსოფლიოში ამოსავალ დებულებად მიღებულია, რომ ქვეყნებს შორის განსხვავება მდგომარეობს არა წარმოებათა სპეციალიზაციაში, **არამედ იმაში, თუ რა ადგილი შეუძლია დაიკავოს ქვეყანამ შრომის მსოფლიო დანაწილების სისტემაში საკუთარ კონკურენტულ უპირატესობათა რეალიზების შედეგად. იაპონური ეკონომიკური სასწაულის მამებმა თავის დროზე უარი თქვეს ქვეყანაში სრულ ინოვაციურ ციკლთა (მეცნიერება — გამოყენებითი კვლევები — ინოვაციური პროდუქტის წარმოების გამართვა) შემუშავებაზე და რესურსები მიმართეს ქვეყნის მწარმოებლურ უპირატესობათა — იაპონელი ერის მაღალორგანიზებულობასა და შედარებით იაფი სამუშაო ძალის — რეალიზებაზე.**

რაში მდგომარეობს ჩვენი ქვეყნის მწარმოებლური უპირატესობა? რა მოცულობის კვლევებია ჩატარებული საკანონმდებლო და სამთავრობო სტრუქტურათა შეკვეთებითა და პატრონაჟით მეცნიერებათა, აგრარულ და საინჟინრო აკადემიებში მისი რაობის დასადგენად თუნდაც ქვეყნის დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღიდან? ეკონომიკის სამეცნიერო-საატესტაციო რომელმა საბჭომ მიანიჭა თუნდაც მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხი ამ პრობლემათა მკვლევართ?

კარგად მესმის, მთავარ კითხვაზე პასუხის პოვნა ზეამოცანაა და სადღეისო რეალობიდან გამომდინარე (რომელიც ქართული სახელმწიფოებრივი გონის ათწლეულობით უმოქმედობის შედეგად დადგა), არავის ძალუძს რაციონალური პასუხის შემოთავაზება. **მომდევნო კითხვებზე პასუხის გაცემაც შთამომავლობას გადავულოცოთ?**

განმარტება III. თუ ინდუსტრიალიზაციის საწყის ეპოქაში ტექნიკური და სოციალური ინოვაციები ცალკეული, ტექნიკური და კომერციული ინტელექტის მქონე, თვითნასწავლ თუ გაწვრთნილ გონებათა ნაყოფს წარმოადგენდა **(ჰენრი მოძლი, ჯეიმს უატი, სადი კარნო, მაიკლ ფარადეი, ნიკოლას ტესლა, დაიმლერი, ოტტო, თომას ედისონი, გულელმო მარკონი, ძმები რაიტები და სიმენსები, მადამ კლიკო, კოკო შანელი, ჰენრი ფორდი** და უამრავი სხვაძ, XX საუკუნის დასაწყისიდან, კაცობრიობის ინტელექტუალურმა, მანამდე არნახულმა, დინამიურმა განვითარებამ მიგვიყვანა ვითარებამდე, რომელშიც ტექნიკური და ტექნოლოგიური ინოვაციები სულ უფრო მზარდი ინტენსივობის კოლექტიური სამეცნიერო-შემოქმედებითი ხასიათის საქმიანობით არის განპირობებული. სხვა სიტყვებით—**ინოვაციური შემოქმედება მეცნიერებატევადი გახდა. ამ საკვანძო ტერმინით აღინიშნება თანამედროვე მსოფლიო-ეკონომიკური განვითარების პროცესი.**

მეცნიერების ძველ თუ ახალ მიღწევათა შესაძლო პრაქტიკული შედეგების გაცნობიერება-ხორცშესხმა, **საინჟინრო კვალიფიკაციის განსაკუთრებული დონისა და ფსიქოლოგიის სპეციალისტთა — ინჟინერ-მკვლევართა** არსებობას გულისხმობს. ისინი მონაწილეობენ მეცნიერებაში უკვე დაგროვილი და უახლესი ცოდნის შეჯერების, კარდინალურად ახალი სამეცნიერო მოვლენის რაოდენობრივ კანონზომიერებათა დადგენაში, უახლეს ცოდნაზე დაფუძნებულ ტექნიკურ ნაკეთობათა ლაბორატორიული, საწარმოო-ექსპერიმენტული და, ბოლოს, კომერციული ნიმუშის შექმნაში თანამედროვე მეცნიერებათა თეორიული და პრაქტიკული ნიშნებით დაყოფის საყოველთაოდ მიღებულ კლასიფიკაციაში, სამეცნიერო მუშაობის ეს სექტორი **გამოყენებით—სამეცნიერო კვლევის** ცნებით აღინიშნება (შემოკლებით **გამოყენებითი კვლევები**).

განვითარებული ქვეყნების ეკონომიკაში, ინოვაციური პროდუქტის შექმნის საქმეში დამკვეთთან (სახელმწიფო თუ კერძო სტრუქტურაძ სამეცნიერო მუშაობის ეს სექტორია პასუხისმგებელი. იგი ტრადიციულად არსებული ფუნდამენტურ სამეცნიერო დარგების პროდუქტთა (ახალი ცოდნაძ მომხმარებელი და თავის შესაძლებლობათა ფარგლებში შემფასებელიცაა, აქტიური საშუალედო რგოლია თეორიულ მეცნიერებასა და ინოვაციური პროდუქციის ჩამოყალიბების ჯაჭვში. ცივილიზებული საბაზრო-ეკონომიკურ ურთიერთობათა პირობებში სამეცნიერო მუშაობის ეს სექტორი **შემკვეთზე** (კლიენტზეძ **ორიენტირებული სფეროა, სამეცნიერო-თეორიული სექტორისაგან განსხვავებით,** რომელთა დაფინანსება ძირითადად სახელმწიფოთა ბიუჯეტებიდან, ნაწილობრივ კი საზოგადოებრივ და კერძო ფონდების მიერ გაღებული სახსრებიდან წარმოებს. ზოგ ქვეყნებში მიღებულია, აგრეთვე, გამოკვლევათა დაფინანსების შერეული ფორმა: სამეცნიერო დაწესებულება (უმეტესწილად სამეცნიერო წრეებში აღიარებულ მკვლევართა მიერ ორგანიზებული კონკრეტული ლაბორატორიაძ **სახელმწიფო და რეგიონალური ბიუჯეტიდან ღებულობს ბიზნესიდან მოზიდული სახსრების პროპორციულ მხარდაჭერას.**

მეცნიერებათა აკადემიის გამოყენებითი პროფილის ინსტიტუტთა მკვეთრად გამოხატული საბიუჯეტო ორიენტაცია **დღემდე ძირშივე გამორიცხავდა სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებათა თვითგანახლების — ხელმძღვანელ თანამდებობებზე კადრების როტაციის, საბოლოო ჯამში კი ლაბორატორიებში ჭეშმარიტად შემოქმედი, და არა მარტო სამეცნიერო ხარისხ-ტიტულთა მაძიებელი პროვინციული ახალგაზრდა კადრების თავმოყრის შესაძლებლობებს.** შესაძლო ოპონენტთა არგუმენტი იმის თაობაზე, რომ დანგრეული ეკონომიკის და განადგურებული მრეწველობის პირობებში გამოყენებითი-სამეცნიერო სექტორის მეცნიერ-მკვლევართ სამოქმედო სივრცე ესპობათ, რაღა თქმა უნდა, მნიშვნელოვანწილად მართებულია, მაგრამ სათქმელია ისიც, რომ ეკონომიკის ისტორია სავსეა ანალოგიური და უფრო მძიმე სიტუაციებით და მდგომარეობიდან ღირსეული გამოსავალის ძიებაში ქართველებს, საბედნიეროდ, **ველოსიპედის გამოგონების იძულება არ გვაქვს. პრობლემურ საკითხთა მოგვარებისათვის საკმარისი სახელმწიფოებრივი გონის რესურსის გარეშე, საქართველო არასოდეს დარჩენილა.**

ქვეყანას ძალზე გაუჭიანურდა ღირსეული არჩევანის გაკეთება ერთი მხრივ— მწარმოებლური საზოგადოების აღმშენებლობის და მეორე მხრივ საზღვარგარეთიდან მომდინარე ფინანსურ დახმარებათა უსასრულოდ მომლოდინე ქვეყნის პერსპექტივას შორის. ამ კონტექსტში, ვფიქრობ, უმნიშვნელოვანესია საქართველოს არამწარმოებლურ (მხოლოდ მომხმარებლური—სატრანზიტო და ტურისტული მარშრუტებისძ ქვეყნად ჩამოყალიბების არასამხედრო საფრთხე. ამგვარი პერსპექტივა სრულიად გაუგებარს ხდის ქვეყნის სამეცნიერო პოტენციალის დანიშნულებას. მწარმოებლური პოტენციის მქონე მოქალაქეთათვის ქვეყნის დამოუკიდებლობა, ამ შემთხვევაში, შინაარსობრივად ეროვნულ-ტრადიციული ღირებულებებისაგან დაცლილი ცნებაა მხოლოდ. ეს არ არის ილია მართალის მიერ, საუკუნის წინათ ნაჩვენები გზა.

ეს, ჩემი აზრით, რაციონალიზმის (Ratio-გონებაძ ყოველგვარ ზღვარს მიღმა არსებული ვითარება, ყველა საფრთხეზე უმნიშვნელოვანესია, სამხედრო და სამოქალაქოზეც, ერთად აღებული.

გიორგი ბერუჩაშვილი,
საავიაციო ტექნოლოგიების სპეციალისტი, თბური ძრავების ინჟინერ-მკვლევარი.

◎ ინფორმაცია

ნუმერაციის აუქციონი

საქართველოს კომუნიკაციების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია ადგილობრივი სატელეფონო მომსახურების ნუმერაციის მოსაპოვებელ ლიცენზიებზე აუქციონს აცხადებს.

ლიცენზიები თბილისში 175-177, ასევე 178-179, ხოლო ქუთაისსა და ბათუმში 10-14 ციფრებით დაწყებულ ნომრებს შეეხება.

სატელეფონო ნომრებზე აუქციონი საქართველოს სხვა ქალაქებს, მათ შორის, სამტრედიას, ზესტაფონს, ვანს, საგარეჯოს, გურჯაანს, თელავს, ქარელს, გორს, მცხეთას, დმანისსა და ბოლნისსაც მოიცავს.

აუქციონში მონაწილეობის მიღების მსურველებს განცხადებების შეტანა მარეგულირებელ კომისიაში 17 მაისამდე შეუძლიათ.

ჯი-ეიჩ-ენი

საქართველოში საწვავის ფასი მატულობს

საცალო ქსელში ბენზინის ფასი დღეს უკვე 5-10 თეთრით გაიზარდა.

ევროპული ai-92 (რეგულარი) მარკის ბენზინი 1.55 ლარი ღირს, აზერბაიჯანული ai-92 — 1.40-დან 1.50 ლარამდე, ai-95-ის (პრემიუმი) ფასი 1.65 ლარია, ხოლო ai-98-ის (სუპერი) — 1.70-1.75 ლარი.

მოიმატა დიზელის საწვავის ფასმაც. ევროპული მარკის დიზელის საწვავი 1.55 ლარი ღირს, ხოლო აზერბაიჯანული წარმოშობისა — 1.40-1.45 ლარი.

ბოლო თვენახევრის განმავლობაში ბენზინისა და დიზელის საწვავის ფასი 20-25 თეთრით გაიზარდა.

თბილისში სამარშრუტო ტაქსებით მგზავრობა 10 თეთრით გაძვირდება

თბილისის მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახური სამარშრუტო ტაქსებით მგზავრობის ფასის რეგულირებას ვერ განახორციელებს.

როგორც „ინტერპრესნიუსს" თბილისის მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურის უფროსმა ზურაბ ჩიკვილაძემ განუცხადა, „თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის შესახებ" კანონის მიხედვით, სამარშრუტო ტაქსების ბაზარი თავისუფალია, რადგან მას კერძო სექტორი განკარგავს.

„ჩვენ ამ პროცესში ვერ ჩავერევით. შეგვიძლია მხოლოდ ის ვთქვათ, რომ თბილისში მუნიციპალური ტრანსპორტით მგზავრობის ფასი არ შეიცვლება", - განაცხადა ჩიკვილაძემ.

თბილისში სამარშრუტო ტაქსებით მგზავრობა 10 თეთრით გაძვირდება, რაც ნავთობპროდუქტებზე ფასის მატების შედეგია.

ინტერპრესნიუსი

შაბათის სტუმარი

მაცხოვრის საფლავზე ანთებულ სანთელს სხვა მადლი აქვს

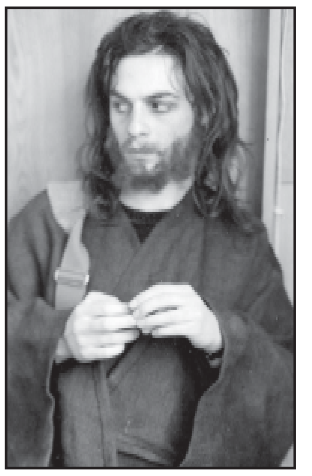

გამიხარდა, ჩვენს ქეთი დოლიძეს – შესანიშნავ რეჟისორსა და საზოგადო მოღვაწეს, ასეთი სასიამოვნო ვაჟიშვილი რომ ჰყოლია. სასიამოვნო – გარეგნობით, სასიამოვნო – ახალგაზრდული ბიოგრაფიით, საუბრით, რომელშიც უმალ იგრძნობა მისი წიგნიერება... თორნიკე ზზიავა თეატრალური უნივერსიტეტის დრამის რეჟისორისა და მსახიობის ფაკულტეტის კურსდამთავრებულია, აქ გადაიღო მან სამი სტუდენტური მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი და სხვადასხვა ახალგაზრდულ კინოფესტივალებზე პრიზებიც დაიმსახურა, წერს სცენარებს, რამდენიმე ფილმში ეპიზოდური როლებიც ითამაშა, მაგრამ ეს მაინც გზის დასაწყისად შეიძლება ჩაითვალოს იმასთან შედარებით, რაც მალე თორნიკე ზზიავას, როგორც მსახიობის შემოქმედებით ბიოგრაფიას შეემატება და რასაც მალე განსჯის ქართველი კინომაყურებელი თუ კინოკრიტიკა. ეს არის მთავარი როლი ჩვენი გამოჩენილი და ღვაწლმოსილი კინორეჟისორის რეზო ჩხეიძის ფილმში „მაცხოვრის საფლავზე ანთებული სანთელი“.

სცენარი ამ ფილმისა (შვედი მწერლის, ნობელის პრემიის ლაურეატის სელმა ლაგერლოფის მოთხრობის მიხედვით) ჩვენს გაზეთში დაიბეჭდა ორი წლის წინათ და ყურადღებიან მკითხველს შეიძლება ახსოვს კიდეც მისი მოკლე შინაარსი: როგორ ჩადის ახალგაზრდა ქართველი მსახიობი კინოფესტივალზე იერუსალიმში, როგორ მოიპოვებს ფესტივალის მთავარ პრიზს მამაკაცის როლის საუკეთესო შესრულებისათვის, იქაური ქრისტიანული ეკლესიისგან როგორ ხვდება წილად პატივი – აღდგომა ღამეს მაცხოვრის საფლავზე გადმოსული ცეცხლით სანთლის ანთებისა, რომელსაც ათასი ფათერაკის ფასად ანთებულს ჩამოიტანს სამშობლოში – საქართველოში.

თორნიკე ზზიავას გმირს ლუკა ბაგრატიონი ჰქვია.

– ჩემ ვაჟიშვილსაც ლუკა დავარქვი, – მეუბნება თორნიკე, – უკვე წლისა და სამი თვისაა, 2005 წლის შობა ღამეს – 7 იანვარს დაიბადა.

– მეუღლე გაგვაცანით...

– ელენე ჩხაიძე... სხვათა შორის, თქვენი კოლეგაა... პატარა გამომცემლობაც დავაარსეთ, გამოვეცით რუკა – „თბილისის მეგზური“, სარეკლამო გაზეთი...

– თქვენი გმირი ბატონი რეზო ჩხეიძის ფილმში (სცენარიდან ვიციძ ერთი ლაღი, უდარდელი ახალგაზრდაა... ცხოვრებაშიც ასეთი ხართ?

– რომ იცოდეთ, ცოლშვილმა დამასერიოზულა... საერთოდ კი მიყვარს – ღვინო, დუდუკი, ქალები...

– ეს ფილმი, მე მგონია, უთუოდ იქონიებდა გავლენას ჩვენს შინაგან განწყობაზე...

– თავისთავად... ისე, მორწმუნე, ბავშვობიდან ვარ. გადამღებ ჯგუფს დიდხანს ჰქონდა მივლინება იერუსალიმში, ეგვიპტეში, საჰარის უდაბნოში... აქ კიდევ და კიდევ დავრწმუნდი, რომ შეუძლებელია, მეტიც – მკრეხელობაა ადამიანი უმიზნოდ ცხოვრობდეს. ბატონმა რეზომ შესანიშნავად ჩაიფიქრა ფილმის ფინალი: ქართული ეკლესიებიდან ისმის უამრავი ზარის გუგუნი, მათი ხმა მთელ საქართველოს ეფინება, რაც იმის მანიშნებელია, რომ ქვეყანა, რომელიც, უძველესი დროიდან მოყოლებული, სულიერებამ გადაარჩინა, დღესაც ამ რწმენით უნდა არსებობდეს.

– ცხადია, ბატონ რეზოსთან მუშაობა დიდი სკოლა იყო...

– რა თქმა უნდა... ეს სკოლა გამოიარა თავის დროზე დედაჩემმაც, თუმცა მან ბაბუაჩემისგან – სიკო დოლიძისგანაც ბევრი რამ ისწავლა... თვითონ ბატონი რეზო სიკო დოლიძის მოსწავლედ თვლის თავს... თაობათა ესტაფეტას რა სჯობს... რეზო ჩხეიძეს აქვს მსახიობებთან მუშაობის არაჩვეულებრივი მეთოდი, ისიც ისევე განიცდის როლს ბოლომდე, როგორც მსახიობი, საერთოდ კლასიკური კინემატოგრაფის ერთგულია... ცხადია, დიდი სკოლა იყო აგრეთვე ჩვენი საამაყო მსახიობების ოთარ მეღვინეთუხუცესის, გივი ბერიკაშვილის და სხვების გვერდით მუშაობა, მხოლოდ კარგი შემიძლია ვთქვა ჩემი პარტნიორის, ახალგაზრდა მსახიობის ანა ბეგიძის შესახებ. მან, ნახავთ და დამერწმუნებით, ძალზე საინტერესო სახე შექმნა.

თორნიკეს შესახებ კი აი, რას ამბობს ბატონი რეზო ჩხეიძე:

– იგი თეატრალურ უნივერსიტეტში, მიხეილ თუმანიშვილის სახელობის სახელოსნოში ქეთი დოლიძისა და ნანა კვასხვაძის შეგირდი იყო. ნანახი მქონდა მის მიერ განსახიერებული როლები უნივერსიტეტის სცენაზე, ეკრანზე... თორნიკეს გარეგნობა, ახალგაზრდული ბუნება ესადაგებოდა ჩემი მომავალი ფილმის მთავარი გმირის ნიშან-თვისებებს. სასინჯი გადაღებები სხვა კანდიდატებთანაც მქონდა, მაგრამ, საბოლოოდ, მე თორნიკე ვამჯობინე და, მგონი, არ შევმცდარვარ... მან კარგად გახსნა თავისი გმირის ფსიქოლოგიური, არცთუ მარტივი სახე...

* * *

ახლა ნახეთ რა უახლოესი გეგმები ჰქონია მაცხოვრის საფლავზე ანთებული სანთლის საქართველოში ჩამომტან ახალგაზრდა კაცს. თორნიკე მალე გაემგზავრება ჰოლივუდში და ცნობილი რეჟისორის ჯეიმს მენგოლდის ფილმზე – „სამი მილი იუმამდე“ ოპერატორის დამხმარე ასისტენტად იმუშავებს, ხოლო შემდეგ ვარშავაში ლეგენდარული ანჯეი ვაიდას კინოსკოლაში ისწავლის. ამის გამო უკვე მომცეს დახასიათება ბატონებმა – რეზო ჩხეიძემ, ელდარ შენგელაიამ და რობიკო სტურუამო, – მეუბნება თორნიკე, – პოლონური ვიცი, ჩემი ფილმებითაც, ასე თუ ისე, მიცნობენ იქ და, არ უნდა გამიჭირდესო.

თორნიკე ზზიავა ისეთი ბიჭი ჩანს, არ უნდა გაუჭირდეს და, დარწმუნებული ვარ, საზღვარგარეთ მიღებულ გამოცდილებას, ხვალზეგ, მშობლიურ კინემატოგრაფს მოახმარს.

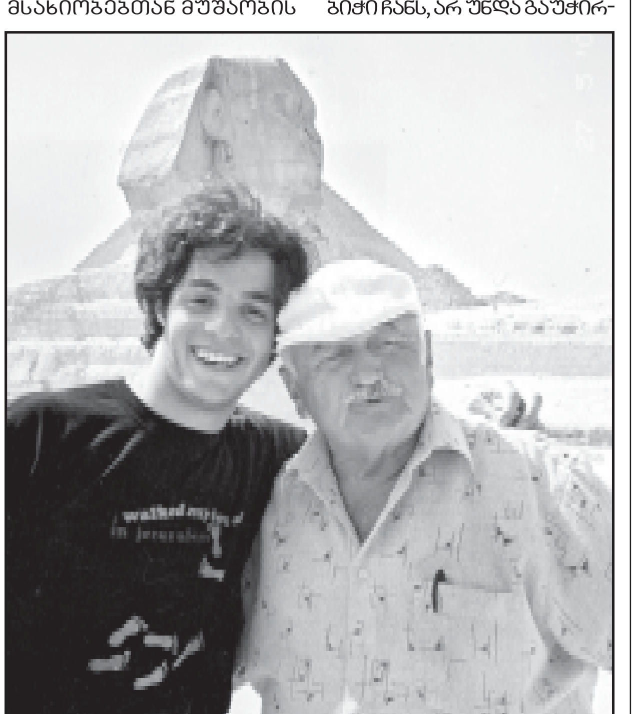

ვილენ მარდალეიშვილი

სურათებზე: კადრი ფილმიდან „მაცხოვრის საფლავზე ანთებული სანთელი“: ლუკა ბაგრატიონი – თორნიკე ზზიავა; რეზო ჩხეიძე და თორნიკე ზზიავა ეგვიპტეში, სფინქსის ფონზე.

პოეზია

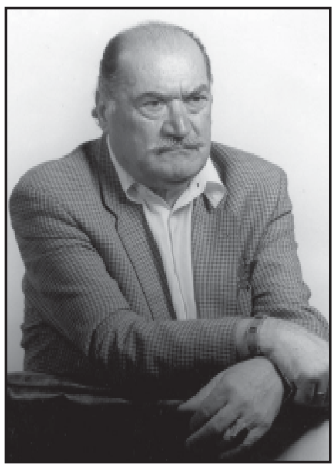

ბადით დაჭერილი დრო

რაც მიანდერძეს

არც საიდუმლო,
არც ხვაშიადი
განათდა დილა,
ჩაქრა წყვდიადი.

უნდა დავიწყო
ფუმის ჩამერელით,
ვის გზასაც
მზისფერ ყურმნით გავყევი.

ვინც სიყვარული
უშბას შესწირა
და ბოლოს —
რაჭა-ლეჩხუმს ეწვია.

ჩემი მზის
ცაზე გამომსახველის,
შვიდი წინაპრის
ვიცი სახელი.

ვისაც სიცოცხლე
მზით ჰქონდა სავსე
და რაიც ვიცი
იწყება ასე:
. . .
გაჩნდა მამუკა,
ქართვლის დედის მუმუ-მწოვარი,
მას მოჰყვა პეტრე,
ვითარ ვეფხვი, შეუპოვარი.

კაცს შეუპოვარს,
მოჰყვა პავლე,
პავლეს — ალექსი,
სცნობდნენ იაკობს,
სცნობდნენ ეფრემს, —
ხანჯალალესილთ.

მამა, — ავდიდი,
სათცარი კაცი, რაინდი,
რომლისა შემდგომ
ჯანსუღისა დადგა ამინდი.

გაჩნდა მამუკა,
მშვენიერი გაჩნდა თამარი,
აღარ მაქვს შიში
არც სიკვდილის, აღარც სამარის.

შვილიშვილები,
ლექსებივით ჩემთან არიან,
ირინოლა და
ღვთითშობილი ირმა-მარიამ.

კვლავ განმეორდა, ვით ნუგეში —
ჩემი ჯანსუღი,
მიმსუბუქდება ტკივილი და
ყველას თავს ვუხრი.

სალომე, ჩემი სალოცავი
შვილთაშვილია,
რაც ჩამოვთვალე,
სიყვარულის მზით გაშლილია.

აღსავლის კართან, მველ
სიყვარულს
კვლავაც შევიძენ,
გვერდით მყავს ირმა,
ქალბატონი ირმა ჩხეიძე.

წარსულო, აწმყოვ, მომავალო,
ფეხზე წამოვდგეთ,
სამივე დროში, სისხლნო ჩემნო,
ღმერთი გწყალობდეთ.

„ვარდის ორდენი“

გიმზერდი, კაცი მეგონე,
მე მამაშენსაც ვეღარ ვცნობ,
მერე, ვარდები შეკონე,
გეთქვა, ვინ იყავ შე კაცო.

დღეს, ორთავენი კარგად ხართ,
ადრეც ცუდად არ იყავით,
მე რა ვიცოდი გადაღმა
იყო ამდენი ჭილყვავი.

გული სხვარიგად ფეთქავდა,
სულ სხვანაირად გაქებდა,
თუ მოდიოდნენ, გეთქვა და
მე წავიდოდი აქედან.

ეს, ისე, თორემ აქედან
რის წამსვლელი ვარ ოდესმე,
ხვალიდან, უფრო გაქებ და
გაჩუქებ „ვარდის ორდენსა“

დიქტატორული

გრიგოლ ქვანიას – „ღია წერილის“ ავტორს

რის მახები, რა მახები,
ნეტა ვისი მკვიდრნი ხართ,
თქვენ, მე თუ არ „გევახებით“,
სულ ფეხებზე მკიდიხართ.

ყველაფერი მალაშია,
მე ვიქნები კარგა ხანს,
შენ გშია თუ არა გშია,
ჩემი საქმე არ გახლავს.

გეუბნებით, ნაციხარნო,
ავდრის ნიაღვარი ვარ,
„ქედმაღალი“ კაცი ხარო,
დიახ, ქედმაღალი ვარ.

ვეუბნები თავგაჭრილებს
იმ „ნაგლებს“ და ამ „ნაგლებს“,
„ენას კბილი დააჭირეთ“,
სანამ ციხეს განვაგებ.
. . .
... ტყე-ველო და მთა მდელო,
რა უცხოურ ნისლს ისხამ?
ჩემო ტკბილო საქართველო,
რა ვქნა, მეტის ღირსი ხარ.

ვარდბულბულიანი

ვითარცა ზეცას მზე ახლავს,
ვით ბნელს სურს მთვარის
დანახვა,
უეკლო ვარდსა ვერ ნახავ,
ეკალი ვარდსა თან ახლავს.

ძველი ფოთოლი მიაქვს ქარს,
გული შეჭამა უგულომ,
უშენოდ ვარდი ვინა თქვა, —
სად დაიკარგე ბულბულო?

ვარდები შემაჯავრესო, —
შორიდან გვისტყვენს ბულბული,
ხანჯლები ჩვენად ავლესოთ,
ისმის წინაპრის ზუზუნი.

1937 წლის სუნი

„ყველაფერი ახალი დავიწყებული ძველია“

ტელეფონით მოუსმინე
ყველა შარახვეტიას,
აქეთ-იქეთ მოთამაშე,
იმ „ხიტრებს“ და ამ „ხიტრებს“,

მველებურად დაუფიქრდი
და თუ დასახვრეტია,
მიაყუდე კედელთან და
მველებურად დახვრიტე.
. . .
მოგინათლავთ ყველა მტრებად,
ყიყინებს პარლამენტი,
ვაი, როგორ გენატრებათ,
პავლოვიჩი ლავრენტი.

„ჩუმად, ჩუმად, არვინ გაგვიგოს“

აი, სულის ფაღარათი,
ამდილას და ამაღამ,
როცა კაცი ქალს ღალატობს,
საქვეყნოდ და ხმამაღლა.

სულ ერთია, ექიმობ თუ,
არტისტობ თუ ხარატობ,
შენ ხმამაღლა თუ ღალატობ,
ქალი ჩუმად გღალატობს.

მისამღერი

თუ გინდა, რომ სიყვარულის
კოშკი აგიგოს, —
ჩუმად, ჩუმად, ჩუმად, ჩუმად,
არვინ გაგიგოს.

სერვისი

უნდა გითხრათ,
სერ, ვისი ვარ,
ამ მთავრობის
„სერვისი“ ვარ.
დაბადებით
ვარ დორბლისა,
ნეხვით სავსე
ვარდობისა.
ვიღაც,
ლომის ბოკვერია,
ეს ცხოვრება
პოკერია.
თუ მოვიგე
ჰო, კაი და,
თუ არა და
„ო კეი“.
მე კრეტინი
კი არა ვარ,
გავჩენილვარ
იავარად.
მე ვერ გეტყვით
რა გვარი ვარ,
მარა მაინც
მაგარი ვარ.
და ვერ ვეტყვი
აქ სექსს უარს,
სიყვარულის
აქსესუარს.

ჯანსუღ ჩარკვიანი

2006 წლის მარტი-აპრილი

ვითომ გამოცხვება?

ობლის კვერი

ალარც კი გვიკვირს, თუ რომელიმე დედამ შვილი ცოცხლად სანაგვეზე მოისროლა ან, საერთოდ, სიცოცხლეს გამოასალმა. ბევრმა საკუთარ პირმშოს მიწაც არ ალირსა. ახლახან დმანისის რაიონში მშობელმა პატარა ღრმა თოვლში ჩაფლა, კასპის რაიონში კი – ჩვილს, მაპატიეთ და, ტუალეტში ჩაუძახა...

ეტყობა, ჩვენ თავად ვერა ვხვდებით, – რაც გვჭირს. ამიტომ გაეროს ბავშვთა ფონდმა იკისრა იმის გაკეთება, რასაც უნდა აკეთებდნენ ქართველი დედა და მამა. დიახ, უშუალოდ დედა და მამა და არა დეიდა და მამიდა. თურმე ისე გადავგვარებულვართ, ისე გამოვზითურებულვართ, რომ ალარ გვახსოვს ჩვენი უპირველესი მოვალეობა, უპირველესი პასუხისმგებლობა.

აბა, ამ ციფრებს დააკვირდით. **დღეს სახელმწიფო დაწესებულებებში მოთავსებულია 5.204 მზრუნველობას მოკლებული ბავშვი. აქედან ორივე მშობელი ჰყავს პატარების 77 პროცენტს (გესმით?), ერთი მშობელი – 20 პროცენტს და არცერთი მშობელი – მხოლოდ 3 პროცენტს. მაშასადამე, ბავშვთა სახლებში პატარების გამწესების მიზეზია არა მხოლოდ ობლობა, არამედ უსახსრობა, ავადმყოფობა და, რაც მთავარია, მშობელთა გაუგონარი გულცივობა...**

ამ საახალწლოდ ერთ-ერთი ბავშვთა სახლიდან რეპორტაჟს ვუყურებდი. იქ ზეიმზე, რომელიც სახელმწიფოს ხარჯზე გაიმართა, პატარებმა წერილობით მიიწვიეს დედები. ათი მიწვეული დედიდან საშუალოდ მივიდა... ორი. იმდენი ბავშვი ლაპარაკობდა ტელეკამერის წინ ნაღვლიანი, თვალცრემლიანი, რომ გული მტერსაც მოუკვდებოდა. ერთმა „დედამ" ღიმილით თქვა, – კიდევ კარგი, წერილი მომწერა (ცხადია, პედაგოგთა წახმარებით), თორემ ახალი წელი სულაც აღარ მახსოვდაო. კი, მაგრამ შვილი? აღარც შვილი ახსოვდა?

არ ახსოვდა, არც ბევრ სხვას ახსოვს. ამიტომ გაეროს ბავშვთა იმ ფონდმა, სპეციალური პროექტით, 2006-2010 წლებში მთელს ჩვენს საზოგადოებას უნდა ასწავლოს მზრუნველობამოკლებულ ბავშვებთან დაახლოება, უშუალოდ მშობლებს კი – პატარების მოვლა-პატრონობა. **გიკვირთ? არ გაგიკვირდეთ. დღეს თურმე დედის ძუძუთი იკვებება ბავშვთა მხოლოდ 10 პროცენტი(?). ცდილობენ, ეს ციფრი მომავალ 5 წელიწადში როგორმე ასწიონ 60 პროცენტამდე. ამავე დროს, 80 პროცენტამდე უნდა ასწიონ იმ ფეხმძიმე ქალთა რაოდენობა, რომლებიც ორსულობის დროს 4-ჯერ მაინც მივლენ ექიმთან. ახლა სულ არ დადიან? უმრავლესობა არ დადის. ამიტომაც საქართველოში მაღალია დედათა და ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი.**

რაც მთავარია, გაეროს ბავშვთა ფონდის წარმომადგენლებმა ჩვენს დედებს უნდა გაუღვივონ შვილების სიყვარულის გრძნობა (გესმით?), რათა მათ პატარები არ გადაყარონ. ამის იმედით 2010 წლისათვის დაიხურება ბავშვთა სახლების 40 პროცენტი (სულ 44-ია). აქედანვე ვიცი, ის ბავშვთა სახლები ნამდვილად დაიხურება, სახელმწიფო თუ საქველმოქმედო დაფინანსება შეწყდება, ბავშვთა ნახევარი კი, საერთოდ, ქუჩაში დარჩება, რადგან მშობელთა დიდ რაოდენობას ასე მოკლე დროში შვილი ვერ შეუყვარდება (!).

გაეროს ბავშვთა ფონდის პროექტი ითვალისწინებს აგრეთვე მოზარდების გათვითცნობიერებას სამართლებრივ (დანაშაულთა შემცირების გამო) და სქესობრივ (შიდსით დაავადების თავიდან აცილების გამო) საკითხებში. ეს ორივე სფერო საჭოჭმანოა. სქესობრივ საკითხებში გარკვევამ მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში კი არ შეამცირა, პირიქით, გაზარდა ბავშვთა პროსტიტუცია. ეს შეიძლება ჩვენთანაც მოხდეს. სამართლებრივ საკითხებში გარკვევა კი წყლის ნაყვა იქნება. ნულოვანი ტოლერანტობა, რომელსაც ახლა ჩვენი ხელისუფლება კანონად აქცევს, უკლებლივ ციხეში გაუშვებს ყველას – ერთი კანფეტის მომპარავსაც და ერთი ლარის „ამწაპნავსაც"...

საერთო ჯამში, საქართველოში, ალბათ, 6-7 ათასი უპატრონო ბავ-

შვია. ამავე დროს ჩვენში 38.000 უშვილო ოჯახია. მეტი მადლი რა გინდა ღვთისა და ერის წინაშე, რომ უმწეო იშვილო, ისიც გადაარჩინო და შენც გაიხარო, მაგრამ... ამისთანა საქმეში ვერავის ვერაფერს ვერ დააძალებ. ისე, რა ვიცი, შვილად აყვანაზე რიგი დგასო, ფულიც კეთდებაო, ჩუმადაც იყიდებაო. მაშ, საიდან ამდენი პატარა ან ბავშვთა სახლებში ან ქუჩებში?

ნათქვამია, ობლის კვერი ცხვა, ცხვა და გვიან გამოცხვაო. ნეტავ, ეს ქართველ ბავშვებსაც ეხება?

ბონდო გულიაშვილი

სადა ხარ, დედა!

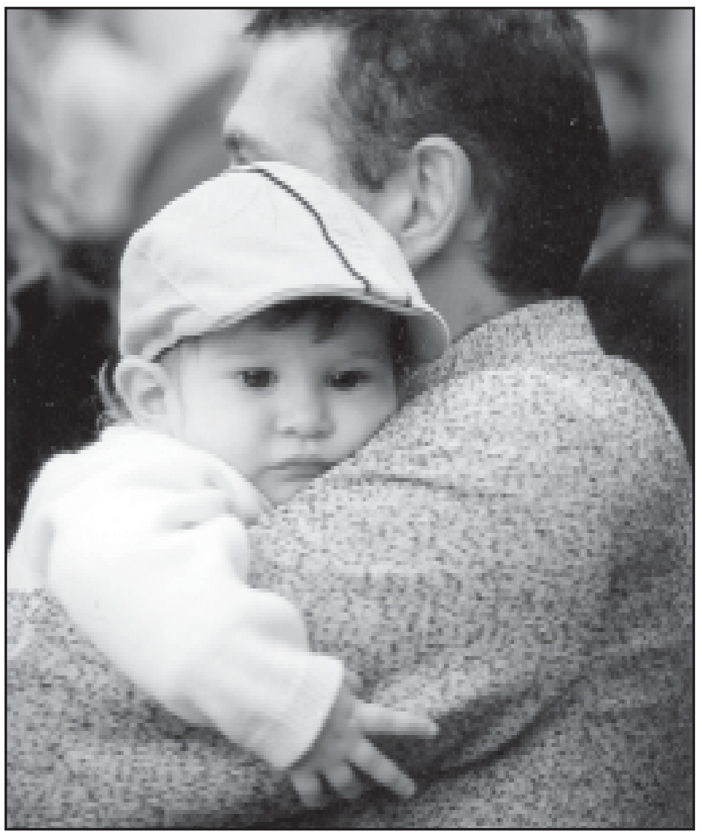

დრომ მოიტანა

ქუჩის ყომარი

ამ ბოლო დროს პატიმრებს ბევრი რამ აუკრძალეს, მათ შორის კარტის თამაში, კამათლის ტრიალი...

აზარტულ გასართობებს კაპიტალიზმის სამყარო შეგნებულად არ ებრძვის, პირიქით, ბიზნესად თვლის, ბიუჯეტში ფულს აყაჭინებს, მაგრამ...

სხვაა სპეციალური დაწესებულება და სხვა – ქუჩა, სადაც დიდიც და პატარაც გამუდმებით დაიარება.

მობრძანდით ნებისმიერ დროს ელიავას ბაზრობასთან ან მეტროსადგურ „დიდუბესთან" და ნახავთ, რომ დღისით-მზისით გაქანებული თამაშია კარტისაც და ნარდისაც. თამაშია ფულზე, მოგება-წაგებაზე და არა გართობაზე, დროის გაყვანაზე.

ისე, დროს მართლაც კლავენ დროებითი სამუშაოს მაძიებლებიც და ბირჟაზე გამოსული მძღოლებიც, თუმცა შუა ქუჩაში ტუზებისა და კამათლების ტრიალი არა მგონია მთლად გამართლებული იყოს.

სხვა თუ არაფერი, ამას ხედავენ პატარები, სკოლის მოსწავლეები. რა მაგალითს ვაძლევთ მათ?

ბევრი ამბობს, დასაშვებია ყველაფერი, რაც აკრძალული არ არისო. ჩემი აზრით, კარტისა და ნარდის თამაში (ცხადია, ფულზე) ვერაფერ ხეირს ვერ მოუტანს ჩვენს ახალგაზრდობას. არადა, ცუდ მაგალითს უფროსები ვაძლევთ.

ბადრი ღვინიაშვილი

სასამართლო

ეს შებრალებაზე მეტია

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიამ 20 წლის თბილისელ რამინ გუსეინოვს სამი წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა.

საბრალდებო დასკვნით, მან ჩაიდინა ყაჩაღობა, კერძოდ, 2005 წლის ოქტომბერში მეტროსადგურ „სამედიცინო ინსტიტუტთან" მდგარ კობა სანოძეს მობილურ ტელეფონზე დარეკვა სთხოვა. უარი მიიღო. არ მოეშვა, დანის მუქარით მობილურიც წაართვა, 13 ლარიც და რამდენიმე წუთში იმავე ადგილას კიდევ 50 ლარის მიტანაც მოსთხოვა. სანოძემ ახლობლებს და პოლიციას შეატყობინა. მისი დაგვიანებით გაბრაზებული გუსეინოვი კი სანოძის მეგობრის – მიშა ანთაძის ბინაში ავიდა და მიზეზის გასარკვევად მასთან დაარეკინა. სანოძემ იქ პოლიციის თანხლებით აკითხა, სადაც სამართალდამცველებმა დააკავეს.

სასამართლოზე წარდგენილ ბრალდებაში გუსეინოვმა დანაშაული აღიარა.

სასჯელის დანიშვნის დროს სასამართლომ გაითვალისწინა მისი პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებები, დანაშაულის ჩადენის მოტივი და მიზანი, დამნაშავის პიროვნება, ოჯახური მდგომარეობა. რადგან გუსეინოვი არ არის ნასამართლევი, ხასიათდება დადებითად, არის სტუდენტი, აქვს მძიმე ოჯახური მდგომარეობა, ჰყავს ავადმყოფი დედა, დაავადებულია ეპილეფსიით და პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი გარემოებები არ გააჩნია, მას მიესაჯა მინიმალური პატიმრობა. იგი სასჯელს საერთო რეჟიმის დაწესებულებაში მოიხდის.

ლელა მანაგლიშვილი

ქრონიკა

ჯვრისწერა ბოიკოტის ღალატია

კათოლიკე ეპისკოპოსები განგაშს ტეხენ. 1994-2006 წლებში მრევლში ჯვრისწერა 44 პროცენტით შემცირდა. დღევანდელი თავისუფალი, აცვენილი ახალგაზრდობა უფრო ამჯობინებს სამოქალაქო ან შვედურ ქორწინებას, როცა არც ოჯახის და არც შვილების წინაშე მშობლებს, უწინარესად კი მამაკაცებს, არავითარი ვალდებულებები არა აქვთ. ჯვრისწერას ბევრი ხელ-ფეხის შეკვრას უწოდებს.

ბიბლიაც კონტრაბანდაა?

უკრაინელმა მესაზღვრეებმა დააკავეს 29 წლის იური ბირიუკოვი, რომელსაც ორი ტომრით რუსეთიდან შავი ბილიკით გადაჰქონდა „კონტრაბანდული საქონელი", კერძოდ, 282 რელიგიური წიგნი. აქ ძირითადად იყო ბიბლია, სახარება და სხვა რელიგიური ლიტერატურა. იური ბირიუკოვი გაასამართლეს, 800 გრივნით (160 დოლარით) დააჯარიმეს და ისევ რუსეთში გამოაბუნძულეს.

ნამუსი მთლად დაიკარგა

ახლახან ჯაკარტაში (ინდონეზია) მიიღეს კანონი, რომლის მიხედვითაც იკრძალება საზოგადოებაში 5 წუთზე მეტ ხანს კოცნა. ამის დამრღვევს პატიმრობა ელის. ამავე კანონით მამაკაცებს ეკრძალებათ ქუჩაში ქალის ვნებიანი ჩახუტება და... კაბის აწევა. ქვეყნის ხელისუფლება ამით ცდილობს ისლამურ მორალთან დაახლოებას და, შესაბამისად, გახურებული აღვირახსნილობის შეჩერებას.

რა ყოფილა ბალტიისპირეთი...

ლატვია, ლიტვა და ესტონეთი ევროკავშირის ქვეყნებში ლიდერობენ ლოთობის, თვითმკვლელობის, ალკოჰოლით მოწამვლის და ფსიქოზის მაჩვენებლებით. ცხოვრების ჯანმრთელი წესის დამცველები ყოველივე ამას ხსნიან სიღარიბით, ტრადიციის უკუგდებით, ალკოჰოლის დაბალი ფასით და ნეგატიურ მოვლენებთან საბრძოლველად პოლიტიკური ნების უქონლობით.

ესეც თუ რისკია

25-დან 42 წლამდე რუსი მამაკაცების 40 პროცენტი ვერ აცნობიერებს, რომ ვენერიული დაავადებები საშიშია ადამიანის ჯანმრთელობისთვის. სამაგიეროდ, ამის შესახებ მშვენივრად უწყის მეძავების 100-ვე პროცენტმა. მიუხედავად ამისა, სოლიდური თანხის ფასად, „ღამის პეპლების" 85 პროცენტი მიდის დიდ რისკზე და მაინც თანხმდება დაუცველ სექსზე.

ნავთობი სიკვდილის ფასად?

ნავთობსადენებიდან საწვავის დატაცებით ყოველწლიურად ჩინეთის მრეწველობა 125 მილიონ დოლარს კარგავს. ქვეყნის ხელისუფლებამ გადაწყვიტა ამ დანაშაულს წერტილი დაუსვას მკაცრი სასჯელით, თვით სიკვდილის განაჩენის გამოტანითაც კი. სხვათა შორის, ჩინეთი ამჟამად ნავთობის ყველაზე დიდი მომხმარებელია მსოფლიოში.

„ცისფერთა" ბუდე თავშესაფარი

ბოლო სტატისტიკური მონაცემებით, ყველაზე მეტი ჰომოსექსუალისტი ცხოვრობს სან-ფრანცისკოში (აშშ). 764.000 მცხოვრებიდან 63.577 სუფთა წყლის „ცისფერია", ამათგან მეოთხედი კი დაავადებულია შიდსითაც. ორი წლის წინათ სწორედ ეს ქალაქი გახდა პირველი, სადაც დაუშვეს ერთსქესიანთა ქორწინება. თუ ასე გაგრძელდა, სულ მალე სან-ფრანცისკო მთლიანად გეების ბუდედ იქცევა.

მილორად პავიჩი

უცილოდ თვალში საცემი იყო, რომ ამ ნივთების ნაწილი რაღაც საავადმყოფოს მსგავსი რამისთვის განკუთვნილ მოწყობილობას წარმოადგენდა. ოღონდ უჩვეულო, იქნებ სულაც ძველთუძველესი სასნეულოს მსგავსი რამისთვის განკუთვნილს, რომელ სასნეულოშიც ისე არ მკურნალობდნენ, როგორც მკურნალობენ ახლა. დ-რ მუაბიას საავადმყოფოში სუყველა დასაჯდომი უცნაურად იყო ამოჭრილი, სუყველა სკამს რგოლი ჰქონდა, ზედ დამჯდართა დასაბმელად, სუყველა ჩაფხუტ-მუზარადი ხისა იყო მარტო მარცხენა ან მარჯვენა თვალისთვის საჭვრეტელდატანებული, ანდა კეფაზედ გამოსული მესამე თვალის გამოსახედად გახვრეტილი. მუაბიამ ეს ყველაფერი ცალკე ოთახში შეიტანა, მერე მედიცინის ფაკულტეტიდან თავის კოლეგას უხმო და დაათვალიერებინა. 1967 წლის ომის შემდეგ ის მაშინ პირველად შეხვდა თავის ერთ-ერთ უნივერსიტეტელ მეგობარს, რომელმაც მიუკიბავმოუკიბავად უთხრა: ეს სიზმრების სამკურნალო უძველესი მოწყობილობააო, უფრო სწორად, მხედველობის სამკურნალოო, რომელ მხედველობასაც ძილში ვიყენებთო. რამეთუ ძილში, ზოგიერთი რწმენისდა თანახმად, სულაც იმ მხედველობით არა ვხედავთ, რომლითაც ცხადში ვხედავთო.

დ-მა მუაბიამ ერთი ჩაცინება კი ჩაიცინა ასეთი დასკვნისა გამო და დანარჩენ ხაბაკხუბაკს მიხედა, ისევ დიდ ოთახში რომ ეწყო თუთიყუშთან ერთად, თუმცა იმ ნივთებს შორის რამე კავშირის დამყარება ბევრად ძნელი იყო, ვიდრე იმათ შორის, მხედველობის მკურნალობის საშუალებებს რომ წარმოადგენდნენ, რომელი მხედველობითაც სიზმრების ხილვა იყო შესაძლებელი. იგი დიდხანს ცდილობდა მთელი ამ ძველმანებისთვის საერთო მნიშვნელის პოვნას და ბოლოს ისევ იმ ხერხის მომარჯვება გადაწყვიტა, რომელსაც ადრე – თავის წინა სამეცნიერო ცხოვრებაში იყენებდა. კომპიუტერის მოშველიება განიზრახა. მან კაიროში ტელეფონით დაურეკა თავის ყოფილ ერთ-ერთ თანამშრომელს, ალბათობის თეორიის სპეციალისტს, და სთხოვა, რომელ საგანსაც თუ ნივთსაც წერილში ჩამოთვლიდა, სუყველას სახელწოდება კომპიუტერში შეეყვანა. კომპიუტერმა შედეგები სამ დღეში გამოავლინა, და დ-მა მუაბიამ კაიროდან პასუხი მიიღო. რაც შეეხება ლექსს, მანქანამ მხოლოდ ის გამოამჟღავნა, რომ იგი დაწერილი იყო რომელიღაც სლავურ ენაზედ, 1660 წლის წყლისნიშნიან ქაღალდზედ, რომელი ნიშანიც სამყურაბალახგამოხატული დროშის ქვეშ კრავს განასახიერებდა. ხოლო

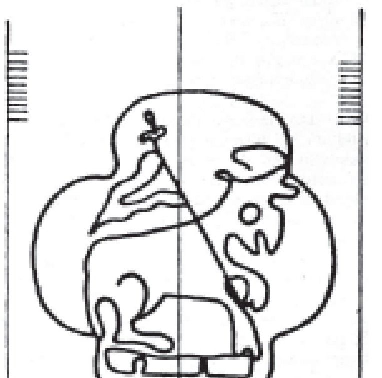

წყლის ნიშანი დ-რ აბუ კაბირ მუაბიას მონაგრიდან

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „სრ“ № 51-79.

დანარჩენი ბევრი რამ – ისეთი, როგორიც იყო თუთიყუში, აქლემის ზანზალაკებიანი უნაგირ-ანჩახი, გამხმარი ნაყოფი, რომელიც ერთდროულად თევზსაც ჰგავდა და გირჩასაც, ადამიანის დასამწყვდევი გალია და კიდევ ზოგ-ზოგი რამერუმე – მხოლოდ ერთ რასმე აერთიანებდა. სახელდობრ კი – იმ მწირი ცნობებიდან, რაც კომპიუტერმა ძირითადად თვითონ დ-რ მუაბიას გამოკვლევათა საფუძველზედ წარმოაჩინა, აშკარა იყო, რომ ეს ყველაფერი, რაც მანსარდის დიდ ოთახში ეწყო თუ ელაგა, მოიხსენიებოდა აწ დაკარგულ *ხაზარულ სიტყვისკონაში.*

აგრე აღმოჩნდა დ-რი მუაბია კვლავ იქ, სადაც ომის წინ იყო. ბევრი აღარ უფიქრია, ჯერ *ძუკნის სამიკიტნოს* მიადგა, ერთი ძველებურად გააბოლა, გარშემო მიმოიხედა, მერე ჩიბუხი ჩააქრო და კაიროში დაბრუნდა, უნივერსიტეტში თავის ძველ სამუშაოს მიუტრიალდა. მაგიდაზედ წერილებისა და მისაპატიჟებელი ბარათების გორა დახვდა, ათასგვარ შეხვედრებსა და სიმპოზიუმებზედ იწვევდნენ, რომელთაგან ერთი აარჩია და მოხსენებისათვის მზადება დაიწყო. კონფერენცია, რომელზედაც ეს მოხსენება უნდა წაეკითხა, 1982 წლის ოქტომბერში ეწყობოდა. კონფერენციის ადგილი იყო ცარგრადი, ხოლო თემა – „შავიზღვისპირეთის კულტურა შუა საუკუნეებში“. მან ხელახლად გადაიკითხა იეჰუდა ჰალევის✡ ხაზარებზედ დაწერილი თხზულება, თავი დაადგა მოხსენებას და იმ იმედით წავიდა ცარგრადს, ეგების იქ ვინმე ისეთს წავაწყდე, ვისაც ჩემზედ მეტად გაეგება ხაზართა ასავალ-დასავალიო. ვინც ცარგრადში დ-რი მუაბია მოსაკლავად გაიმეტა, იმან რევოლვერმიშვერილმა უთხრა:

– კარგად დააღე პირი, ემანდ კბილები არ გაგიფუჭო!

დ-მა მუაბიამაც დააღო და ტყვია შიგ პირში მოხვდა. თანაც ისე მარჯვედ, სანთიანად, რომ სუყველა კბილი გადაურჩა.

მუსიკა-სახიობის მაშენებელი – ხაზართ საგანგებო მაშენებელნი ჰყავდნენ, რომელნიც უზარმაზარ მარილის არძანთ კუთხავდნენ და ქარების გზებზედ დგამდნენ. ორმოცი ხაზარული ქარის სუყოველ შარაგზაზედ (რომელ ქართაგან ნახევარი მლაშედ ქროდა და ნახევარი მტკბარად) ადგილ-ადგილ გროვებად ეყარა ნამსხვრევი მლაშე მარმარილო, და ყოველწლიურად, ქარების განახლების ჟამი რომ დგებოდა, ამ ადგილებში ხალხი იყრიდა თავს და გაფაციცებული უგდებდა ყურს, აბა, ერთი ვნახოთ, მაშენებელთაგან რომელმა შეიძლო ყოვლის უფრო საუკეთესო სიმღერის შექმნაო. საქმე ის არის, უზარმაზარ მარილის ლოდ-არძანთ შეხლილ-შემოხლილი, ამ ლოდ-არძანთა შორის გამძვრალ-გამომძვრალი და ზედ გადავლილ-გადმოვლილი ქარები მანამ გრძელდებოდნენ, სანამ ეს უცხოდ აღნაგი არძან-ლოდები თავიანთ მაშენებლებთან ერთად არ გაქრებოდნენ ხოლმე, წვიმებისგან ჩამორეცხილნი, ათასი ჯურის ქვეითად და ცხენით გამვლელ-გამომვლელთა აურაცხელი მზერით დაშაშრულ-დასერილნი, თხა-ცხვართა და ხარ-აზავერთა ენათაგან ალოკილნი.

მუსიკა-სახიობის ერთ-ერთი ასეთი მაშენებელი, არაბი, ერთხელ გაზაფხულზედ მავან ებრაელთან და ხაზართან ერთად წავიდა თავისი ქვების სიმღერა-გალობის მოსასმენად. გზად ტაძარი რამ შეხვდათ, სადაც ჯგუფ-ჯგუფად შეიძლებოდა საერთო სიზმრების ნახვა, და სწორედ იმ ტაძრის შორიახლო ებრაელი და ხაზარი წაიჩხუბნენ, ჩხუბსა და დავიდარაბაში კი ერთმანეთი შემოაკვდათ. ამ დროს არაბი ტაძარში იწვა და ეძინა, მაგრამ სწორედ ის დაადანაშაულეს ებრაელის მკვლელობაში, რადგან სუყველამ იცოდა, რომ ისინი მეზობლები იყვნენ და ერთმანეთში ვერ რიგდებოდნენ. ამიტომაც ებრაელთ იმისი სიკვდილი მოითხოვეს. არაბმა იფიქრა: ვინც სამი მხრიდან დამნაშავეა, ის ვერც მეოთხე მხრიდან იპოვის ხსნასო. რამეთუ ხაზარეთის სახელმწიფოში ბერძენთ ქრისტიანული კანონი იცავს, ებრაელთ – ებრაული, არაბთ – ისლამი, ასე რომ რჯულდებულება უფრო ყოვლისმომცველია, ვინემ ხაზარეთის სახელმწიფო... ამიტომ არაბი ისერიგად იცავდა თავს, რომ ამტკიცებდა... (ამ ადგილას ტექსტი დაზიანებულია). და სიკვდილით დასჯის ნაცვლად გალერაზედ მენიჩბეობა მიუსაჯეს, და არაბმა კიდევ მოასწრო მარმარილოს ლოდების მუსიკის მოსმენა, სანამ ისინი დაირღვეოდნენ და დაიშლებოდნენ ურყევ სიჩუმეში, რომელსაც უამრავი შუბლი ეხლება და ასკდება.

მწვანე წიგნი

ისლამური წყაროები ხაზართა საკითხის შესახებ

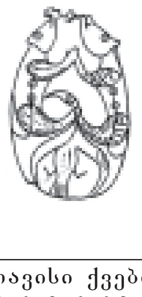

მუსტაი-ბეგ შიმშერი (XVII საუკუნე) – ერთ-ერთი თურქი მხედართმთავარი ტრებინიეში. თანამედროვენი ამბობენ, მუსტაი-ბეგ შიმშერს გვამში საჭმელი არ უჩერდებოდა და, გვრიტისა არ იყოს, თან ჭამდა, თან გასდიოდაო. სალაშქროდ თუ წავიდოდა, თან მაწოვარ-მეძუძური დიაცნი მიჰყავდა, რომელთაც ძუძუ უნდა ეჭმიათ. საქმეს არცროს მდედრთან იჭერდა და არცროს კიდევ მამრთან, დაწოლით მხოლოდ სიკვდილის პირას მიმდგართან წვებოდა, ამიტომ იყო, რომ იმისთვის საგანგებოდ ყიდულობდნენ სადმე სულთმობრძავ დიაცთ, მამრთა და ბავშვთ, დაბანდნენ, მორთავდნენ და შეუყვანდნენ კარავში, რამეთუ მარტო მომაკვდავთან შეეძლო ღამის გატარება, თითქოს ეშინოდა, ემანდ ვინმე ისეთში არ ჩავტოვო ჩემი თესლი, ვისაც სიცოცხლე კიდევ უწერიაო. აკი თავადვე ამბობდა, შვილთ საიქიოსთვის ვქმნი და არა სააქაოსთვისო.

– კაცმა არცროდის იცი, – დაიჩივლებდა ხოლმე, – რომელ სამოთხეში მოხვდებიან ისინი ან რომელ ჯოჯოხეთში. იქნებ ებრაულ ანგელოზთ ესტუმრონ ანდა ქრისტიანულ ეშმაკუნებთან ამოყონ თავი, და ვერცროდის შევხვდებით საიქიოში, რადგან მე ჯენეთში ვიქნები...

ერთ-ერთ დერვიშს მან ძალიან უბრალოდ აუხსნა თავის უცნაურ მიდრეკილებათა აზრი: „ოდეს სიკვდილი და სიყვარული, საიქიო და სააქაო ერთმანეთისგან ესოდენ ახლო-ახლო აღმოჩნდებიან, ერთზედაც ბევრის გაგება შეიძლება და მეორეზედაც. ეს იმ მაიმუნთა ამბავსა ჰგავს, ჟამითი ჟამად საიქიოს რომ სტუმრობენ. მერმე კი, როს უკან ბრუნდებიან, სუყოველი იმათი ნაკბენი უზადო სიბრძნეა. ამად არც საკვირველია, რომ ზოგ-ზოგნი იმათ ძალით აკბენინებენ ხოლმე ხელზედ და შემდეგ იმ ნაკბენიდან ჭეშმარიტება ამოაქვთ. მე ამგვარი რამ ნაკბენ-ნაკბილარი არ მეჭირვება...“

აგრე და ამრიგად, თვინიერ ცხენებისა, რომელთა ტრფიალიც იყო, ოღონდ ზედ ასამხედრებლად არ იყენებდა, მუსტაი-ბეგი ყიდულობდა სასიკვდილოდ გადადებულთ, რომელთა ტრფიალიც არ იყო, მაგრამ ზედ ასამხედრებლად იყენებდა. ზღვის ნაპირის შორიახლო ბეგს იშვიათი რამ ფავნისი ჰქონდა, სასაფლაო, სადაც ცხენთ მარხავდა, ყოველ საფლავს მარმარილოს მატური ედგა, რომელთაც ერთი დუბროვნიკელი ებრაელი, ვინმე სამუელ კოენი✡ თვალყურმადევრობდა. ამ ებრაელს სიკვდილის შემდგომ ერთი ჩანაწერი დარჩა იმის თაობაზედ, თუ რა მოხდა შიმშერ-ფაშის ბანაკში, ოდეს მან ვლახეთს ლაშქარი შეასია:

„ფაშის რაზმის ერთ-ერთ მეომარს ეჭვი დაჰკრეს, გარნა დანაშაულს უცილობლად ვერ უმტკიცებდნენ. დუნაის ნაპირას მტერთან შერკინების მერმე თავის რაზმელთაგან ის ერთი გადარჩა ცოცხალი. მხედართმთავარი თავისაზედ იდგა, მაგან ბრძოლის ველიდან ოტებით გადაირჩინა თავიო. მეომარი კი იძახდა, მტერი ღამით დაგვეცა, თავდამსხმელნი სუყველა ტიტლიკანები იყვნენ, და ერთადერთი მე ვიყავი, ვინც ბოლომდის ვიბრძოდიო, ხოლო გადარჩენით იმან გადამარჩინა, რომ შიში არ გამეკარაო. აწღა შიმშერს მიჰგვარეს ეჭვმიტანილი, რათა იმას გადაეწყვიტა, მართლა დამნაშავე იყო იგი თუ არა. მეომარს სახელო ჩამოაგლიჯეს და ისე დაუყენეს ფაშას წინარე, რომელსაც მთელი სამსჯავროს განმავლობაში კრინტი არ დაუძრავს, ვითარ სიტყვა არ დასცდენია ამ მუნჯური გამოძიების არც ერთ სხვა მონაწილეს. ფაშა პირაშკმულ ნადირსავით მივარდა ჭაბუკს, სახელოჩამოგლეჯილ მკლავში კბილებით ჩააფრინდა და კარგა მოზრდილი ხორცის ნაჭერი ამოაგლიჯა, მერმე გულგრილად შეაქცია ზურგი უბედურს, რომელიც უმალ გამოიყვანეს კარვიდან. ფაშას ხეირიანად არც შეუვლია თვალი ჭაბუკისთვის, არც დალაპარაკებია, გარნა იმის ხორცის ნაჭერს დიდის გულისყურითა და დაგემოვნებით ღეჭავდა, თან იმ კაცის სახის გამომეტყველება ჰქონდა, რომელიღაც დაიწყებული კერძის გემოს რომ იხსენებს ანდა სასმლის ღირსებას რომ აფასებს. მერმე მან უცებ გამოაფურთხა ხორცი, და კარვის წინ განაჩენის მომლოდინე ჭაბუკი ქონდაქართ წამერთ აკუწეს, რამეთუ დანაშაული დამტკიცებულად ჩაეთვალა.

იმის გამო, რომ არცთუ დიდი ხანია, რაც ფაშის სამსახურში ვარ, – ამთავრებს თავის ჩანაწერს კოენი, – ჯერეთ არც ერთ სხვა სამსჯავროს რ დავსწრებივარ, მაგრამ ვიცი, ფაშა ეჭვმიტანილის მოჭმულ ხორცის ნაჭერს თუ გადაყლაპავს, იმას ბრალდება ეხსნება და იქვე ათავისუფლებენ, რადგან ესეგვარ შემთხვევაში უდანაშაულოდ თვლიან“.

შიმშერ-ფაშას ზორზოხა, უსწორმასწორო ტანი ჰქონდა, ტანსაცმელი თითქოს კანქვეშ ეცვა, ხოლო ჩალმა თმასა და თავის ქალას შუა ეხურა.

ქორა ფარაბი იბნი (VIII-IX საუკუნე) – ხაზარულ პოლემიკაში▽ ისლამის წარმომადგენელი, რომლის შესახებაც ცნობები მწირი და ურთიერთსაწინააღმდეგოა, ალ-ბექრი☾, ხაზარული პოლემიკის ყველაზედ მნიშვნელოვანი მუსლიმი ქრონისტი, იბნ ქორას სახელს არ ახსენებს, რაც პატივისცემის ნიშნად ითვლება. საქმე ის არის, რომ იბნ ქორას არ უყვარდა სადმე ყოფნისას არც სხვისი და არც თავისი საკუთარი სახელის ვინმესგან წარმოთქმა, რადგან ფიქრობდა, რომ უსახელებოდ სამყარო უფრო ცხადი და ხალასი ხდება. ერთისა და იმავე სახელის ქვეშ იფარება სიყვარულიც, სიძულვილიც, სიცოცხლეც, სიკვდილიცო.

თარგმნა
გურამ გოგიაშვილმა

(გაგრძელება იქნება)

ყოველკვირეული ლიტერატურულ-პუბლიცისტური ჩანართი №53

გამოხმაურება

„კვირაძალის“ წინა ნომერში დაიბეჭდა წერილი პოეტისა და მებრძოლის, უჩვეულო და ტრაგიკული ბედის პიროვნების ილია შენგელიას შესახებ. პუბლიკაციაში ერთგან ნახსენები იყო „ლეიტენანტი დადიანი“. ისინი ერთად მსახურობდნენ გერმანიის არმიის ქართულ ლეგიონში.

ჩვენ გამოგვეხმაურა ლეიტენანტ მიხეილ დადიანის ძმისშვილი, ქალბატონი თათული ღვინიაშვილი და საქართველოდან სამუდამოდ გადახვეწილი ბიძის, ყოფილი ქართველი იუნკერის შესახებ დაუფარავი მღელვარებით გვიამბო...

* * *

— **მიხეილ დადიანი** დაკრძალულია ვაშინგტონში... ვერ წარმოიდგენ, როგორ იმოქმედა ჩემზე, როცა ამერიკაში ჩასულმა, ვაშინგტონში, კენედის სახელობის სასაფლაო მოვინახულე... ეს არის უზარმაზარი, ტრიალი მინდორი და ყველა საფლავს ერთნაირი შავი ქვა ადევს, ლაკონური წარწერებით... ამ ერთგვაროვან გარემოში ორი ქართველი ასვენია: **მიხეილ დადიანი** და მისი მეუღლე **თინა გომართელი** (ივანე გომართელის ქალიშვილი)... მათ საფლავებზე ქართული წარწერაა...

არავინ იცის, რას უმზადებს ადამიანს ბედისწერა...

დედას „ვეფხისტყაოსნის“ აფორიზმების ამოწერა უყვარდა. მთელი რვეული აქვს სავსე... მათ შორის „სად წაიყვან სადაურსა“...

... დედის არქივში ბიძაჩემის ბევრი წერილია... რა თემაზეც არ უნდა მოეწერა, ერთი და იგივე სიტყვებით ამთავრებდა: **„საქართველო უპირველეს ყოვლისა!“..**

მისი ცხოვრების დეტალებზე ხშირად მესაუბრებოდა დეიდაც — **მია დადიანი,** რომელიც პარიზში ცხოვრობდა.

სხვათა შორის, მან პოეტი **ილია შენგელიაც** ახსენა, რომელიც ერთხელ პარიზში ჩასულა და როგორც ჩანს, ლეიტენანტ დადიანის რეკომენდაციით, მია დადიანს ესტუმრა. ღამის გასათევი არ ჰქონია და ის რამდენიმე დღე დეიდაჩემის ხუთოთახიანი ბინის ერთ ოთახში ცხოვრობდა. ეს სახლი პარიზის ცნობილ რაიონში იყო, **ლა ტურზე.** იმავე ქუჩაზე, პირდაპირ სახლობდა გალაკტიონთან დაკავშირებული ლეგენდა თუ სინამდვილე — **მერი შარვაშიძე...**

ილია შენგელიას გალაკტიონ ტაბიძეზეც ჰქონია გამოკვლევა...

მია დადიანი და პარიზში მცხოვრები სხვა ქართველი ქალბატონები: **რიმა ერისთავი, ზეინაბ ზურაბიშვილი, ნელი მდივანი...** ხშირად ნახულობდნენ ევროპის ტყვეთა ბანაკებში დატუსაღებულ ქართველ ჯარისკაცებს და როგორც შეეძლოთ, ეხმარებოდნენ...

ბიძაჩემი **მიხა წყემლის** ფსევდონიმით იბეჭდებოდა ემიგრაციის ქართულ გამოცემებში... ხშირად, რედაქციებში მიიტანდა თურმე თავის ლექსებს და გვარსაც არ აწერდა...

განსაკუთრებით განიცდიდა მამის ანდერძს — **კოკი დადიანის** საფლავის წარწერას: **„მითხარ შენდობა და ჩემს მხარესა ოდეს მოუთხრობ ამბავს მწარესა, თქვი, რომ წარწერა იხილე ლოდზე, ძველებიც კი ფიქრობს საქართველოზე.“**

* * *

ვაშინგტონიდან ბიძაჩემის არქივის ნაწილი წამოვიღე. ვფიქრობ, მისი მოგონებები ერთი კონკრეტული ადამიანის ცხოვრების აღწერას ბევრად აღემატება... ეს საქართველოს ისტორიაა, რეტროსპექტული ხედვით და ფაქტების ზუსტი აღწერით...

ქალბატონ თათულის თავაზიანი ნებართვით, „კვირაძალის“ მკითხველებისთვის ვბეჭდავთ რამდენიმე ფრაგმენტს მიხეილ დადიანის მოგონებებიდან.

ლეიტენანტი მიხეილ დადიანი

* * *

*ცხრა წელი რომ შემისრულდა, ბებიაჩემის ძმამ **გიორგი შარვაშიძემ** თავის დასთან, ბაბოსთან წამიყვანა საზაფხულოდ. ბაბო — ჩემი ნათლია — ცოლად ჰყავდა ბალტიელ ბარონ **ა. ფ. მეინდორფს,** სახელმწიფო სათათბიროს თავმჯდომარის მოადგილეს. გიორგის უფროსი და თამარი იყო მამაჩემის დედა. მათ ჰყავდათ ძმა მიხეილი და უმცროსი და ნინო. ორივენი ახალგაზრდა ასაკში გარდაიცვალნენ. **ესენი იყვნენ აფხაზეთის უკანასკნელი მთავრის — მიხეილის შვილები.***

ბაბუა გიორგი და ბარონი მეტწილად პოლიტიკაზე ლაპარაკობდნენ. ბაბუა გიორგი რუსების დიდი მოძულე და მტერი იყო. როგორც შემდეგში გამიგონია, ბარონი ხშირად იზიარებდა ბაბუა გიორგის აზრებს რუსეთის შესახებ და დიდ უსამართლობად მიაჩნდა შარვაშიძეების მამულების და სახლ-კარის ჩამორთმევა მეფის მთავრობის მიერ. 1891 წელს ბარონის ინიციატივით მოხდა გიორგის მამულების ჩამორთმევის გასაჩივრება, მაგრამ საქმე გაჭიანურდა პირველი ომის დაწყებამდე და შემდეგ უკვე აღარ გაგრძელებულა. ბარონმა კარგად მოზრდილი ბროშურაც კი დაწერა ამ საქმესთან დაკავშირებით, რომელსაც ეწოდებოდა „იმუშჩესტვენნიე პრავა ნასლედნიკოვ ვლადეტელია აბხაზიი მიხაილა შარვაშიძე“.

* * *

*პირველი ქართული სამხედრო ნაწილი, რომელშიდაც ჩავირიცხე, იყო **დავით მიქელაძის** ცხენოსანი ასეული. დავით მიქელაძე იყო ორიოდ წლით მამაჩემზე უფროსი. მამა და დავითი დიდი მეგობრები იყვნენ და ერთად მონაწილეობდნენ ჯერ სოციალ-ფედერალისტების და შემდეგ ეროვნულ დემოკრატიული პარტიის საქმიანობაში. როდესაც პირველი მსოფლიო ომის დროს — საქართველოს დამოუკიდებლობის კომიტეტის ინიციატივით გერმანულმა წყალქვეშა ნავებმა იარაღი გამოუგზავნეს ქართველებს აჯანყების მოსახდენად, დავით მიქელაძე მხურვალე მონაწილეობას ღებულობდა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის სხვა რამდენიმე წევრთან, მათ შორის შალვა ქარუმიძესთან ერთად ამ იარაღის მიღებაში. პირველი ცდა იარაღის მიღების წარმატებით დამთავრდა. იარაღი ჯერ მიიტანეს **მამია ანჩაბაძის** სახლში და შემდეგ იქიდან დატვირთული ურმებით მამაჩემის მამულში — **ნოსირში** ჩამოიტანეს, სადაც მერე ინახებოდა...*

*რევოლუცია რომ მოხდა, სენაკის მაზრის უფროსად დანიშნეს **რაჟდენ გამსახურდია,** დამსახურებული მენშევიკი და რევოლუციონერი — კაცი, მეტად პატიოსანი, მართალი და ჭკვიანი. ერთ დღეს სენაკში ვიყავი და ცხენით ჩავუარე კომისარიატს. ფანჯარაში დავინახე რაჟდენი და იმანაც დამინახა. ხელით მანიშნა, რომ მასთან მივსულიყავი. შემიყვანა თავის ე.წ. კაბინეტში, დამსვა და მითხრა: ეხლავე შეატყობინე მამაშენს, რომ ხვალ ან უგვიანეს ზეგ, სენაკის მაზრის პოლიციის უფროსი გასაჩხრეკად დაგესხმებათ თავს. მე ვიცი — მამაშენს ჩემთვის ნათქვამი აქვს, რომ თქვენს სახლში იარაღი არის. დღესვე მოახერხოს გადამალვა, თორემ იარაღის აღმოჩენას შეიძლება დიდი უსიამოვნება მოჰყვეს მამაშენისთვისო...*

*რადგან ცხენით ვიყავი სენაკში, მაშინვე გამოვქანდი ნოსირში და მამაჩემის ძიძიშვილი გავაფრთხილე, რომ ამაღამ იარაღი უნდა ტეხურს გაღმა გავიტანოთ, რისთვისაც მას ურმები და საიმედო ხალხი უნდა ეშოვნა. ცოტა ხნის შემდეგ ფეხით მივიდნენ **კალე მისაბიშვილი, კოლია დგებუაძე, ხუხუ ხოფერია და შალიკო კალანდარაშვილი. ხოფერია და კალანდარაშვილი** იყვნენ ფოთის გიმნაზიის ყოფილი მოწაფეები. დგებუაძეს და კალეს ახალი დამთავრებული ჰქონდათ ქუთაისის სათავადაზნაურო გიმნაზია. სულ ოთხი ურემი იყო საჭირო, რაც მამაჩემის ძიძიშვილმა ლავრენტი თორდიამ იშოვნა და თავის ეზოში დააყენა. მოვუცადეთ საღამოს, რადგან დღისით ურმების დატვირთვა საშიში იყო.*

ერთი ურმის წაყვანა იკისრა ხუხუ ხოფერიამ. მეორე ურემზე თვით მამაჩემის ძიძისშვილი ლავრენტი იჯდა. რკინიგზის ხიდს ტეხურზე წინათ პლასტუნები იცავდნენ, რომლებიც შესცვალეს ხელდახელ შექმნილმა სენაკის მილიციის წევრებმა. ორი მილიციონერი განუწყვეტლივ დადიოდა ხიდზე შაშხანებით შეიარაღებულნი. კალე, შალიკო კალანდარაშვილი და მე — რასაკვირველია, შეიარაღებულნი — შეუმჩნევლად მივეპარეთ ხიდს და მის ქვეშ მოვკალათდით, რომ მილიციონერების მხრიდან ინტერვენციის შემთხვევაში მათთვის იარაღი აგვეყარა.

*მილიციონერებმა ყურადღებაც კი არ მიაქციეს მძიმედ დატვირთულ ურმებს და ორი ურემი სამშვიდობოს გავიდა. გაღმა მათ დახვდათ **გაბრიო ჭითავა** ორი კაცით, ურმები ჩაიბარა, მაშინვე გაგზავნა სადღაც. ჩვენ წარმოდგენა არ გვქონდა სად... სწორედ იმ დღეს, როდესაც სენაკის მილიციის უფროსი სილიბისტრო მაღნარაძე გასაჩხრეკად ოცდაათი ცხენოსანი მილიციონერით შემოიჭრა ნოსირის ეზოში...*

* * *

ეს იყო უკვე 1921 წლის 24 თებერვალი. ამ დღეს წითლებმა გრიგალისებური არტილერიის ცეცხლი გახსნეს. მთელი გზა შტაბამდე ამ არტილერიის ცეცხლის ქვეშ გავიარე.

დაახლოებით ორ საათზე, არტილერიის ძლიერი ცეცხლით მომზადების შემდეგ წითლებმა იერიში მიიტანეს მეოთხე სანგარზე, რომელსაც პირველი ათასეულის ნაწილები იცავდნენ. საერთოდ, წითლები ყველა სანგარს გაშმაგებით უტევდნენ. ჯერ დაღამებული არ იყო, როდესაც მტერმა ახალი ძალებით იერიში მიიტანა მეოთხე სანგარზე, კაპიტანმა მესხიშვილმა სწრაფად იშიშვლა ხმალი და დაუწყო რუსებს მარჯვნივ და მარცხნივ ჩეხვა. მთელი მომსახურეობა უმწეოდ შეჰყურებდა ამ გმირულ ეპიზოდს. უცებ გაისმა ვაშას ყიჟინი. ესენი იყვნენ უკანასკნელ რეზერვად ტაბახმელის ბაღებში დატოვებული იუნკერების მწყობრები, რომლებიც ეკვეთნენ წითლებს სწორედ იმ წუთში, როდესაც გოგი მესხიშვილი და მისი ჯარისკაცები მედგრად იგერიებდნენ შემოჭრილ მტერს. კაპ. შავდიასი, კაპ. ხოშტარიას და უფროსი ლეიტენანტ ჩაჩუას მეთაურობით, იუნკერების მოულოდნელ და მძლავრ დარტყმას მტერმა ვერ გაუძლო და სწრაფად დასცალა იქაურობა, ისევ მეოთხე სანგრის გზით დაეშვა ძირს და სოფლებში მიიმალა. ამ ბრძოლის დროს გმირულად დაეცნენ იუნკერები შალვა ერისთავი, ოთარ ლორთქიფანიძე, იასე ჯანდიერი, ხიდირბეგიშვილი და რამდენიმე სხვა, რომელთა გვარებს ვერ ვიგონებ. მძიმედ იყვნენ დაჭრილი მიტო ამირეჯიბი, ზუბიკო ტატიშვილი, ბორის მაყაშვილი, ხუტუ მატახერია და სხვები. დაღამებისათვის ბრძოლა კოჯორ-ტაბახმელის მთელს მონაკვეთზე შეწყდა. მხოლოდ სოღანლუღის მონაკვეთზე, რომელსაც გენერალი გ. მაზნიაშვილი მეთაურობდა, მძიმე ბრძოლა კიდევ გრძელდებოდა. მარჯვენა ფრთაზე გვარდიის ათასეულები ვ. ჯუღელის მეთაურობით ძალიან კარგად იბრძოდნენ, თუ არ ჩავთვლით რამდენიმე ასეულს, რომლებმაც ფრონტი მიატოვეს და ფრონტის ხაზში ნაპრალი გამოიწვიეს. ამგვარად წითლების დიდი შეტევა ტაბახმელა-კოჯრის ხაზზე ყველგან მოგერიებული იქნა, გარდა სოღანლუღის მონაკვეთისა. ძვირად დაუჯდა სამხედრო სკოლას 24 თებერვლის ბრძოლა, მაგრამ ამ ბრძოლამ სავსებით გაამართლა შოთას სიტყვები: „სჯობს სახელისა მოხვეჭა, ყოველსა მოსახვეჭელსა“. და თუ სადმე სამართალი არსებობს, სამხედრო სკოლის მიერ გადახდილი ბრძოლები ტაბახმელა-კოჯორთან, უნდა ბრწყინვალე ფურცლებად შევიდეს საქართველოს სამხედრო ისტორიაში და მეთაურების სახელებიც უნდა დაემატოს გმირების იმ სახელებს, რომლებითაც მდიდარია ჩვენი ტანჯული წარსული.

* * *

*...სადგურზე ვიკითხე, თუ სად მიდიოდა ეს ვაგონები. მითხრეს, რომ ეს მთავრობის მატარებელი იყო. იქ შევხვდი ჩემს მეგობარს **მერაბ ჯორჯაძეს,** ჩოხის ამარა, უძიროებში, კანკალებდა სიცივისაგან. წავიყოლიე ის და მივადექი მთავრობის მატარებელს და ავედი, გამოვიდა კოტე იმნაძე, **ნ. ჟორდანიას** ადიუტანტი. ვუთხარი, რომ იუნკერი ვარ, ჩამოვრჩი ჩემს ერთეულს და ვთხოვე ნება მოეცა მატარებელს გავყოლოდი. მან მითხრა, რომ მომეცადა და თვითონ კუპეში შევიდა. სულ მალე დაბრუნდა და მითხრა, რომ მერაბი და მე მატარებელში შევსულიყავით. სულ ორიოდ წუთის შემდეგ კუპედან გამოვიდნენ **ევგენი გეგეჭკორი და ბენია ჩხიკვიშვილი.** გეგეჭკორმა გამომკითხა ვინაობა და როდესაც ვუთხარი, რომ დადიანი ვარ, კოკის შვილი, ხელი ჩამომართვა და მკითხა, ბევრი მსხვერპლი გაილო თუ არა სამხედრო სასწავლებელმა. მეც ვუამბე, რაც ვიცოდი და ჩამოვუთვალე მოკლული დაჭრილების გვარები: **მ. ამირეჯიბი, შალვა ერისთავი, ოთარ ლორთქიფანიძე, იასე ჯანდიერი, ა. ახვლედიანი, ხიდირბე-***

იხ. მე-9 გვ.

ჩონჩხი ცელით გამოჩნდა
ტაბახმელის ბილიკზე
და მუქარით დაეშვა
კოჯორიდან თბილისზე...
გადასთიბა ბალახი,
ნერგიც არ გაახარა,
საბურთალოს გავიდა
და იქ გადიხარხარა...
ვეძებ, ვითვლი, არ შემრჩა
არაფერი, არავინ...
მხოლოდ მამის ანდერძში
გმინვა გულშემზარავი...

მიხეილ დადიანი

ლეიტენანტი მიხეილ დადიანი

(მერვე გვერდიდან)

__გიშვილი__ და სხვანი. ბენია ჩხიკვიშვილმა გაკვირვებით წარმოსთქვა: „სულ თავადაზნაურობაა!“

„მაშ, რა გეგონა შენ ჩემო ბენია, ყოველთვის ასე იყო წარსულში, ჩვენ ვიცავდით და ჩვენ ვკვდებოდით საქართველოსათვის“... და გეგეჭკორმა ხუმრობით დაუმატა: „შენისთანები კი ლომს ხარშავდნენ კარდალაშიო“.

ნოე ჟორდანიას უბრძანებია, ჩვენთვის ცხელი ჩაი მოეტანათ და ვიღაც ახალგაზრდამ ჩაი მოგვიტანა. მთავრობის მატარებელი კარგა ხანს იდგა. 26 თებერვალს საღამოს იუნკერების სკოლას დავუცადე და შევუერთდი გორში. სურამთან __გენ. კვინიტაძემ__ სცადა წითლების შეჩერება, მაგრამ პატარა წინააღმდეგობის შემდეგ იძულებული იყო უკან დახეულიყო. ამ წუთიდან დაიწყო ჩვენი ჯარის დაშლა და დეზორგანიზაცია. ძალიან ცოტა ჯარი ჩაგვყვა ბათუმამდე. ბათუმში რამდენიმე დღე ყოფნის შემდეგ, 18 მარტს ჩავჯექი გემში, რომელსაც ერქვა „ვესტა“. გემები „ვესტა“ და „მარია“ წინათ ეკუთვნოდა გენ. ვრანგელის არმიას, მაგრამ როდესაც რუსი მოხალისეების ჯარმა ჩვენს წინააღმდეგ ოპერაციები დაიწყო, ბათუმში მყოფ ამ ორ გემს, საქართველოს მთავრობამ კონფისკაცია მოუხდინა. მე ჩემს ოჯახთან ერთად „ვესტაზე“ ვიყავი. __დანარჩენი იუნკრები, რომლებმაც გახიზვნა არჩიეს კომუნისტურ საქართველოში დარჩენას, გემ „მარიაზე“ ავიდნენ...__

ელენესა და მკითხველებს

ერთი „ძვირფასი მკითხველის“ გამო

საქართველოს პრეზიდენტის სიტყვებს, რომ გაზეთებს არ კითხულობს, პარლამენტარ **ელენე თევდორაძის** ანალოგიური განცხადებაც მოჰყოლია: არც მე ვეცნობიო პრესას.

ძვირფასო მკითხველებო, ქართული ჟურნალისტიკა, რა თქმა უნდა, იარსებებს ორი, თუნდაც „ძალიან ძვირფასი“ მკითხველის გარეშეც, მაგრამ საგულისხმოა და თავადაც გახლავართ მოწმე, ჩვენი უფლებების ესოდენ გამოჩენილი დამცველი ქალბატონი ელენე როგორ რეკავს ტელეფონით გაზეთის რედაქტორთან და სასამართლოში გადაცემით ემუქრება, როცა მასზე რაიმე კრიტიკულს წერენ... აქვე, ობიექტურობისთვის ისიც უნდა ითქვას, რომ ასე არასდროს მოქცეულა პრეზიდენტი სააკაშვილი.

ჩვენი რჩევაა: თუკი რომელიმე გაზეთს და ჟურნალისტებს ელენე თევდორაძე, როგორც მკითხველი, განსაკუთრებით ეძვირფასებათ და მისი აღქმის მაღალ დონეს ვერაფრით თმობენ, ამ ქალბატონზე აუცილებლად ნეგატიური ინფორმაციები და შესაბამისი ანალიზები ბეჭდონ. აი, მაშინ კი აუცილებლად წაიკითხავს და სათანადოდ გამოგეხმაურებათ კიდეც.

ერთი ფაქტიც მინდა გავიხსენო, როცა უახლესი ისტორიის ყველა დროებაში ჩვენი უფლებების დამცველმა, იგივე ქალბატონმა უდანაშაულო ქართველი მწერლები სრულიად აბსურდულად რაღაც „სოკოს ბიზნესში“ დაადანაშაულა, შემდგომ ერთ-ერთი მწერლის ირონიული პასუხი ლამის აფორიზმად იქცა: **„ღმერთო, დამიცავი ელენე თევდორაძისგან და ჩემს თავს მე თვითონვე დავიცავ“...**

თანამდებობრივად ქალბატონ ელენეს უპირველესად პრესის მუშაკთა უფლებების დაცვაც ევალება, მაგრამ რას ვიზამთ, უნდა დავთმოთ ეს არა ბერძნულ-მითიური, არამედ თანამედროვე „მშვენიერი ელენე“ და თავიც ჩვენვე უნდა დავიცვათ მისგან, თუკი სასამართლოში გვიჩივლებს...

ამას წინათ, ჩვენს პრესაში „დოქტორ ზორგედ“ და ტელევიზიით „აგენტ 001“-ად მონათლული ბატონი **სიმონ კილაძე** დააპატიმრეს, ვისი მოვალეობაც ქართული პრესის წაკითხვა და მის შესახებ მოკლე, არსებითი მიმოხილვის შედგენა გახლდათ ხელისუფლებისთვის წარსადგენად. ე.ი. ჩვენს პრესას, ამჟამად დაპატიმრებულის სახით, კიდევ ერთი ბეჯითი მკითხველი გამოაკლდა.

არ არის გამორიცხული ადამიანის უფლებების დამცველ ქალბატონ ელენეს მეცადინეობით პრესის მუშაკებიც და მკითხველებიც ოდესმე ერთად, გისოსებს მიღმა აღმოვჩნდეთ.

ეს იქნება „ადამიანთა უფლებების დაცვა ქართულად“, რასაც ქალბატონი ელენე თავისი არცთუ ისე კარგი ქართულით გაახმოვანებს.

ნინო ხოფერია.

ძველი და ახალი ათეისტები

ამ გრაფიკული ნამუშევრების შექმნა, რეპროდუქტირება და დიდი ტირაჟით გამოცემაც 1917, 1919, 20 და 21 წლებში მოხდა, სწორედ ეკლესიათა ნგრევის, ზარების ჩამოგდების და ღვთის გმობის განსაკუთრებულად აქტიურ ხანაში. სისასტიკე, სისხლის მძაფრი სუნი და წითელი ფერი ძალადობისკენ აქეზებდა მასებს და დეპერსონალიზაციის ეპოქაში ასეთი „სახალხო ხელოვნება“ იქმნებოდა.

ლითოგრაფიის ამ ათი ათასი ტირაჟით გამოცემული რეპროდუქციების უკან დემიან ბედნის თუ სხვა ათეისტ, რევოლუციონერ პოეტთა ლექსების სტრიქონებია მიწერილი...

საფიქრებელია, რა ამოძრავებდა, რა შთააგონებდა ამ ტიპის, „ხელოვნების“ შემქმნელთ? ფული? ურწმუნობა? განდიდების მანია?.. თუ როგორც ერთმა მოხუცმა, მორწმუნე ქალბატონმა ამიხსნა: **მათზე (ამ მხატვრებსა და პოეტებზეძ საბედისწეროდ დაუფლებული ეშმაკი...**

აგიტაციის და პროპაგანდის საუკუნე გავიდა, მაგრამ ღვთის წინააღმდეგ მებრძოლ სექტებსა და სხვადასხვა დაჯგუფებებს, რომლებიც წმინდანებს უკვე XXI საუკუნის ვირტუალური ეფექტებით ებრძვიან და სათანადო „ხელოვნებასაც“ ქმნიან, სხვა მოდავენიც შეემატნენ. მათ მოინდომეს ღმერთს თანამედროვე მართლმსაჯულების საშუალებით გასწორებოდნენ.

ერთ-ერთი რუმინელი პატიმარი, რომელიც მკვლელობაშია ბრალდებული, ითხოვს: **ადგილობრივმა პროკურატურამ აღძრას საქმე ღმერთის წინააღმდეგ, რომელმაც ის ეშმაკის ზემოქმედებისგან არ დაიცვა.**

პატიმარმა **უზენაესი** შეუსრულებელ ხელშეკრულებაში დაადანაშაულა, რაც მისი აზრით, ნათლობის აქტში გამოიხატება. სარჩელი, რომელიც ქალაქ ტიმიშოარის პროკურატურაში შეიტანა ასე იკითხება: „მე, ქვემორე ხელისმომწერი პავლე მ..., რომელიც ამჟამად ვიხდი სასჯელს, 20 წლით თავისუფლების აღკვეთას მკვლელობის მუხლით, ვითხოვ აღძრათ სისხლის სამართლის საქმე ზეცაში მცხოვრები ღმერთის წინააღმდეგ და ა.შ.

ზეციურ იერარქიაზე ღრმად დაფიქრებული ბერძენი სწავლულის პერიფრაზის თანახმად: **„ათეისტები, ბრიყვნი და უმეცარნი არიან მხოლოდ ისინი, რომელთაც სურთ ასეთნი იყვნენ...**

*   *   *

უფალი ჩვენთანაა...

ხვალინდელ აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაულს ვულოცავთ „კვირაძალის“ მკითხველს...

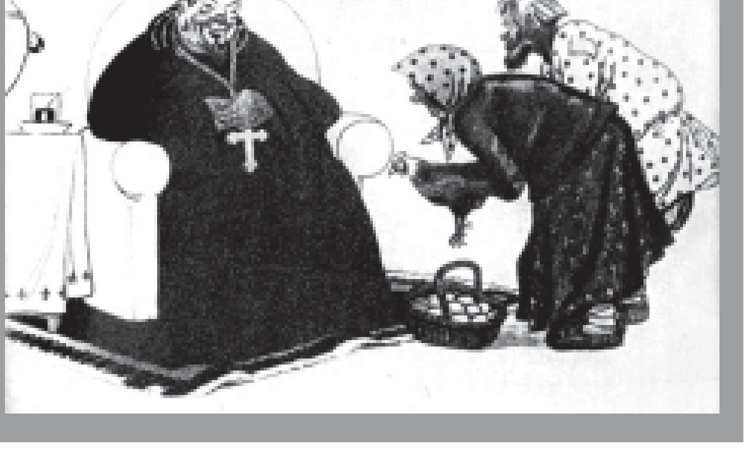

წინაპრები — მარად თანამედროვენი

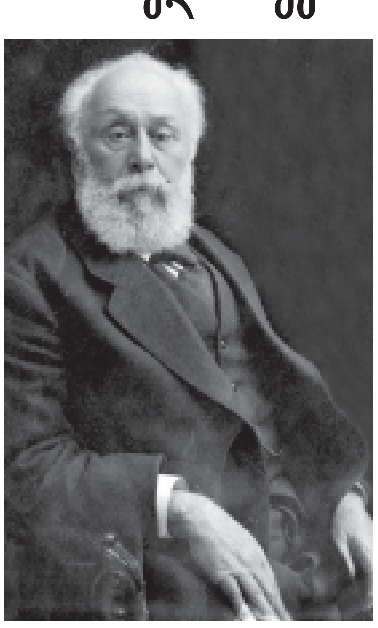

„დიდება, შენდა, უფალო!
სხვა დროა... უცნაურიო...
გადაუბრუნდა ქვეყანას
თვალი, ენა და ყურიო!...
ცრემლით მევსება ქამანჩა,
კვნესით და ოხვრით სტვირიო,
აქამდე ძველებს მოუთქვამდი,
ახლა ახლებსაც ვსტირიო“..

აკაკი

ივანე ჯავახიშვილი – 130

ღვაწლისა და წამების გვირგვინით შემკული

ივანე ჯავახიშვილი აქტიურად მონაწილეობდა „ქართული ენციკლოპედიის“ შექმნაში გასული საუკუნის 30-იან წლებში. სამწუხაროდ, ენციკლოპედია მაშინ ვერ გამოიცა. შემორჩენილი საარქივო მასალა ნათლად გვიჩვენებს ივანე ჯავახიშვილის როლს ენციკლოპედიის გამოცემის განხორციელების საქმიანობაში. ივანე ჯავახიშვილი სარედაქციო კოლეგიის წევრი იყო; იყო ავტორი სტატიებისა საქართველოს ისტორიის სხვადასხვა საკითხზე. პირველი ტომისათვის მზად იყო სტატიები „ანბანი“, „ანდრია მოციქული“ და სხვ. აღსანიშნავია ამ სტატიების მაღალი დონე და არ არის შემთხვევითი, რომ გასული საუკუნის 70-იან წლებში გამოცემულ ენციკლოპედიაში ივანე ჯავახიშვილის ეს სტატიები კიდეც იხილა მკითხველმა.

ივანე ჯავახიშვილი განსაკუთრებული ყურადღებით ეკიდებოდა სამუზეუმო საქმიანობას. 1931 წელს იგი, როგორც ზემოთაც აღინიშნა, საქართველოს მუზეუმის მეცნიერ-კონსულტანტად დაინიშნა. აქედან მოყოლებული დაიწყო ფართო სამუზეუმო საქმიანობა. მეცნიერის დასაბუთებული მოთხოვნით მუზეუმში შეიქმნა ისტორიის განყოფილება, რომელსაც სიცოცხლის ბოლომდე ივანე ჯავახიშვილი განაგებდა. „ვეფხისტყაოსნის“ 750 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა ივანე ჯავახიშვილის უშუალო მონაწილეობითა და ხელმძღვანელობით მოეწყო. მეცნიერმა ყურადღება მიაქცია არა მხოლოდ გამოფენის სტრუქტურას, არამედ ზოგადად მუზეუმის საქმიანობას არქეოლოგიური მასალის გამოყენების თვალსაზრისით. აქ დაცული იყო ძალზედ მნიშვნელოვანი არქეოლოგიური საგანძური, რომელსაც ვერც მეცნიერები იყენებდნენ და საზოგადოებისთვისაც უცნობი რჩებოდა. გამოფენა ისე მოეწყო, რომ მან დიდი აღმზრდელობითი დანიშნულებაც შეიძინა. წარმოჩნდა ძველი საქართველოს ავლადიდება და კულტურის დონე.

ივანე ჯავახიშვილი უდიდეს ყურადღებას აქცევდა ქართველი ხალხის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა-შესწავლის საკითხს. აკადემიკოსი გიორგი ჩუბინაშვილი საგანგებოდ აღნიშნავდა, რომ „ქართული ხელოვნების საკითხებიც, ქართული ხელოვნების წარსულის შესწავლაც და მისი მომავალი ბედი ივანე ჯავახიშვილისათვის ისევე ძვირფასნი და ახლონი იყვნენ, როგორც ქართული კულტურის სხვა საკითხებიც“. ივანე ჯავახიშვილი განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევდა ძველი საქართველოსათვის მეტად მნიშვნელოვან მხატვრულ შემოქმედებას (პლასტიკური ხელოვნების დარგებს – არქიტექტურას, სკულპტურას, ოქრომჭედლობას და სხვ.ძ და მას ქართველი ხალხის მაღალი კულტურის, დამოუკიდებლობისა და ძლიერების მაჩვენებლად აღიარებდა. 1914 წლისათვის მეცნიერს მზად ჰქონია „ქართული ხელოვნების ისტორია“, რომლის ერთი ნაწილი დაიბეჭდა სათაურით: “Òåðìèíû èñêóññòâ è ãëàâíåéùèå ñâåäåíèÿ î ïàìÿòíèêàõ èñêóññòâà è ìàòåðèàëüíîé êóëüòóðû â äðåâíåãðó-çèíñêîé ëèòåðàòóðå”. განსაკუთრებულად უნდა აღინიშნოს ივანე ჯავახიშვილის ღვაწლი ქართული კულტურის ძეგლების დაცვის საქმეში. მეცნიერმა მოიწონა ქართველ ხელოვანთა საზოგადოებისა და ქართველი მხატვრების საქმიანობა ძველი ქართული მხატვრული ნაშთების გადარჩენისა და გადმოღების მიზნით. იგი აღტაცებული იყო ნაბახტევში მომუშავე მხატვრების (ლ. გუდიაშვილი, გ. ერისთავი, მ. თოიძე და მისი ვაჟი ერეკლე, მ. ჭიაურელი და დ. შევარდნაძეძ საქმისადმი უანგარო სიყვარულით, რაც დაწყებული დიდი აღდგენითი სამუშაოს საწინდარი ჩანდა. მონუმენტურ მხატვრობასთან ერთად ივანე ჯავახიშვილი უდიდეს ყურადღებას აქცევდა ქართული ხუროთმოძღვრების ძეგლებს და თავად იღებდა მნიშვნელოვან ზომებს ხუროთმოძღვრების დაცვა-შენახვის უზრუნველყოფისათვის. 1946 წელს, მეცნიერის გარდაცვალების შემდგომ, გამოიცა მისი მეტად მნიშვნელოვანი გამოკვლევა „მასალები ქართველი ერის მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის (მშენებლობის ხელოვნება ძველ საქართველოშიძ“. ესაა ფუნდამენტური გამოკვლევა საცხოვრებელ ნაგებობათა სახეებისა, მათი სახელწოდებების, წარმოშობისა და განვითარებისა. ივანე ჯავახიშვილი მიმოიხილავს ქალაქის განმსაზღვრელ ძირითად ატრიბუტებს (უბნები, ქუჩები, მოედნები, ციხე-გალავნები, შესასვლელ-გამოსასვლელი კარები, ბაზრები, ხიდები, წისქვილები, სახელოსნოები, საპატიმროები და სხვ.ძ, საკულტო ნაგებობებს. ივანე ჯავახიშვილმა საგანგებოდ გამოიკვლია საფენელ-საგებელის, ავეჯისა და ჭურჭლის სახეები, ტანსაცმელი.

ივანე ჯავახიშვილი (ზის მარჯვნიდან პირველი) სანქტ-პეტერბურგში ქართველ სტუდენტებთან ერთად

უაღრესად რთულსა და მძიმე პიროებებში არგუნა ბედმა ივანე ჯავახიშვილს მოღვაწეობის დაწყება. საქართველოს ისტორიის არც ერთი სამეცნიერო დარგი, ფაქტობრივად, არ არსებობდა. იყო მხოლოდ მარი ფელისიტე ბროსეს, დიმიტრი ბაქრაძის, თედო ჟორდანიას, ექვთიმე თაყაიშვილისა და მოსე ჯანაშვილის ნაშრომები საქართველოს ისტორიის ცალკეულ საკითხებზე. საქართველოს ისტორიის არსებითი, სისტემატიზებული გამოკვლევა მთლიანად ერთ ადამიანს დააწვა მხრებზე; თანაც ეს კვლევა რაც შეიძლება მალე უნდა ჩატარებულიყო – დროულად გატეხილიყო ყამირი. ივანე ჯავახიშვილი გზის გამკაფველი გამოდგა, მან ახალი ქართული ისტორიოგრაფიის გუთნისდედის როლი შეასრულა, ცალ ულელში მყოფი ეწეოდა მეცნიერული კვლევა-ძიების ჭაპანს. „ჩემდა საუბედუროდ, – წერდა მოგვიანებით ივანე ჯავახიშვილი, – შრომისა და მძიმე ტვირთის გამნაწილებელი არავინ მყოლია და მოუცლელობის გამო ისეთ მდგომარეობაში ვიყავი ჩავარდნილი, რომ ერთხელ დაწერილის შემოწმებისათვისაც კი დრო არ მქონია“.

ივანე ჯავახიშვილის გიგანტური შრომის ნაყოფია: ქართული ერის ისტორია, საქართველოს ეკონომიური ისტორია, ქართული სამართლის ისტორია, ისტორიული გეოგრაფია, მეტროლოგიის, ნუმიზმატიკის, მუსიკის ისტორიის, წყაროთმცოდნეობის, სომხური საისტორიო მწერლობის, სამშენებლო საქმისა და, საერთოდ, მატერიალური კულტურის ისტორიის საკითხები – აი, არასრული ნუსხა იმ პრობლემებისა, რომლებიც დიდმა მეცნიერმა ცოდნის ჩარჩოებში მოაქცია და მისცა საზოგადოებას. გვინდა მკითხველს გავაცნოთ მიხეილ წერეთლის შეფასება: „ ... ივანე ჯავახიშვილის ძლიერ მცირე შველით წინამორბედთაგან უნდა გაებედა საქართველოს ნამდვილი და სრული ისტორიის დაწერა, რაისთვისაც ღრმა და ახალ მასალათა შეკრებით შესწავლა იყო საჭირო ყველა იმ დარგისა, ურომლისოდაც ისტორია ერისა მოდერნულ მოთხოვნილებათა მიხედვით არ დაიწერება. **და ივანე ჯავახიშვილმა თავისი გონების გიგანტურ მხრებზედ აიკიდა ეს უზარმაზარი ტვირთი, რომელიც მან მთელი მისი კეთილშობილი ცხოვრების განმავლობაში ღირსეულად, ნაყოფიერად და ბრწყინვალედ ჰზიდა**“.

განუყრელადაა ივანე ჯავახიშვილის სახელთან დაკავშირებული ქართული მუსიკის ისტორიის შესწავლა-განვითარება. მშვენიერი მუსიკალური ნიჭით დაჯილდოებულ მეცნიერს (იგი შესანიშნავად უკრავდა ვიოლინოზეძ მაღალი კომპეტენცია ჰქონდა და თავისი რჩევა-დარიგებებით ფასდაუდებელი ღვაწლი დასდო ზაქარია ფალიაშვილის შემოქმედებას. ყველა ახალ ნაწარმოებს ზაქარია ფალიაშვილი ივანეს ასმენინებდა პირველად. მეცნიერი ეხმარებოდა კომპოზიტორს ხალხური სიმღერების შეკრებაში. ქართლის სოფლებში ივანე ჯავახიშვილთან ერთად მოგზაურობის დროს ზაქარია ფალიაშვილს „აბესალომ და ეთერის“ ლეკური ჩაუწერია და შემდგომში მას შინაურობაში „ივანეს ლეკურს“ უწოდებდა. გიორგი ჩუბინაშვილი იგონებდა ივანე ჯავახიშვილის ნათქვამს: „ბატონმა ივანემ როგორლაც მითხრა: ჩემს ახალგაზრდობაში ისე ვიყავი გატაცებული მუსიკის მეცნიერული საკითხებით, რომ თავდაპირველად ვფიქრობდი სწორედ ამ საკითხების შესწავლას შევდგომოდიო“. ივანე ჯავახიშვილმა სხვადასხვა, მეტად მრავალგვარი სახის წყაროების შესწავლის საფუძველზე გამოიკვლია ქართული მუსიკის ძირითადი საკითხები: განვითარების მთავარი საფეხურები, ქართული მრავალხმიანობის წარმოშობა, მუსიკალური ტერმინები, მუსიკალური საკრავები და სხვ. ფასეულია ივანე ჯავახიშვილის დასკვნა, რომ მრავალხმიანობა ქართული მუსიკის შინაგანი განვითარების ნაყოფია.

ივანე ჯავახიშვილს ახლო ურთიერთობა ჰქონდა კულტურის მოღვაწეებთან: ზაქარია ფალიაშვილთან და დავით კაკაბაძესთან. გამორჩეული იყო მისი ურთიერთობა ნიკო მართან. ეს უკანასკნელი ივანე ჯავახიშვილის ძირითადი ხელმძღვანელი იყო პეტერბურგის უნივერსიტეტში. სწორედ ნ. მარის ხელმძღვანელობით 1901 წლის 27 იანვარს ივანე ჯავახიშვილმა მოიპოვა ქართული სიტყვიერების მაგისტრის ხარისხი (დისერტაცია უფრო გვიან, 1907 წლის 13 მაისს დაიცვა თემაზე: “Ãî ñóäàðñòâåííûé ñòðîé äðåâíåé Ãðóçèè è äðåâíåé Àðìåíèè”). მეტად მნიშვნელოვანი იყო ნიკო მარისა და ივანე ჯავახიშვილის ერთობლივი მოგზაურობა სინას მთაზე ქართული ხელნაწერების მოკვლევისა და შესწავლის მიზნით (1902 წლის აპრილი-სექტემბერი). ნიკო მარი გულწრფელი კმაყოფილებით წერდა: „ჯავახიშვილი მუშაობაში ძალიან ბეჯითი და ამტანი აღმოჩნდაო“. ერთ დღეს ივანეს ხელში ჩაუვარდა „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრების“ ძვირფასი ხელნაწერი. ეს უდიდესი მონაპოვარი იყო. იგი მაშინვე მიხვდა, თუ რა დიდმნიშვნელოვან ძეგლთან ჰქონდა საქმე. მოწაფეს ხელნაწერი მასწავლებლისათვის გადაუცია, თანაც დაუძენია: პირველ რიგში, ძეგლის გაცნობა-შესწავლა თქვენ გეკუთვნითო. ნიკო მარი თავისი მოწაფის ამგვარ დიდბუნებოვნებას მაღალ შეფასებას აძლევდა. ნიკო მარისა და ივანე ჯავახიშვილის ურთიერთობა, მიუხედავად ზოგიერთი გართულებისა, ბოლომდე კეთილი და მეგობრული დარჩა.

ივანე ჯავახიშვილი დიდად აფასებდა და ხელს უწყობდა თავისი მოწაფეების – თამარ ლომოურის, სიმონ ჯანაშიას, სიმონ ყაუხჩიშვილის, ნიკო ბერძენიშვილის და სხვათა საქმიანობას.

ივანე ჯავახიშვილს ფართო მიმოწერა ჰქონდა ცნობილ მოღვაწეებთან: კიტა აბაშიძესთან (იგი ივანეს ახლო ნათესავი იყოძ, მოსე ჯანაშვილთან, შიო არაგვისპირელთან, ივანე ბერიტაშვილთან, ვუკოლ ბერიძესთან, გიგო გაბაშვილთან, კონსტანტინე გამსახურდიასთან, კორნელი კეკელიძესთან, აკაკი შანიძესთან, სიმონ ყაუხჩიშვილთან და მრავალ სხვასთან. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ბატონი ივანეს წერილები ვარლამ დონდუასადმი, რომლებიც მდიდარ მასალას გვაძლევენ დიდი მეცნიერის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის მრავალი ასპექტის შესახებ. ივანე ჯავახიშვილის ურთიერთობას საზოგადო და კულტურის მოღვაწეებთან საფუძვლად მაღალი მოქალაქეობრივი და მეცნიერული პრინციპები ასაზრდოებდა. დიდი მეცნიერი აღნიშნავდა, რომ „სამეცნიერო მუშაობა ბედნიერებაა. ეს ისეთი ბედნიერებაა, რომ ყველას ხვედრს არ წარმოადგენს და ვინც ისეთი ბედნიერია, რომ ბუნებისგან დაჯილდოებულია ნიჭით... აქვს ნებისყოფა... აქვს აგრეთვე გატაცება, ის უნდა გრძნობდეს, რომ... ვალდებულია გადაუხადოს იმ ერს, რომლისგანაც ის წარმოშობილა“. თვით ივანე ჯავახიშვილი ერისა და მეცნიერების სამსახურის განუმეორებელ მაგალითს იძლეოდა.

დიდი მეცნიერი ცხოვრებაში სრულიად უპრეტენზიო იყო და განსაკუთრებული თავმდაბლობით გამოირჩეოდა. ერთ-ერთ პირად წერილში იგი ვარლამ დუნდუას გულწრფელად სწერდა: „არამც თუ აკადემიკოსობა, პროფესორობის მაძიებელიც კი არ ვყოფილვარ არას დროს“. ნიკო მარის წინადადებაზე – გადათარგმნეთ ერთ-ერთი გამოკვლევა და სადოქტოროდ წარმოადგინეთო, ბატონი ივანე უარით უპასუხებს: „რაკი ეს ჩემთვის დროის ზედმეტ დაკარგვას უდრიდა, სამაგისტრო დისერტაციის შემდგომ სადოქტორო დისერტაცია არ წარმიდგენია და არასდროს პირადად მე, არამცთუ პროფესორის, არამედ პრივატდოცენტის წოდებულებითაც არ მისარგებლია“.

1940 წლის 18 ნოემბერს ივანე ჯავახიშვილის მოხსენების მოსასმენად ქართულმა სამეცნიერო საზოგადოებამ მოიყარა თავი. პრობლემა მნიშვნელოვანი იყო: „ფილოლოგიური მეცნიერების მიზნები და ქართული ლიტერატურული ძეგლები“. დანიშნულ დროს ივანე ჯავახიშვილმა მოხსენება დაიწყო... რამდენიმე წუთში აქ, კათედრასთან, მოხსენების კითხვისას შეწყდა დიდი მეცნიერის მაჯისცემა. გარდაიცვალა ივანე ჯავახიშვილი; გარდაიცვალა თავისი მეცნიერული და მოქალაქეობრივი მოვალეობის შესრულების დროს. პარიზში მყოფმა მიხეილ წერეთელმა ასეთი სიტყვებით მიმართა დიდ მეცნიერს: „განისვენე, ძვირფასო და დიდო ივანე, საუკუნოდ იმ ქართველთა შორის, რომლებიც შენსავით არიან შემკულნი ღვაწლისა და წამების გვირგვინით. შენი ადგილი დიდ ილიასთან არის, რომელმაც შენზედ ადრე მიიღო ჯილდოდ დიდი ღვაწლისა იგივე გვირგვინი. ძეგლი, რომელიც აღიგე შენ, მხილველმან, განმცდელმან და მგრძნობმან საქართველოისა ოცდა-ათი საუკუნის სიგრძეზედ, ჯალათთა ბატონობისა და ყოველივე სხვა უკეთურებისა ჩვენ ქვეყანაში უფროის ხანგრძლივი იქმნება – იგი მარადისი იქმნება, – და ჩვენც ვნატრიდეთ, რომ შენი დიდი პიროვნებაც, აღსავსე მოქალაქეობრივი სიმამაცითა და კეთილშობილებითა და დიდი მოწამის სულის მატარებელი სიცოცხლეში, – პიროვნება შენი... ქართველ მოქალაქეთა და მოღვაწეთა თვალის წინ მომავალ თაობათა მარადის უკვდავ სახედ ყოფილიყოს აღმართული!“ (Bedi kartlisa, Revue de Kartvélologie, vol. XXXV).

დიდ მეცნიერზე, მამულიშვილსა და საზოგადო მოღვაწეზე – ივანე ჯავახიშვილზე შთამომავლობას ხმამაღლა, სიამაყით შეუძლია გაიმეოროს დიდი ილიას სიტყვები: „აღასრულა მან თვისი ვალი“.

ივანე ჯავახიშვილის გიგანტური შრომის ნაყოფია: ქართული ერის ისტორია, საქართველოს ეკონომიური ისტორია, ქართული სამართლის ისტორია, ისტორიული გეოგრაფია, მეტროლოგიის, ნუმიზმატიკის, მუსიკის ისტორიის, წყაროთმცოდნეობის, სომხური საისტორიო მწერლობის, სამშენებლო საქმისა და, საერთოდ, მატერიალური კულტურის ისტორიის საკითხები – აი, არასრული ნუსხა იმ პრობლემებისა, რომლებიც დიდმა მეცნიერმა ცოდნის ჩარჩოებში მოაქცია და მისცა საზოგადოებას.

რონ მეტრეველი

დასარული. დასაწყისი იხ. „სრ“ № 78, 79.

ყველაფერი ყველაფერზე

გაეროს ელჩი

ცნობილი მსახიობი ქალი ნიქოლ ქიდმანი გაეროს კეთილი ნების ელჩი გახდა: მთელს მსოფლიოში ქალთა თანასწორობისა და უფლებების დაცვის საკითხებით იქნება დაკავებული. განსაკუთრებული ყურადღების დათმობას ქალების მიმართ ძალადობასთან ბრძოლას უპირებს.

ამ ორგანიზაციასთან ის დაკავშირებული აღმოჩნდა მარტო საზოგადოებრივ კი არა, პროფესიულ პლანშიც: 2005-ში მსახიობმა გაეროს თანამშრომლის როლი ითამაშა ჰოლივუდის თრილერში „მთარგმნელი“. 38 წლის ქიდმანი ავსტრალიის ორდენის კავალრადაც გამოაცხადეს. ამ წოდებას ქველმოქმედების სფეროში და საზოგადოებრივ მოღვაწეობაში განსაკუთრებული დამსახურებისთვის ანიჭებენ. კერძოდ, აღიარება ხვდა მსახიობის ძალისხმევას ქალთა და ბავშვთა სამედიცინო მომსახურების გაუმჯობესებისათვის, აგრეთვე გამოსვლებს კიბოს დარგში უფრო მასშტაბური გამოკვლევების მხარდასაჭერად.

ხიჩკოკი მოიძებნა

მეთ ლუკასი, კომედიური შოუს „პატარა ბრიტანეთის“ მსახიობი და თანაავტორი, ძირითადად კი სერიალებში გადაღებული, მთავარ როლზე მიიწვიეს სახელგანთქმული რეჟისორის ალფრედ ხიჩკოკის ცხოვრებისადმი მიძღვნილ ფილმში. გადაღებები წლეულს დაიწყება, მეთის პარტნიორი კი იუენ მაქგრეგორი იქნება.

ბრიტანული გამოცემის „Mirror“-ის ინფორმაციით, მეთ ლუკასი ძალიან გაუხარებია სურათის შემქმნელთა წინადადებას, რადგან ალფრედ ხიჩკოკის დიდ თაყვანისცემლად თვლის თავს.

შედევრების უტილიზაცია

ლონდონში გაიტაცეს ბრინჯაოს სკულპტურა „დამკვირვებლები“, რომლის ღირებულება ექსპერტთა შეფასებით, 600 ათას გირვანქა სტერლინგს შეადგენს. ეგ კია, რომ ამ შედევრის გადადნობის შემთხვევაში ეს თანხა საგრძნობლად მოიკლებს და დამნაშავეთ მხოლოდ 5 ათასი ფუნტი სტერლინგი დარჩებათ „ბუს კვერცხებად“...

მოქანდაკე ლინ ჩედავიკის ნამუშევარი სამი ფიგურისგან შემდგარ ორმეტრიან კომპოზიციას წარმოადგენს. იგი როკემპტონის უნივერსიტეტის პარკში იყო დადგმული. პოლიცია ფიქრობს, რომ ბოროტმოქმედნი რვანი მაინც იქნებოდნენ – სხვაგვარად ვერ შეძლებდნენ 300 კილოგრამამდე წონის მქონე ძეგლის წაღებას.

ლონდონსა და მის მიდამოებში ბოლო ექვსი თვე უკვე აღრიცხულია მსგავსი 20 ქურდობა. გიგანტურ სკულპტურებს გადასადნობად იტაცებენ. შარშანდელ დეკემბერში ჰენრი მურის ფონდის ტერიტორიიდან უზარმაზარი ქანდაკება „გაარბენინეს“, რომლის ღირებულება სამი მილიონი გირვანქა სტერლინგია.

კაბალიდან ინდუიზმამდე

ბრითნი სპირსი ინდუიზმით დაინტერესდა და განაშის ტაძარი მოინახულა მალიბუში (აშშ, კალიფორნიის შტატი)ძ. ტაძრის ქურუმის მონათხრობით, მომღერალმა, ინდუისტური ტანსაცმლით შემოსილმა, ოთხი თვის ვაჟიშვილთან ერთად მიიღო მონაწილეობა ტაძარში შესრულებულ ლოცვაში. ქურუმმა აღნიშნა, რომ სპირსი მორიდებულად და პატივისცემის გამოხატვით იქცეოდა, „ინდუისტურ სამლოცველოში ბრითნი სულიერი დამოძღვრის მიღების სურვილმა მიიყვანა, რაც თავისი ბიჭუნასთვის უკეთეს დედად გახდომაში დაეხმარება“, – ამბობს მღვდელთმსახური.

ბაპტისტთა ოჯახში გაზრდილი სპირსი ბოლო წლებში კაბალამ გაიტაცა, რომელთან იმის შეზიარებასაც მომღერალი მადონა ცდილობდა.

სკარლეტი ლუკრეციას ითამაშებს

„თარგმანის სიძნელეები“ – მაყურებელს ამ ფილმის შემდეგ დაამახსოვრდა სკარლეტ იოჰანსონი. ის განაგრძობს ვუდი ალენთან თანამშრომლობას. ექსცენტრიულმა კინორეჟისორმა სკარლეტი თავის ახალ სურათში „Scoop“-ში მიიწვია გადასაღებად. მსახიობის გმირი ქალი ლონდონში ჩადის და სასიყვარულო ინტრიგას გააბამს ინგლისელ არისტოკრატთან. სკარლეტი ამბობს, რომ ძალიან უყვარს ვუდის ფილმები და ყველას გადახედავს ხოლმე.

იმასთან მუშაობა რომ დაასრულა, მსახიობმა მოკლე არდადეგები მოიწყო და კარატეში დაიწყო ვარჯიში. ერთ-ერთი წვრთნის შემდეგ ბრაიან დე პალმას ფილმში „შავი გეორგინა“ გადაღების წინადადება მიიღო...

ორი წლით სკარლეტი უკვე „დაგეგმილია“. ანონსირებული სურათების სიაში კომედია „ძიძის დღიურები“, სადაც მდიდარ ნიუიორკულ ოჯახში ძიძად აყვანილ სტუდენტს თამაშობს; რეჟისორ ბენჯამინ როსის მელოდრამა „ნაპოლეონი და ბეტსი“, რომელიც მოგვითხრობს, თუ როგორ შეუყვარდა სიცოცხლის ბოლო წლებში ნაპოლეონს ახალგაზრდა ინგლისელი ქალი; ბოევიკი „ამაზონელი“; ნილ ჯორდანის ისტორიული თრილერი „ბორჯა“. ამ უკანასკნელში მოქმედება ხდება XV საუკუნის ფლორენციაში და სკარლეტს მოუწევს ლუკრეცია ბორჯას თამაში.

შარშანდელი ამბებიდან მსახიობი ყველაზე მეტად გრიგალმა „ქათრინმა“ შეაძრწუნა, რომელმაც ახალ ორლეანში წყალდიდობა გამოიწვია. „ძნელი დასაჯერებელია, რომ ქალაქი აღარ არის, – ამბობს ის. – რომ ახლა მისი დანახვა შეიძლება მხოლოდ სურათში „სასიყვარულო სიმღერა ბობი ლონგისათვის“, სადაც მე ჯონ ტრავოლტასთან ერთად ვთამაშობდი. ეს ფილმი უკანასკნელი აღმოჩნდა ამ ქალაქში გადაღებულთა შორის. ცოტა დრო როდი დასჭირდება ახალი ორლეანის აღდგენას“.

◎ აღმოჩენა

მოხდება იესო ქრისტეს გამყიდველის რეაბილიტაცია?

სულ ახლახან გამოქვეყნდა იუდას სახარების ტექსტი

თითქმის 30 წლის წინათ ეგვიპტის „შავმა არქეოლოგებმა“ 62 უძველესი ფურცლისგან შემდგარი მანუსკრიპტი აღმოაჩინეს, რომელიც ჩვენი წელთაღრიცხვის III-IV საუკუნეებით დათარიღდა. ხელნაწერი სამ დოკუმენტს შეიცავს, რომელთაგან ორი უკვე იყო ცნობილი – „მოციქულ პეტრეს ეპისტოლე მოციქულ ფილიპეს“ და „იაკობის პირველი აპოკალიფსისი“, მესამე კი აქამდე უცნობი „იუდას სახარება“ გახლავთ.

მანუსკრიპტი კარგა ხანს დადიოდა ანტიკვარიატით მოვაჭრეთა სეიფებს შორის. ზოგიერთი ფურცელი სწავლულთა ხელში ჯერ კიდევ 1983 წელს მოხვდა შესაფასებლად, მაგრამ შედარებით სრული სახარების ტექსტი – 60 ფურცელი სავარაუდო 90-დან – მხოლოდ ამ საუკუნის დასაწყისში მოიპოვეს. ამერიკის ეროვნული გეოგრაფთა საზოგადოების ფინანსური მხარდაჭერით დოკუმენტი გადაეგზავნათ ჟენევის (შვეიცარია)ძ უნივერსიტეტის სპეციალისტებს. ლამის ხუთი წელი წაიღო თარგმანმა და რესტავრაციამ და ეს უბრალო საქმე არ იყო: ხელნაწერი საშინლად გამოიყურებოდა, რამდენადაც 60 ფურცელი 1000-ზე მეტ ფრაგმენტად იყო დაფლეთილი.

შვეიცარიელი მღვდლისა და ადრეული ქრისტიანობის ეპოქის ისტორიის პროფესორის, დოქტორ როდოლფო კასერის მტკიცებით, ხუთი სხვადასხვა მეთოდით დადგინდა, რომ მანუსკრიპტი, როგორც მინიმუმ, 1700 წლისაა.

ამ დოკუმენტს თუ დავუჯერებთ, იუდა ისკარიოტელი სულაც არ გახლდათ ისეთი უსინდისო, როგორც ოთხი ოფიციალური სახარება წარმოგვიდგენს – ესაო და ქრისტე 30 ვერცხლად გაყიდაო. აღმოჩენილი ხელნაწერის მიხედვით გამოდის, რომ „ბიბლიური ფლიდი“ ქრისტეს უსაყვარლესი მოწაფე იყო, ვისთანაც იმას ყველაზე საიდუმლო საუბრები ჰქონდა. მაცხოვარი ანგარე-

ბიანი წადილით კი არ გაყიდა, არამედ თვით იმისვე ნებით, ადამიანთა მოდგმის შემდგომი გადარჩენის გულისთვის.

„... შენ ყოველთ მაღლა დადგები. ვინაიდან ზვარაკად გაყიდი კაცს, რომლადაც მე განსხეულებული ვიყავი“, – მიმართავს იუდას მანუსკრიპტის გვერდებიდან იესო.

ანდა ასეთი ციტატა ავიღოთ:

„იესომ უთხრა იუდას: განეშორე სხვათ. მე შენ სასუფევლის საიდუმლოებებს გაგანდობ. შენ შეძლებ იქ მოხვედრას, ოღონდ ამისათვის ბევრ რამეს გადაიტან“.

ამრიგად, ამჟამინდელ იუდას „კეთილ ამბავში“ ნაწერის აზრი ისაა, რომ ისკარიოტელი იძულებული შეიქმნა ქრისტეს გაცემისა, რამდენადაც მაცხოვარმა თვითონ სთხოვა და სწორედ ამით დიდი პატივიც დასდო.

დოკუმენტის მკვლევართა ვერსიით, მიგნებული მანუსკრიპტი ერთ-ერთ ძველ კილოზეა გადაწერილი ჯერ კიდევ I საუკუნეში ძველბერძნულ ენაზე შესრულებული ორიგინალისაგან. სავსებით შესაძლებელია, რომ ეს ორიგინალი დაიწერა იესო ქრისტეს სიკვდილისთანავე.

მოსკოვის საპატრიარქოს ოფიციალური წარმომადგენლის განცხადებით, „ვერ ვიტყვით, რომ იმ ხელნაწერის მოძიება, რომელიც ადრეული ქრისტიანობის ცნობილ პირს ან ქრისტეს რომელიმე მოწაფეს მიეწერება, შეცვლის წმინდა წერილის შედგენილობას – ამ დროსთან მიმართების მქონე ისტორიულ ტექსტებს აქამდეც ნახულობდნენ და კვლავაც ნახავენ. ამ თვალსაზრისით იუდას სახარებას უფრო ისტორიული ინტერესი შეიძლება დაჰყვეს, ვიდრე კანონიკური“.

კათოლიკური ეკლესია ისურვებდა იუდას რეაბილიტირებას, რათა ანტისემიტიზმის ფესვი ამოეგლიჯა, ოღონდ საეჭვოა, რომ ეს გამოვიდეს. უფრო სარწმუნოა, რომ იუდას სახარებას ყალბად მიიჩნევენ. მართალია, ის არ არღვევს „საფუძვლებს“, მაგრამ იდეოლოგიურ აღრევას იწვევს. თუკი ისკარიოტელის მხრივ უსინდისობა არ ჩადენილა, მაშინ იესოსგან რეჟისურას ჰქონია ადგილი. მაშასადამე, ყველა მომდევნო ამბავი თუმცა ულმობელი, მაგრამ მაინც სპექტაკლი ყოფილა, რაც არცთუ ისე კარგია...

КП

◎ ჩვენებური

ოლეგ ბასილაშვილი თავის თავზე, ოჯახზე და სხვებზე

თანამედროვე მაყურებელს კარგად არ ესმის, რომ უწესობაა სცენაზე ყვავილებით გამოსვლა. ჩვენ, რასაკვირველია, მადლობელი ვართ, მაგრამ ქუჩის ჩექმებით მაინც ნუ ამოვლენ... უწესობაა სპექტაკლის მსვლელობისას მობილურით ლაპარაკი, ფოტოკამერების გატკაცუნება, თუნდაც, ეს ჩვენი თავის დაკვრის დროს იყოს. ეს თეატრია და ბევრი რამ აქ ნებადაურთველია.

ბავშვობაში ამას ყველაფერს ვგრძნობდი, თუმცა, არავის უსწავლებია. სამხატვრო თეატრში ან მცირე თეატრში მისული რას გავბედავდი, რომ ყვავილების თაიგული პირდაპირ სცენაზე მიმეტანა იგორ ილინსკისთვის. სპექტაკლის შემდეგ ველოდი გასასვლელთან და იქ გადავცემდი ხოლმე...

ზოგჯერ გამოხვალ სცენაზე დაღლილი, ღონემიხდილი და უცებ გრძნობ, როგორი ენერგია მოდის დარბაზიდან! წამსვე გამოკეთდები. ისეც ხდება, რომ არაფერი გამოდის, შთაგონება გღალატობს და უბრალოდ, ოსტატობის ხარჯზე გამოდიხარ!...

უკრაინის არჩევნებზე ის მომეწონა, რომ გამარჯვებული პარტია აყალიბებს მთავრობას, მაშასადამე, გამოჩნდება პასუხისმგებელი ქვეყანაში შექმნილ სიტუაციაზე. ისე კი არა, როგორც ჩვენთან: ჩინოვნიკები, თითქოს გედი, კიბო და ქარიყლაპია იყვნენ, თავ-თავის მხარეს ეწევიან. მაგალითი უკრაინელთაგან უნდა ავიღოთ. აი, მოვლენ ხელისუფლებაში ჟირინოვსკელები და დაატრიალებენ სახელმწიფო საჭეს – ყველასთვის მაშინვე ნათელი გახდება, რომ ჟირინოვსკი, როგორც მოლაყბე, ჭუჭყიანი ცოცხით უნდა გახვეტო...

პოლიტიკაში ერთხანს მეც გავერიე – მეგონა, რომ შევძლებდი ქვეყნის დახმარებას სრული გაპარტახებიდან, პოლიტიკურიდან თუ ეკონომიკურიდან გამოყვანაში. სამი წელი გახლდით სახალხო დეპუტატი და ყოველ წელს საავადმყოფოში ვიწექი... ძალიან მიმძიმდა.

თეატრს შეუძლია და კიდევაც უნდა აღადგინოს მორალურ-სულიერი ფასეულობანი, ის ფასეულობანი, პროლეტარიატის ბელადმა ლენინმა რომ გათელა. ვფიქრობ, რომ ახლაც, ჩვენს სახელმწიფოში, მიზნებს საშუალებებზე მეტად აფასებენ...

ჩემი მეუღლე გალინა მშჩანსკაია დიდი, დიდი ხანია, რაც პეტერბურგის ტელევიზიაში უძღვება პროგრამას „სამეფო ლოჟა“. მეგობრები იმას „მთავარ „ბასილაშვილთმცოდნეს“ ეძახიან. უფროსი ქალიშვილი ოლია, აგრეთვე, ჟურნალისტია, დედის კვალს დაადგა და ასევე ტელევიზიაში მუშაობს. მეორემ, ქსენიამ, დააპირა მსახიობობა, სწავლობდა სამსახიობო ფაკულტეტზე, მაგრამ პირველი კურსიც არ დაუსრულებია. მერე სანკტ-პეტერბურგის უნივერსიტეტში შევიდა, კლასიკური ფილოლოგიის ფაკულტეტზე. ქსიუშამ ჩინებული ნაშრომი დაწერა ნაბოკოვზე, რომელიც აშშ-ში გამოქვეყნდა და ხშირად არის ციტირებული მწერლის შემოქმედების მკვლევართაგან. კალამსაც მარჯვედ ხმარობს... ნაბოკოვმა გამახსენა, ადრე კლასიკოსად ჩვენში მხოლოდ გორკი ითვლებოდა, თუმცა, ნაბოკოვი სულ სხვაა. ისევე, როგორც დოვლათოვი. ეს, რომ ამბობენ, „მწერალთა ახალი გენერაციაა“.

ჩვენთან, ტოვსტონოგოვის თეატრში, მსახიობები იმის თამაშს მიეჩვივნენ, რასაც აძლევენ... მთელი ჩემი ცხოვრება არც ერთ როლზე უარი არ მითქვამს – არც ყველაზე ცუდსა და პატარაზე, არც ყველაზე კარგსა და დიდზე. 1956 წლიდან დაწყებული, ექვსი კარგი როლი შევასრულე, თითებზე ჩამოსათვლელი: ობლომოვი, ხლესტაკოვი „რევიზორში“, პროზოროვი „სამ დაში“, ვოინიცკი „ძია ვანიაში“... კიდევ რაღაცა...

როლები ეგ იყო, თუ იყო! იმათთვის შეიძლებოდა ჩხუბი, იმათგან გული იწყებდა ძგერას...

Собеседник

იუბილე

დიდი ბრიტანეთის დედოფალი 80 წლისაა

ამ საიუბილეო თარიღისთვის ბუკინგემის სასახლემ გამოაქვეყნა 80 საინტერესო ფაქტი ელისაბედ II ცხოვრებიდან.

დედოფლის დაბადების დღე 21 აპრილია, მაგრამ ოფიციალურად მას, ძველი ტრადიციის თანახმად, 17 ივნისს აღნიშნავენ.

სიის წაკითხვის დროს შეიძლება შევიტყოთ მრავალი საინტერესო დეტალი დედოფლის ცხოვრებიდან. მაგალითად, ბევრისთვის, ალბათ, არ არის ცნობილი, რომ ბრიტანეთის ტახტზე ყოფნის წლებში დედოფალმა გახსნა 15 ხიდი, შორეულ ნაოსნობაში გზა დაულოცა 23 ხომალდს და პოზირებდა 139 ოფიციალური პორტრეტისთვის. ალბათ, ისიც ნაკლებად არის ცნობილი, რომ ელისაბედ II ჰყავს ჯიშიანი სანადირო ჯიშის 30-ზე მეტი ძაღლი.

და ეს ყველაფერი როდია: ჯერ კიდევ ძველ დროში მიღებული და, ამჟამად მოქმედი კანონის თანახმად, მის უდიდებულესობას ეკუთვნის ყველა ზუთხი, ვეშაპი, ზღვის ღორი და დელფინი, რომელიც კი ბინადრობს გაერთიანებული სამეფოს სანაპირო წყლებში.

იმ საჩუქრებს შორის, რომლებიც მონარქს მიართვეს გასულ წლებში, არის ცოცხალი იაგუარები, შავი თახვები, გიგანტური ზარმაცა, აგრეთვე ლოკოკინას ნიჟარებით სავსე კოლოფი, ანანასები, კვერცხები, 7 კილოგრამი წონის კრევეტები და ნეკერჩხლის ხეივანიც კი. სხვათა შორის, ელისაბედ II გახდა ასევე ბრიტანეთის სამეფო გვარის პირველი წევრი, რომელიც ოქროს დისკოს დაეუფლა. 2002 წელს, მისი მეფობის 50 წლისთავის იუბილეს აღსანიშნავად, ბუკინგემის სასახლის ბაღებში გაიმართა ისტორიაში პირველი საჯარო კონცერტი. EMI ფირმის მიერ გამოცემული ფირფიტა ამ მოვლენის ჩანაწერით — „საზეიმო საღამო სასახლეში“ — მისი გამოსვლიდან პირველივე კვირას 100 ათასზე მეტი ტირაჟით გაიყიდა.

მეფობის პერიოდში ელისაბედ II მიიღო 3 მილიონზე მეტი საფოსტო გზავნილი, თვითონ კი 100 ათასამდე დეპეშა გაუგზავნა იმ ადამიანებს, რომლებმაც აღნიშნეს დაბადების 100 წლისთავი როგორც ბრიტანეთში, ისე თანამეგობრობის ქვეყნებში. დედოფლისგან მილოცვა მიიღო ასევე იმ 280 ათასზე მეტმა წყვილმა, რომლებმაც აღნიშნეს ბრილიანტის ქორწილი (ქორწინების 60 წლისთავი). და კიდევ: ელისაბედმა თავის ქვეშევრდომებს საჩუქრად გაუგზავნა 78 ათასზე მეტი საშობაო პუდინგი.

ცხოვრებაში პირველი ელექტრონული წერილი დედოფალმა გაგზავნა 1976 წელს, ბრიტანეთის არმიის ერთ-ერთი ბაზიდან, ლონდონის მეტროთი კი მან პირველად იმგზავრა 1939 წელს.

ელისაბედ II ერთ-ერთი წერილი მთვარეზეც გაგზავნა. 1969 წლის 21 ივლისს ამერიკული „აპოლონ-11“ ხომალდის ასტრონავტებმა დედამიწის ბუნებრივ თანამგზავრზე მიიტანეს მისი გზავნილი, რომელიც მიკროფირზე იყო ჩაწერილი და ლითონის კონტეინერში ინახებოდა.

ადამიანს, რომელმაც პირველმა დადგა ფეხი მთვარეზე, ასტრონავტ ნილ არმსტრონგს, დედოფალი პირადად შეხვდა ბუკინგემის სასახლეში, მასთან სტუმრად იმყოფებოდნენ ასევე მსოფლიოში პირველი კოსმონავტი იური გაგარინი და ისტორიაში პირველი კოსმონავტი ქალი ვალენტინა ტერეშკოვა.

1952 წლიდან ელისაბედ II გასცა 388 ათასი ჯილდო და საპატიო წოდება და გამართა ტიტულების მინიჭების 540-ზე მეტი ცერემონია. მისი მმართველობის წლებში შეიცვალა ექვსი კენტერბერის არქიეპისკოპოსი, დიდი ბრიტანეთის 10 პრემიერ-მინისტრი და ამერიკის შეერთებული შტატების 10 პრეზიდენტი.

დედოფლის დაბადების 80 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო ღონისძიებები დაიწყო 21 ქვემეხის საარტილერიო გასროლით.

ამის შემდეგ დედოფალმა და მისმა მეუღლემ, პრინცმა ფილიპემ, გაისეირნეს ქალაქ უინძორში, სადაც მონარქისთვის იუბილეს მისალოცად სპეციალურად ჩავიდა ათასობით ადამიანი.

ბუკინგემის სასახლეში განაცხადეს, რომ დედოფალმა მიიღო 20 ათასი მისალოცი ღია ბარათი და 17 ათასი ელექტრონული გზავნილი.

საღამოს ელისაბედ მეორე და სამეფო ოჯახის წევრები შეიკრიბნენ „კოვენტ-გარდენზის“ ბოტანიკურ ბაღში მდებარე ციხედარბაზში, სადაც დანიშნული იყო საზეიმო ვახშამი.

ელისაბედ II ბრიტანეთის ტახტზე ავიდა 1952 წელს, 25 წლის ასაკში, მეფე გეორგ მეექვსის გარდაცვალების შემდეგ.

ქართველები კი უარს არ ამბობენ ჩვენს არაყზე

32 რუსი ჟურნალისტი თბილისს ეწვია საკმაოდ რთული მისიით — მათ უნდა დაეჭაშნიკებინათ ქართული ღვინოები.

ეს საკმაოდ ძვირი ჟურნალისტური პროექტი დააფინანსა საქართველოს მთავრობამ და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ, რადგან რუსეთ-საქართველოს ცივ ომში ღვინო-კონიაკის ფრონტზე შექმნილი მდგომარეობა თბილისისთვის უმძიმესი, და, უფრო მეტიც, საგანგებოც კია.

„ეკონომიკური ბლოკადა! სადამსჯელო ოპერაცია დაუმორჩილებელი ქვეყნის წინააღმდეგ!“ — ასეთ სათაურებს შევხვდებით ყოველდღიურად ქართული პრესის ფურცლებზე. და ეს მართლაც ასეა. სადღეისოდ ღვინო და კონიაკი საქართველოსთვის ისეთივე მნიშვნელოვანია, როგორც გაზი და ნავთობი რუსეთისთვის. საქართველოში წარმოებული ალკოჰოლიანი პროდუქციის 90 პროცენტზე მეტი ჩვენთვის არის განკუთვნილი, მაგრამ ახლა ეს სასმელები საწყობებშია დაყადაღებული.

საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა მიიწვია ჩინელების ძალზე სოლიდური დელეგაცია, დაატარებდა მათ ღვინის ქარხნებში, მათთან ერთად აჭაშნიკებდა ღვინოს ტელეკამერების წინ, ჩინელებმა კი გულახდილად აღიარეს: „ქართული ღვინოები საუკეთესოა, დიდი სიამოვნებითაც შევისყიდიდით, მაგრამ, რა ვუყოთ ჩვენს, ჩინურ სასმელებს, რომლებიც ვერ გაგვისაღებია!“.

უნდა აღინიშნოს, რომ თბილისის ღვინისა და კონიაკის ქარხნები, რომლებიც დაგვათვალიერებინეს, სტერილური სისუფთავით და დახვეწილი ინტერიერით გამოირჩეოდა. ყველა ამ ობიექტს აქვს პროდუქციის ხარისხის შესამოწმებელი ლაბორატორია. ერთ-ერთ ლაბორანტს ვკითხე: თუ ამოწმებთ ღვინოებს პესტიციდების შემცველობაზე, რის გამოც აგორდა კიდეც მთელი ეს სკანდალი?

ამ ახალგაზრდა ქალმა გულახდილად მიპასუხა, რომ არსად ასეთი შემოწმება არ ხორციელდება. ჯერ ერთი, საქართველოს ზვრებში უკვე კარგა ხანია აღარ აფრქვევენ დუსტს, და მეორეც, ღვინის ქარხნებში, უბრალოდ, არ არის ასეთი ძვირადღირებული აპარატურა მსგავსი ანალიზების განსახორციელებლად.

ლაბორანტების აზრით, ასეთი მოწყობილობა არც რუსეთში გააჩნიათ. ღვინის მარტო ერთი პარტიის ანალიზისთვის საჭიროა დაახლოებით 10 ათასი დოლარი! მაშასადამე, ასეთი შემოწმების შემდეგ ხომ ღვინის ფასიც ძალზე მოიმატებს!

ლაბორატორიის უფროსი, რომელიც გვერდიდან არ მოგვცილებია, მარწმუნებდა, რომ პესტიციდებთან და სხვა შხამებთან დაკავშირებული ეს ისტორია, არაკეთილმოსურნეებმა მოიგონეს და თავისი სიტყვების დასადასტურებლად სხვადასხვა კასრიდან თუ ბოთლიდან აჭაშნიკებდა ამ კეთილშობილ სითხეს.

კიდევ ერთი საგულისხმო დეტალი: ამ ცოტა ხნის წინათ თბილისის გასტრონომები ჩამოვიარე და ვკითხე გამყიდველებს, თუ რომელ სასმელს ანიჭებენ უპირატესობას ქართველები.

ჩემდა გასაკვირად პასუხი ასეთი იყო: რუსულ არაყს, განსაკუთრებით კი „პუტინს“!

თუ რუსეთი არ შეცვლის თავის გადაწყვეტილებებს, საქართველოს უდიდესი უმუშევრობა, ქაოსი და, შესაძლოა, ახალი რევოლუციაც კი დაემუქროს. ხალხი უკვე ჩუმ-ჩუმად გამოთქვამს უკმაყოფილებას პრეზიდენტ სააკაშვილის მოქმედების გამო, რადგან, აქ კარგად აქვთ შეგნებული, რომ რუსეთი ის ქვეყანა არის, რომელსაც შეიძლება ულტიმატუმის ენით ელაპარაკო. „იმიტომაც არის პრეზიდენტი, რომ იფიქროს და როგორღაც შეძლოს თავისი სიამაყის მოთოკვა ხალხის საკეთილდღეოდ!“.

საღამოს რუსეთის ჟურნალისტთა დელეგაციის წევრები რომელიღაც „გრანდ-ოტელში“ მიგვიყვანეს, სადაც გაჩახჩახებულ დარბაზში მუხის მაგიდები სავსე იყო ათასგვარი ნუგბარით, და, რა თქმა უნდა, ღვინითა და კონიაკებით. უკრავდნენ რუსულ ხალხურ მუსიკას და მრავალი სოლიდური ქართველი იყო შეკრებილი — სხვადასხვა სტრუქტურების თუ ორგანიზაციების წარმომადგენელი. საქართველოს პრეზიდენტი მგზნებარე სადღეგრძელოს წარმოსთქვამდა — ხოტბა-დიდებას ასხამდა ქართველი და რუსი ხალხების მეგობრობას და სამარცხვინოს უწოდებდა ჩვენი მტრების მოქმედებას. ერთი სიტყვით, დიდი მხიარულება სუფევდა.

მივუახლოვდი ერთ-ერთ სასიამოვნო გარეგნობის მამაკაცს, რომელიც განსაკუთრებული ყურადღებით უსმენდა სადღეგრძელოს, მხარზე ხელი მოვხვიე და ვუთხარი:

— მოდი, ძმაო, დავლიოთ შენი შესანიშნავი ქვეყნის — საქართველოს სადღეგრძელო!

— სიამოვნებით, — მითხრა მან, — ოღონდ ერთი ის არის, რომ ბულგარეთის ელჩი ვარ.

— ძალიან კარგი. მაშ, შემდეგი სადღეგრძელო ბულგარეთისა იყოს!

ამის შემდეგ გავიცანი მღვდელი — მამა გიორგი. იგი ნამდვილი გოლიათია, და ასეთივე უზარმაზარი სასმისებითაც მიირთმევდა ღვინოს. მალე მივხვდი, რომ ამ კაცთან გაჯიბრება ნამდვილად არ მომიტანდა სიკეთეს და ჩუმად შევერიე ხალხში, სადაც გავაჩაღე საკმაოდ ცხარე იდეურ-პოლიტიკური კამათი.

დილით, როცა გავიღვიძე, თურმე, ჩემს პატარა და მყუდრო სასტუმროს ნომერში ვყოფილვარ. მადლობა ღმერთს, იქ სხვა არავინ აღარ იყო. როცა სარკეში ჩავიხედე და ვნახე, რომ თვალი დალილავებული არ მქონდა, მივხვდი, რომ გუშინდელი იდეურ-პოლიტიკური კამათი გულთბილ, მეგობრულ ატმოსფეროში დასრულებულა. მაგიდაზე იდგა მშრალი წითელი ღვინით სავსე ჭიქა, როგორც ჩანს, ადმინისტრატორმა იზრუნა ჩემზე.

მაგრამ, ჩემდა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ სადილობამდე ჭიქას არ მივკარებივარ. დილიდან სმა არ მიყვარს!

როგორც საქმეში ჩახედულმა კაცმა, შემიძლია გითხრათ, რომ ქართული ღვინო მართლაც ჩინებულია. არ ვიცი, რას უწუნებენ მას რუსეთში, მაგრამ მაშინ, მოდით, ბოლომდე სამართლიანები ვიყოთ და შევამოწმოთ ჩვენი „ფანაგორია“, „აბრაუ-დიურსო“ და სხვა სასმელებიც. ვფიქრობ, რომ მათში ისეთ რაღაცას აღმოვაჩენთ, რომ მთელი რუსეთი იძულებული გახდება, არყის სმაზე გადავიდეს.

ნიკოლოზ ვარსეგოვი,
სპეციალური კორესპონდენტი,
თბილისი.

КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА

პირველი გამოხმაურება

„სასაცილოა, კაცი ნამდვილი ქართული ღვინის ძებნას რუსეთში თუ დაიწყებს, რადგან მას საქართველოშიც ვეღარ იპოვი!“

„კომსომოლსკაია პრავდა“ არკვევდა, თუ როგორ მიმდინარეობს ბრძოლა რუსეთში კანონგარეშედ გამოცხადებული ქართული და მოლდავური ღვინოების წინააღმდეგ. აი, რას ფიქრობს ამის თაობაზე ჩვენი მკითხველი.

ნიკოლოზ გორდეიჩიკი, მოსკოვი:

— როგორც ინფექციონისტმა-ექიმმა, შემიძლია გითხრათ, რომ მინახავს უხარისხო ღვინით მოწამლული პაციენტები. მათ ჰქონდათ ალერგია, დერმატიტი, გამონაყარი კანზე, ერთი სიტყვით, გაიტანჯნენ. გუშინ კი ჩემთან მოვიდა ერთი ქართველი და როცა ვკითხე, თუ დარჩა კიდევ სუფთა ქართული ღვინოები, ასე მიპასუხა: „სასაცილოა, კაცი ნამდვილი ქართული ღვინის ძებნას რუსეთში თუ დაიწყებს, რადგან მას საქართველოშიც ვეღარ იპოვი!“.

ვასო სოფრომაძე, მოსკოვი:

— ვერ დავეთანხმები ქართული ღვინოების აკრძალვას. მთელს ფალსიფიკატს ამზადებენ მოსკოვის ოლქში. ჩემი სიმართლის დასამტკიცებლად, მზად ვარ, თუნდაც ახლავე მოვიტანო რედაქციაში ჩინებული ქართული ღვინო — სმით ვერ გაძღები კაცი.

ვალერი სამოილოვი, სარატოვი:

— კმარა ჩვენი აბუჩად აგდება! უფრო შორსაც უნდა წავიდეთ — ავკრძალოთ საქართველოდან პროდუქციის შემოტანა მთელი სასაქონლო პოზიციების მიხედვით.

ალექსანდრე შევჩენკო, საგარეო ვაჭრობის სამინისტროს ყოფილი მუშაკი, მოსკოვი:

— ქართველები თვითონ აღიარებენ, რომ ნამდვილ „ხვანჭკარას“ 600 ათას ბოთლს თუ ასხამენ. რუსეთში კი 5 მილიონი ბოთლი შემოაქვთ!

ელენა ზარუბინა,

КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА

21 აპრილი.

ფეხბურთი

ევროპის სტადიონებზე

უეფას თასი. ნახევარფინალი. პირველი მატჩები. „შალკე“ — „სევილია“ 0:0, „სტიაუა“ — „მიდლსბრო“ 1:0. ლევან კობიაშვილის გუნდმა მეტისმეტად გაირთულა საქმე — ფინალში გასასვლელად გერმანული კლუბი მომავალ კვირაში საკუთარ თავს სტუმრად უნდა გადაახტეს, რაც ძალიან ძნელი რომ იქნება, „ველტინს არენაზე“ გამართულმა შეხვედრამ დაადასტურა. ესპანელები დებიუტიდანვე აქტიურად უტევდნენ როსტის კარს და მარტო ნავასმა, სხვებზე რომ არაფერი ვთქვათ, სამი სახიფათო მომენტი გაანიავა. მასპინძლები მხოლოდ შესვენების შემდეგ გამოცოცხლდნენ, თუმცა წარმატებას ვერც მათ მიაღწიეს (ბორდონი, ლინკოლნი). დავძენთ, რომ სევილიაში ვერ ითამაშებს მე-80 წუთზე მინდვრიდან გაძევებული კრსტაიჩი.

რაც შეეხება მეორე წყვილს, „სტიაუა“ მონდომებით ცდილობს კიდევ ერთი მიღწევით აღნიშნოს საიუბილეო თარიღი — მოგეხსენებათ, 1986 წელს რუმინელებმა პირველად და, ჯერჯერობით უკანასკნელად, ჩემპიონთა თასი მოიპოვეს, როცა სევილიაში ფინალი თვით „ბარსელონას“ მოუგეს პენალტებით — 2:0 (0:0). ამჯერად მასპინძლებს გამარჯვება პრემიერლიგის ბინადრის უზომოდ გადატვირთულმა კალენდარმაც გაუადვილათ — უკანასკნელი ორი კვირის განმავლობაში სტივ მაკლარენის შეგირდებს თავს მეხუთე (!) ბრძოლა გადახდათ. თუმცა, რამდენად საკმარისი იქნება დიკას მიერ 30-ე წუთზე გატანილი კინკილა გოლი ფინალში გასასვლელად, ამას საპასუხო დუელის დასრულების შემდეგ შევიტყობთ.

* * *

ჰოლანდია. „ფლეი-ოფი“. პირველი მატჩები. „აიაქსი“ — „ფეიენოორდი“ 3:0, „გრონინგენი“ — „ალკმაარი“ 3:1. საპასუხო შეხვედრები ხვალ გაიმართება. აღნიშნულ წყვილებში უძლიერესნი ასევე ორრაუნდიან დაპირისპირებაში გაითამაშებენ ჩემპიონთა ლიგის მეორე საგზურს (პირველს უკვე დაეუფლა ქვეყნის ჩემპიონი „ეინდჰოვენი“).

საფრანგეთი. თასის ნახევარფინალი. „ნანტი“ — „პსჟ“ 1:2, „მარსელი“ — „რენი“ 3:0.

უკვდავება

15 წელი გასულა

22 აპრილი, მიხეილ მესხის გარდაცვალების დღე. 15 წელი უმიშამესხოდ.

1991 წლის 22 აპრილს სამუდამოდ შეწყდა ამ უდიდესი ფეხბურთელის სიცოცხლე, რომელმაც მსოფლიო აღიარება მოიპოვა.

ბევრი დაიწერა მიხეილ მესხის ტალანტის შესახებ. უამრავი წერილი მივუძღვენი ჩემს უსაყვარლეს და გამორჩეულ ფეხბურთის დიდოსტატს. ამჯერად ახალს არაფერს ვიტყვი.

წელს, 12 იანვარს, მიშა მესხის დაბადების 69-ე წელი აღვნიშნეთ სოფელ დიღომში. დღევანდელი 22 აპრილიც სათანადოდ აღინიშნება მესხების ოჯახში.

ადრეც ვწერდი, რომ მიხეილ მესხის გარდაცვალების გამო ჯანმრთელობამ მიღალატა და ვერ დავესწარი სამგლოვიარო დღეებს, მის გამოსვენებას.

მინდა გავიხსენო გიგა გაჩავას სიტყვები სტატიიდან „ფინტების ქართველი დიდოსტატები“, რომელიც გამოქვეყნებული იყო გაზეთ „ახალ თაობაში“, 1995 წლის 17 იანვრის ნომერში: „მიხეილ მესხი ფეხბურთიდან წავიდა მაშინ, როდესაც საუკეთესო სპორტულ ფორმაში იყო. იგი აიძულეს საყვარელი საქმისთვის თავი დაენებებინა. მხოლოდ 20 წლის შემდეგ, 1989 წლის დეკემბერში, სპორტის სასახლეში გამართულმა ტურნირმა დააბრუნა მიხეილ მესხი. მილოცვების და საჩუქრების მიუხედავად, მას ერთხელაც არ გაუღიმია. ეს ტურნირი მიშა მესხის ცხოვრებაში უკანასკნელი აღმოჩნდა. 1991 წლის 22 აპრილი შავი ასოებით შევა ქართული ფეხბურთის ისტორიაში. ამ დღეს გარდაიცვალა მიხეილ მესხი, რომელმაც თან გაიყოლა ბევრი გულისტკივილი. 27 აპრილს ბორის პაიჭაძის სახელობის სტადიონზე, მეგობრებმა ხელში აიტაცეს მიხეილ მესხის ცხედარი, სტადიონს კვლავ გადაუარა შეძახილებმა: მესხი! მესხი!.. მაგრამ ეს აღარ იყო ადრინდელი ომახიანი შეძახილები, ეს უფრო გოდებას ჰგავდა. პირადად მე არ მენახა ერთად ამდენი ცრემლიანი მამაკაცი. მიშა სამუდამოდ დაემშვიდობა საყვარელი სტადიონის ტრიბუნებს და უკვდავებას შეუერთდა.

მიხეილ მესხის სათქმელი მასავით ნატანჯმა ტერენტი გრანელმა თქვა: რომ მცოდნოდა, ასე გიყვარდით, თავს უფრო გავუფრთხილდებოდი“.

გაისად, 2007 წლის 12 იანვარს ლეგენდარული ფეხბურთელის დაბადების 70 წლისთავია. გამოსაცემია წიგნი, მიხეილ მესხის სახელობის სტადიონზე უნდა აღიმართოს მისი ძეგლი. ამ საშვილიშვილო საქმეების ინიციატორს, ცნობილ პუბლიცისტს დემიკო ლოლაძეს დღემდე არ გამოეხმაურა არც ერთი ქველმოქმედი თუ მეცენატი, დრო კი მირბის...

გუშინ, 21 აპრილს, ჩემი ბავშვობის მეგობრის, თანაკლასელის და მეჯვარის, პროფესიონალი მშენებლის ომარ კოპალეიშვილის გარდაცვალების 10 წლისთავი აღვნიშნეთ მეგობრებმა, დღეს — 22 აპრილს მიშა მესხის ხსოვნის დღეა, ხვალ, 23-ში — აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაული, ზეგ — მიცვალებულთა მოხსენიების დღე.

ცხოვრება გრძელდება...

19 თებერვალს მიხეილ მესხის მეათე შვილიშვილი დაიბადა, მამუკა მესხის და მარი ყიფიანის პირველი შვილი — ულამაზესი გოგონა მერიკო. ეს ერთი და სხვა მრავალი. მომავალში კიდევ ერთი მიხეილ მესხის, მისი მე-11 შვილიშვილის ამქვეყნად მოვლენა მოგველოცოს.

სიცოცხლე გრძელდება...

ვაჟა ჭიაურელი

ორბიტაზეა

ხელფასი გაუზარდეს

მსაჯები, ვინც ფეხბურთში 2006 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის მატჩებს მოემსახურებიან, ორჯერ მეტ გასამრჯელოს მიიღებენ, ვიდრე 2002 წლის ჩემპიონატზე სამხრეთ კორეასა და იაპონიაში.

როგორც ფიფას გენერალურმა მდივანმა ურს ლენსიმ პრესკონფერენციაზე განაცხადა, მთავარი არბიტრები და გვერდითი მსაჯებიც მიიღებენ ერთნაირ თანხას — თითოეული 32 ათას ევროს. პლანეტის წინა პირველობაზე ისინი 16 ათას ევროს ლებულობდნენ. ასეთსავე თანხას მიიღებენ სათადარიგო მსაჯებიც (7 კაცი). მათაც უზარმაზარი შრომა გასწიეს და მათი ბრალი როდია, რომ მინდორზე ვერ გამოვლენ.

საერთო თანხა, რასაც ფიფა მსაჯების შრომის ასანაზღაურებლად გაიღებს, შეადგენს 3,56 მილიონ ევროს.

უსწრაფესი!

ლონდონის საკონსტრუქტორო ბიუროს JCB სპეციალისტებმა შექმნეს სუპერავტომობილის პროექტი, რომელმაც უნდა დაამხოს დიზელისძრავიანი მანქანების ჩქაროსნული რეკორდი.

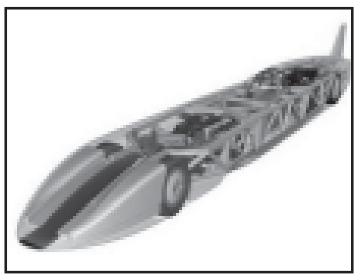

მექანიკოს-კონსტრუქტორების გაანგარიშებით ახალმა მანქანამ საათში უნდა განავითაროს სულ მცირე 300 მილი (482,80 კმ/სთ). შავყვითელი, 9 მეტრის სიგრძის მანქანა ტესტირებას აგვისტოში გაივლის ამერიკის იუტას შტატის ერთ-ერთ ამომშრალ მარილიან ტბაზე. როგორც მოელიან, მან უნდა დაამხოს 1973 წელს დამყარებული რეკორდი — 235,765 მილი საათში (379,412 კმ/სთ). სარეკორდო რბოლის პილოტი იქნება მფრინავი ენდი გრინი.

გაამართლეს, მოუბოდიშეს

ცილისწამებისა და ბილწსიტყვაობის არნახული „კორიანტელი“ დადგა ბრიტანეთში შარშან, აგვისტოში პოპულარული სერიალის „სასოწარკვეთილი დიასახლისების“ სუპერვარსკვლავის ტერი ჰეტჩერის ირგვლივ. რაღა არ თქვეს, მაგალითად The Sun-მა ისიც კი დაწერა, რომელიღაც ავტოფურგონში ერთდროულად რამდენიმე მამაკაცთან იყო სექსით დაკავებულიო. რაგბისტთა მთელ გუნდთან, ვეება კონტრაგენტებთან კავშირიც კი დააბრალეს, თუმცა ქმართან — ჯონ ტერთან განქორწინების შემდეგ მამაკაცების სათოფეზეც კი აღარ გაჰკარებია.

სანთელ-საკმეველმა „გზა არ დაკარგა“ და მჯღაბნელ ცილისმწამებლებს კოვზი ნაცარში ჩაუვარდათ, ჯერ The Daily Sport-ს, ხოლო შემდეგ The Sun-ს ბოდიშის მოხდაც დასჭირდათ და დიდძალი თანხის გადახდაც.

საგინესო

პატარაიას დიდი მიზნები

27 აპრილს 13 საათზე რიყეზე მსოფლიოს ორგზის რეკორდსმენის, 25 წლის ლაშა პატარაიას მორიგი საგინესო ასპარეზობა მოეწყობა — ამჯერად ჩვენი თანამემამულის მიზანია ცალ ყურზე რგოლურად გამობმული ნეილონის წვრილი თოკით ადგილიდან დაძრას და რაც შეიძლება შორს გადააადგილოს ერთმანეთს გადაჯაჭვული ორი მიკროავტობუსი „ფორდი“, რომელთა საერთო წონა 4,5 ტონას აღემატება.

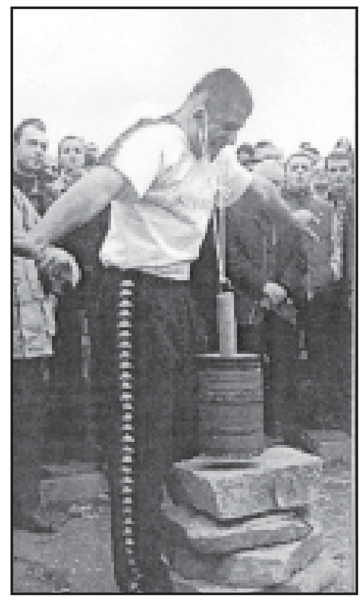

ჩხოროწყუს რაიონის სოფელ პირველი ჭოღის მკვიდრი ჭაბუკობისას საქართველოს ჩემპიონი იყო ბერძნულ-რომაულ ჭიდაობაში, ხოლო ამჟამად დაცვის ერთ-ერთი სამსახურის ოპერატიულ განყოფილებას ხელმძღვანელობს.

უნივერსალური სპორტსმენი წლების განმავლობაში მკლავჭიდში, საჯილდაო ქვების აწევაში, სირბილში, ფრენბურთში, ცხენოსნობასა და მენჩურუაში (წყალჭიდი) იწრთობდა სულსა და სხეულს. ვიმედოვნებთ, ხუთშაბათს იგი ახალი მიღწევით გაახარებს როგორც მრავალრიცხოვან გულშემატკივრებს, ისე მომავალი ღონისძიების ორგანიზატორებსა (სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა დეპარტამენტი, მსოფლიო მიღწევათა და მოგზაურობათა ხელშემწყობი კავშირი „გიორგი“) და სპონსორებს (შპს „აი-სი-ჯგუფი“ და შპს „კასტელი საქართველო“).

რაგბი

ფიჯი — ელიტაში

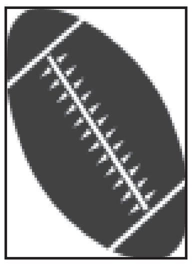

არაბთა გაერთიანებულ საამიროებში დამთავრდა 19 წლის მორაგბეთა მსოფლიო პირველობა B ჯგუფის გუნდებს შორის. ელიტურ A ჯგუფში მონაწილეობის უფლება მოიპოვა ფიჯის ნაკრებმა, რომელმაც ფინალში ჩვენების მძლეველ ტონგას მოუგო 22:14. მესამე ადგილზე გასულმა იტალიელებმა გადამწყვეტ მატჩში კანადელები დაამარცხეს — 35:8. მეხუთე ადგილი წილად ხვდა საქართველოს გუნდს. ჭაბუკმა ბორჯღალოსნებმა ტურნირი ურუგვაელთა ძლევით (38:18) დაასრულეს.

ჩვენებურები

რუს «კლასიკოსებს» კოლუაშვილი გაწვრთნის

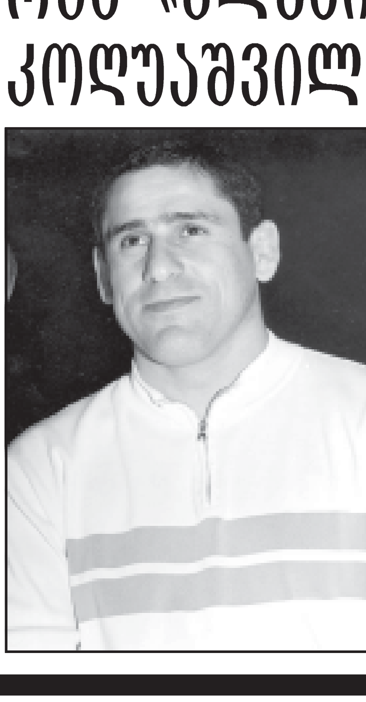

ქუთაისელმა ფალავანმა გოგი კოლუაშვილმა 1992 წლის ოლიმპიურ თამაშებზე ბარსელონაში ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა. შემდეგ იგი მოსკოვში გადასახლდა და რუსეთის სახელით ხუთჯერ მსოფლიო და სამჯერ ევროპის ჩემპიონი გახდა.

სახელოვან მორკინალს წლების მატებასთან (26 აპრილს მას 37 წელი უსრულდება) ერთად მრისხანე მეტოქეებიც მოუმრავლდნენ, ამიტომ აქტიურ სპორტს თავი დაანება, თუმცა „პენსიაზე“ ყოფნა დიდხანს არ გაგრძელებულა — რუსეთის ჭიდაობის ფედერაციის პრეზიდენტის მიხეილ მამიაშვილის წარდგინებით იგი ჩვენი ჩრდილოელი მეზობლების ბერძნულ-რომაული სტილით მოჭიდავეთა ნაკრების მთავარ მწვრთნელად დაინიშნა გენადი საპუნოვის ნაცვლად.

მცხეთის რაიონის სოფელ ლისის საკრებულოს ტერიტორიაზე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის პრივატიზაციისათვის

აუქციონის ჩატარების გრაფიკი და პირობები:

[illegible]	[illegible] №46
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 15 [illegible] 390
[illegible]	[illegible]
[illegible]	1,019 ჰა
[illegible]	79,49 ლარი
[illegible]	[illegible] N0200122800, [illegible] 220101107, [illegible] 200134100
[illegible]	[illegible] 30%
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (82732)3093
[illegible]	13-08-2008 - 13-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	13-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

[illegible]	[illegible] №48
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 15 [illegible] 391
[illegible]	[illegible]
[illegible]	0,3631 ჰა
[illegible]	26,33 ლარი
[illegible]	[illegible] N0200122800, [illegible] 220101107, [illegible] 200134100
[illegible]	[illegible] 30%
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (82732)3093
[illegible]	13-08-2008 - 13-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	13-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

[illegible]	[illegible] №47
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 15 [illegible] 392
[illegible]	[illegible]
[illegible]	0,2708 ჰა
[illegible]	21,1 ლარი
[illegible]	[illegible] N0200122800, [illegible] 220101107, [illegible] 200134100
[illegible]	[illegible] 30%
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (82732)3093
[illegible]	13-08-2008 - 13-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	13-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

[illegible]	[illegible] №49
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 11 [illegible] 338
[illegible]	[illegible]
[illegible]	0,5988 ჰა
[illegible]	46,71 ლარი
[illegible]	[illegible] N0200122800, [illegible] 220101107, [illegible] 200134100
[illegible]	[illegible] 30%
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (82732)3093
[illegible]	13-08-2008 - 13-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	13-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

მცხეთის რაიონის სოფელ ლისის საკრებულოს ტერიტორიაზე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სასოფლო- სამეურნეო დანიშნულების მიწის პრივატიზაციისათვის

აუქციონის ჩატარების გრაფიკი და პირობები:

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	0,9146 ჰა.
[illegible]	71,34 ლარი
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (02732)3093
[illegible]	13-05-2006 - 12-06-2006 14:00 - 17:00
[illegible]	13-06-2006, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

შპს „საქართველოს რკინიგზა“
ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა

2006 წლის 20 აპრილი   ქ. თბილისი   № 238/გ

შპს „საქართველოს რკინიგზის“ გენერალური დირექტორის 2005 წლის 27 დეკემბრის №563/გ ბრძანებით „რკინიგზის სატარიფო პოლიტიკის შესახებ“ დაწესებულ „საქართველოს რკინიგზით ტვირთის გადაზიდვის ტარიფებსა და დამატებით საფასურებში“ დამატების შეტანის შესახებ

ტვირთის მოზიდვის მიზნით,
ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. შპს „საქართველოს რკინიგზის“ გენერალური დირექტორის 2005 წლის 27 დეკემბრის №563/გ ბრძანებით „რკინიგზის სატარიფო პოლიტიკის შესახებ“ დაწესებული „საქართველოს რკინიგზით ტვირთის გადაზიდვის ტარიფები და დამატებითი საფასურები“ მე-8 მუხლს დაემატოს მე-8 პუნქტი შემდეგი რედაქციით:

„8. ერთი წლის განმავლობაში, სადგურ თბილისი-საკვანძო სადგურ კაჭრეთისა და უკუმიმართულებით 50 ათასი ტონა და მეტი „მარცვლეულისა და მისი ნაწარმის (ჰარმონიზებული ტვირთის ნომენკლატურის პოზიციები: 1001 - 1008, 1101-1109, 1201, 1206, 1501-1516, 2304, 23063, 2308, 2309)“ გადაზიდვისას, დადგინდეს მოცულობითი ტარიფი – მთელი მოცულობის ერთ ტონაზე ძირითადი რკინიგზის ხაზის განშტოების კოეფიციენტის გამოყენების გარეშე.“.

2. ამ ბრძანებით დადგენილ მოცულობით ტარიფზე სრულად ვრცელდება „საქართველოს რკინიგზით ტვირთის გადაზიდვის ტარიფები და დამატებითი საფასურები“ მე-3 მუხლის მე-6 და მე-7 პუნქტის პირობები.

3. ბრძანება დაყვანილ იქნეს შემსრულებლებამდე, ტვირთმფლობელებამდე, ექსპედიტორებამდე.

4. ბრძანების შესრულების კონტროლი დაევალოს კომერციულ დირექტორს დ. ჯინჯოლიას.

5. ბრძანება გამოქვეყნდეს გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ და ძალაში შევიდეს გამოქვეყნებისთანავე.

გენერალური დირექტორი ი. ეზუგბაია

613 კოოპერატივის
მობინადრეთა საყურადღებოდ!

ა. წ. 27 აპრილს 17 სთ-ზე გაიმართება მობინადრეთა კენჭისყრა. დასწრება სავალდებულოა. მისამართი: ტაბიძის 4.

კოოპერატივის აქტივი

შპს „აზეკო“ აცხადებს ლიკვიდაციას. დაინტერესებულმა პირებმა მოგვმართეთ მისამართზე: ალმაშენებლის გამზირი №53. ტელ: 91-14-25.

ხსოვნა

დავით ბუხუტის ძე ხახიაშვილი

დათიკო ბუხუტიჩი იყო კაცი, რომლის გარდაცვალება უდიდესი დანაკლისია როგორც ქართველი, ისე ებრაელი ხალხისათვის. იგი 1926 წელს დაიბადა ონში მრავალშვილიან ოჯახში. ბავშვობიდანვე იყო ჩაბმული მძიმე შრომაში, რამაც გამოაწრთო მისი ხასიათი.

პატარაობიდანვე დაეუფლა ქართული ჭიდაობის ილეთებს, ჯერ ონის ებრაელთა ჯამაათში, ხოლო შემდგომ მთელს რაიონში დაიმკვიდრა დაუმარცხებელი ფალავნის სახელი.

იგი მრავალჯერ გახდა საქართველოს ჩემპიონი, იყო საშუალო ტანის, ბეჭგანიერი, დაკუნთული სხეულით, მოხდენილი ულვაშით, თვალშისაცემი იყო მისი მამაკაცური ხიბლი და ვაჟკაცობა. მოხდენილი ჭიდაობისათვის ხშირად იწვევდნენ თბილისის ცირკში, ნებისმიერი მოჭიდავისათვის დიდი პატივი იყო მასთან შეხვედრა. სწორედ ამისათვის უწოდეს დათიკოს „ქართული ჭიდაობის ებრაელი რაინდი“.

დათიკოს ღირსება და დიდება მისსავე უბრალოებაში აისახებოდა, მუდამ დაუზარელი იყო სხვების დასახმარებლად, რაჭაში არ იყო სოფელი, სადაც მას არ იცნობდნენ, ყველგან ჰყავდა დამხვედრი და მეგობარი. ასევე იყო მისი ოჯახი სტუმრებისთვის, ბევრს მიუღია „ბუხუტიჩის“, როგორც მას მთელს რაჭაში ეძახდნენ, პურმარილი და ქაშერი ღვინო.

სპორტული მიღწევებისთვის მიენიჭა მას საქართველოს სპორტის ოსტატისა და შემდგომ – დამსახურებული მსაჯის წოდება.

1973 წელს მისი ოჯახი ისრაელში გადავიდა საცხოვრებლად, სადაც გააგრძელა სპორტში მოღვაწეობა, რამდენიმე წელი წვრთნიდა ისრაელის თავისუფალი სტილის მოჭიდავეთა ნაკრებს, მისი და მისი ვაჟის იაშას უდიდესი დამსახურებაა, რომ დღეს ისრაელში თავისუფალი ჭიდაობა ესოდენ პოპულარულია. მისი ვაჟი ხომ 1974 წლის მსოფლიო ჩემპიონატზე მე-4 ადგილზე გავიდა, ამასთან, 9-ჯერ გახდა ისრაელის ჩემპიონი.

2005 წელს ქ. ონში გაიმართა დათიკო და იაშა ხახიაშვილების სახელობის ტურნირი თავისუფალ ჭიდაობაში, რომელსაც მისი ვაჟი იაშა ესწრებოდა.

დათიკო ბუხუტიჩის სახელი ყოველთვის იქნება ქართველი და ებრაელი მეგობრების ხსოვნაში, იგი იყო ერთ-ერთი შემაკავშირებელი ხიდი ორი ერის დამეგობრებაში, რადგან ორივე ერისთვის ეს ადამიანი ახლობელი და ძვირფასი იყო.

მსუბუქი ყოფილიყოს მისთვის ისრაელის მიწა.

მეგობრები

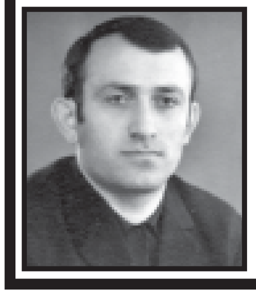

დედა ნინა როზაქიძე, მეუღლე ჯულიეტა, შვილები ნინო, გიორგი, რძალი ხათუნა აბრამიძე, შვილიშვილები მარიამ, ანა, გიორგი ღიბრაძეები, დები დალი, ნათელა, სიძეები ზაურ გიორგაძე, გიზო კვინიკაძე, დისწულები თორნიკე, სულხან გიორგაძეები, ცოლისძმები ირაკლი, თემურ ბედუკაძეები, მძახლები იზოლდა, ნოდარ აბრამიძეები ოჯახებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

თამაზ ვასილის ძე ღიბრაძე

პანაშვიდი 23, 24 IV, 17 სთ-ზე. გამოსვენება 25 IV, 15 სთ-ზე. მისამართი: ლილოს დასახლება, მე-4 კვარტალი, მე-4 კორპუსი, I სადარბაზო, ბინა 7.

განცხადება

სააქციო საზოგადოება „ელმავალმშენებლის“ აქციონერთა საერთო კრების მოწვევის შესახებ

2006 წლის 23 მაისს 17 საათზე ქ. თბილისში, გურამიშვილის გამზ. № 84-ში შედგება სს „ელმავალმშენებლის“ აქციონერთა საერთო კრება.

დღის წესრიგი:

1. 2005 წლის წლიური ანგარიში:

წლიური ანგარიშის წარმოდგენა გენერალური დირექტორისა და სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშთან ერთად;

2. სს „ელმავალმშენებლის“ გენერალური დირექტორის ანგარიშის დამტკიცება;

3. სს „ელმავალმშენებლის“ სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშის დამტკიცება;

4. სს „ელმავალმშენებლის“ აუდიტორის არჩევა.

სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით სააღრიცხვო თარიღად განისაზღვრა 2006 წლის 21 აპრილი.

კრების მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად მოწვეულნი არიან:

– ჩვეულებრივი აქციის მფლობელი აქციონერები, რომლებიც რეგისტრირებულნი არიან საზოგადოების აქციონერთა რეესტრში 2006 წლის 21 აპრილის მდგომარეობით და საერთო კრებაზე წარმოადგენენ რეგისტრატორის მიერ დამოწმებულ აქციონერთა რეესტრიდან ამონაწერს და პირადობის დამადასტურებელ მოწმობას.

კრების ჩატარებამდე 10 დღის განმავლობაში აქციონერებს შეუძლიათ შეამოწმონ კრებაზე თავისი მონაწილეობის უფლება დამოუკიდებელ რეგისტრატორთან – „ეროვნული რეესტრი“ შემდეგ მისამართზე:

ქ. თბილისი, ჭავჭავაძის გამზ. № 74, მე-9 სართული.
ტელ: 29-20-03; 29-91-30.

დღის წესრიგის საკითხების შესახებ დაწვრილებითი ინფორმაციის მიღება აქციონერებს შეუძლიათ სს „ელმავალმშენებლის“ დირექციაში ან სამეთვალყურეო საბჭოში.

სს „ელმავალმშენებლის“ გენერალური დირექტორი;
სს „ელმავალმშენებლის“ სამეთვალყურეო საბჭო.

გვირეკავენ, გვეკითხებიან

მაქვს მძიმე ჯანმრთელობის მდგომარეობა, მაგრამ იძულებული ვარ, დავარღვიო მკურნალი ექიმის მიერ დაწესებული რეჟიმი, გავიდე ბაზარში და მოვუტანო ბავშვებს აუცილებელი საკვები. გთხოვთ, განმიმარტოთ, ამინაზღაურდება თუ არა საავადმყოფო ფურცელი და ვინაიდან ეს საკითხი ჩემთან ერთად ბევრ ჩემს ახლობელსაც აინტერესებს, ისიც მაცნობოთ – რა წარმოადგენს დროებითი შრომისუუნარობის დახმარების დანიშვნაზე უარის თქმის საფუძველს?

გალინა ნიორაძე

– კანონის თანახმად დროებითი შრომისუუნარობის დახმარება არ მიეცემათ:

– პირებს, რომლებმაც ტრავმა მიიღეს დანაშაულებრივი ქმედების დროს, ან განზრახ აყენებენ ზიანს თავიანთ ჯანმრთელობას;

– მკურნალი ექიმის მიერ დაწესებული რეჟიმის დარღვევისას;

– თუ დროებითი შრომისუუნარობა გამოწვეულია დაავადებით ან ტრავმით, რომლის უშუალო მიზეზია არაფხიზელი მდგომარეობა (ალკოჰოლური, ნარკოტიკული და სხვა ფსიქოაქტიური ნივთიერებით თრობა);

– კანონმდებლობით სამუშაოდან დათხოვნის დღიდან ერთი თვის გასვლის შემდეგ;

– უხელფასო შვებულებაში ყოფნის პერიოდში;

– კანონით დადგენილი წესით სამუშაოდან გადაყენების ან სასამართლოს გადაწყვეტილებით იძულებითი მკურნალობის პატიმრობისა და სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზაზე ყოფნის დროს.

ირინე ღლონტი

დაგვირეკეთ, შეგვეკითხეთ: 93-16-90; 93-28-54.

⊙ იჩქარეთ! იჩქარეთ!

ვისაც ჯიბის ფული გინდათ!..

დღეში 10 ლარიც კი შეგიძლიათ იშოვნოთ

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გავრცელების საქმეში სიახლეა: საცალო ქსელში ამ გაზეთის უკეთ გავრცელების მიზნით რედაქციამ გადაწყვიტა არნახულ დათმობაზე წავიდეს და ყოველ გაყიდულ ეგზემპლარზე 20 თეთრი გამავრცელებელს მისცეს!

„საქართველოს რესპუბლიკის“ ყოველი ეგზემპლარი 50 თეთრი ღირს. ვინც გაყიდის 10 გაზეთს, 2 ლარი მისია, ვინც 20 ეგზემპლარს გაასაღებს – 4 ლარი, 50 ცალი გაზეთის გამყიდველი უკვე 10 ლარის მფლობელი გახდება!..

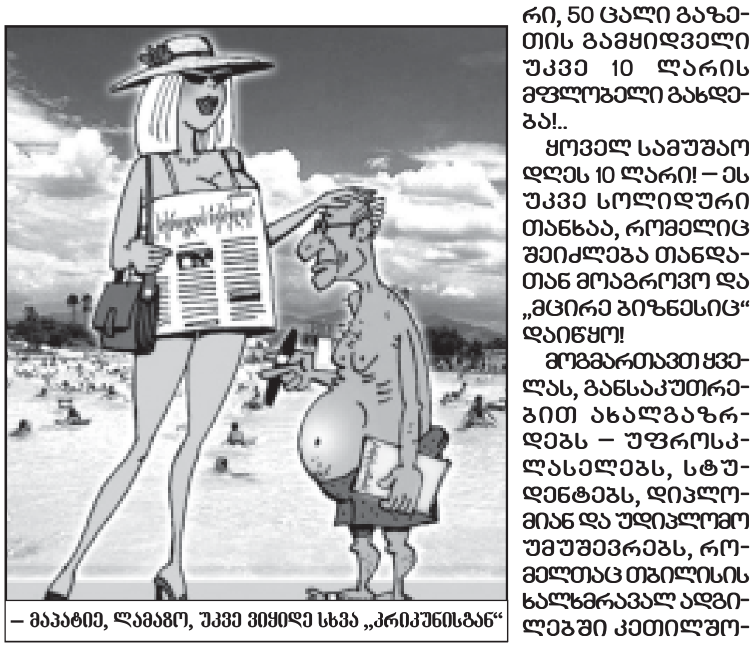

– მაპატიე, ლამაზო, უკვე ვიყიდე სხვა „კრიკუნისგან“

ყოველ სამუშაო დღეს 10 ლარი! – ეს უკვე სოლიდური თანხაა, რომელიც შეიძლება თანდათან მოაგროვო და „მცირე ბიზნესიც“ დაიწყო!

მოგმართავთ ყველას, განსაკუთრებით ახალგაზრდებს – უფროსკლასელებს, სტუდენტებს, დიპლომიან და უდიპლომო უმუშევრებს, რომელთაც თბილისის ხალხმრავალ ადგილებში კეთილშობილი, უპრეტენზიო, არცთუ ისე შრომატევადი საქმის გაძღოლა შეგიძლიათ! რაც უფრო მოინდომებთ, მეტ ფხასა და საზოგადოებასთან ხალისიანი ურთიერთობის უნარს გამოიჩენთ, მით მეტ ფულს იშოვნით.

გაზეთის გამავრცელებლებს, კეთილი მისიის შემსრულებლებს, „მყვირალებიც“ შეიძლება გიწოდოთ, რუსულად „კრიკუნებს“ რომ ეძახიან!

არ დაგავიწყდეთ, მცირედიდან იქმნება დიდი, მთავარია არ დაიზაროთ, ამოძრავდეთ, ხალხში გახვიდეთ, ალალი ლუკმა ჭამოთ!

ოპერატიულად დაგვიკავშირდით!

25 აპრილიდან გელოდებით რედაქციაში: კოსტავას ქ. №14, მეოთხე სართული, ტელეფონები: 98-96-34, 98-96-33, 98-96-32; 899 17-21-21, 899 53-16-76, 899 56-81-86, 899 36-00-35, 899 79-76-79...

„საქართველოს რესპუბლიკის“ რედაქცია.

⊙ თქვენთვის, ქალებო!

თუ გინდათ, კარგად გამოიყურებოდეთ!

ნებისმიერ ქალს სურს, კარგად გამოიყურებოდეს, კანი, განსაკუთრებით სახეზე, გლუვი, ხავერდოვანი ჰქონდეს, სწორედ ამის გამოა, რომ კოსმეტიკური საშუალებების დამამზადებლებს თუ გამსაღებლებს საქონელი არ უწვებათ, მაგრამ, შესაძლოა უფრო უსაფრთხო და, თანაც გაცილებით იაფი იყოს იმ ნატურალური კოსმეტიკის გამოყენება, ბუნება ხომ გვჩუქნის?

ოცდაათი წლის შემდეგ ყოველდღიურ მოვლა-პატრონობას საჭიროებს ყოველნაირი კანი. ის უნდა კვებოთ, გაწმინდოთ და დაატენიანოთ. სახის გაწმენდა რეკომენდებულია დღეში ორჯერ – დილით და საღამოს, სამკურნალო მცენარეების საფუძველზე დამზადებული ლოსიონით, ნახარშით ან ნაყენით. დამატენიანებელ კრემებს ისვამენ დილით, მკვებავებს კი – საღამოთი. ამავე დროს ნუ დაგავიწყდებათ ნიღაბიც. ქალებისთვის 35 წლამდე საკმარისია ნიღაბის გაკეთება არა უმეტეს კვირაში ერთხელ, 35 წლის შემდეგ – კვირაში ერთხელ, ხოლო 50 წლის შემდეგ – კვირაში არა ნაკლებ 2-ჯერ.

ცხიმიანი კანისთვის რეკომენდებულია მწმენდავი ლოსიონები.

❖**ღიღილოს** 50 ახალ ყვავილს დაასხით ნახევარი ლიტრი მდუღარე წყალი, გააჩერეთ ერთ საათს და გაწურეთ.

❖20 გრამ **ოხრახუშს** დაასხით ნახევარი ლიტრი მდუღარე წყალი, დააყენეთ ერთი საათი და გაწურეთ.

მშრალი კანისთვის ძალზე კარგია **გვირილის** ლოსიონი. 2 სუფრის კოვზი სამკურნალო გვირილა ხარშეთ 200 მგ. წყალში 10 წუთის განმავლობაში, შემდეგ გაწურეთ, გააცივეთ და გაიწმინდეთ სახე დილით და საღამოს.

აი, მკვებავი კრემებიც:

❖გაატარეთ ხორცის საკეპ მანქანაში ვარდის 4-5 კოკორის ფურცლები. დაუმატეთ 50 გრამი გამდნარი კარაქი და 10 გრამი ფუტკრის ცვილი, კარგად აზილეთ. ეს კრემი გამოსადეგია ნორმალური და მშრალი კანისთვის.

❖აურიეთ 2 სუფრის კოვზი ხილის ან კენკროვანების (მოცხარი, ცირცველა, კომში, მარწყვი, ციტრუსებიძ რბილოვანები, 2-3 სუფრის კოვზი გამდნარი ძვლის ტვინი, 1 კვერცხის გული, 1 ჩაის კოვზი თაფლი, 1 ჩაის კოვზი მცენარეული ზეთი, გულმოდგინედ აგლისეთ და ფრთხილად წვეთწვეთობით დაუმატეთ 1 სუფრის კოვზი ქაფურის სპირტი. კრემი ძალზე კარგია ცხიმიანი კანისთვის.

❖მშრალი, მჭკნარი კანისთვის სასარგებლოა ასეთი კრემი. აურიეთ ერთმანეთს 2 სუფრის კოვზი ბალის მარწყვი, 2-3 სუფრის კოვზი გამდნარი ძვლის ტვინი, 1 ჩაის კოვზი თაფლი, 1 ჩაის კოვზი მცენარეული ზეთი, აზილეთ ნარევი, წვეთწვეთობით დაუმატეთ 1 სუფრის კოვზი ქაფურის სპირტი.

სანამ ნიღაბს გაიკეთებდეთ, სახე უნდა დაიბანოთ ან ლოსიონით გაიწმინდოთ, რის შემდეგ გაიკეთეთ ორთქლის აბაზანა ან 2-3 წუთით სახეზე დაიფარეთ ცხელ წყალში დასველებული სელის ტილო. სითბოსგან სახის კუნთები მოეშვება, რის წყალობითაც მკვებავი ნივთიერებები უკეთ შეიწოვება კანში. თვალების ირგვლივ კანზე ნიღაბი არ დაიდოთ.

მშრალ და ნორმალურ კანს სიახლესა და ელასტიურობას აძლევს ასეთი ნიღბები:

❖მარლაში გაწურეთ 100 გრამი ხენდრო და აურიეთ 2 სუფრის კოვზი ახალ რძეში, მარლიდან გამოჭერით ნიღაბი, დაუტოვეთ ხვრელები თვალების, ცხვირის ნესტოებისა და პირისთვის, დაასველეთ ის მიღებულ ნარევში და დაიდეთ სახეზე 15 წუთით, რის შემდეგ სახე ჩამოიბანეთ ცივი წყლით.

❖გახეხეთ ერთი მომცრო ვაშლი, დაუმატეთ 1 ჩაის კოვზი ზეთისხილის ზეთი, რძე ან არაჟანი, წაისვით ეს ნარევი სახეზე 20 წუთით, შემდეგ ჩამოიბანეთ თბილი წყლით.

❖გახეხეთ კარგად გარეცხილი საშუალო ზომის 2 სტაფილო, დაუმატეთ 1 კვერცხის გული, მიღებული მასა სქელ ფენად წაისვით სახეზე, 20-25 წუთის შემდეგ ნიღაბი მოიშორეთ თბილ წყალში დასველებული ბამბის ტამპონით. რეგულარული გამოყენებისას ეს ნიღაბი კარგად არბილებს კანს და აქრობს ნაოჭებს.

ვიტამინებიანი ნიღბის გაკეთება სახეზე ყოველ დღეს შეიძლება.

❖**ხენდროსი:** გაჭერით შუაზე 2-3 ხენდროს ნაყოფი, წვენი წაიცხეთ სახეზე და ყელ-კისერზე, ოდნავ დაინამეთ ქუთუთოები. შეიძლება, დაჭყლიტოთ ნაყოფი და მიღებული ფაფა დაიდეთ სახეზე. ეს ნიღაბი დაწოლილმა უნდა გაიკეთოთ, ისე სახიდან ჩამოგიცურდებათ. ხენდროს ნიღაბი მშვენივრად მოქმედებს სახეზე: აახალგაზრდავებს, არბილებს და ფერს უკარგავს ჭორფლს.

❖ **ყურძნისა:** აიღეთ ორი-სამი მარცვალი, წაისვით სახეზე და ყელ-კისერზე.

❖**სტაფილოსი:** გახეხეთ სტაფილო წვრილ სახეხზე, შეურიეთ კვერცხის ცილა, დაუმატეთ 1 ჩაის კოვზი ზეთისხილის ზეთი, ცოტაოდენი სახამებელი, ყველაფერი აურიეთ და წაისვით სახესა და ყელ-კისერზე.

АРГУМЕНТЫ И ФАКТЫ

⊙ ანეკდოტები

კუპეში, სადაც მოხუცი ცოლ-ქმარი ზის, ახალგაზრდა წყვილი შედის.

– რაღაც ცუდად ვარ, – უსიცოცხლოდ გადააქნია თავი გოგომ ცოტა ხნის შემდეგ.

– მაპატიეთ, ექიმი ვარ და უნდა დავეხმარო, – ამბობს ბიჭი.

მოხუცები დელიკატურად გადიან ტამბურში. გარკვეული დროის შემდეგ მათ ექიმიც შეუერთდა.

– ახალგაზრდავ, – ეუბნება მას მოხუცი, – შარვალი შეიკარით, თორემ შპრიცი დაგეკარგებათ.

* * *

სატელევიზიო ახალ ამბებში ყველაზე სასაცილო ის კი არ არის, თუ როგორ იქებს თავს მოქმედი ხელისუფლება, არამედ ის, რომ იგი თითქოს თავს იკრიტიკებს კიდეც.

* * *

– ივან, შენ ხომ აპირებდი ლენაზე დაქორწინებას, ახლა კი ქორწილი გადაგიდვიათ. რა მოხდა?

– მოხდა გაუთვალისწინებელი რამ.

– ღმერთო ჩემო, მაინც რა?

– გადავიფიქრე.

* * *

მიხო ნადირობს.

– რას შვრები, რად არ ესვრი იმ კურდღელს? – უკვირს ნიკას.

– წავიდეს მაგისი, ვერა ხედავ, როგორ გარბის, იქნებ ცოფიანია!

* * *

მთვრალი ივანიჩი ძლივს მილასლასდა სახლამდე და მაშინვე დასაძინებლად დაწვა.

– ძვირფასო, მოდი რა? – ეუბნება ცოლი.

– რაო, დასალევი არის?

– დასალევი კი არა, მოდი რა?

– შემეშვი, მომწყდი თავიდან!

გაწბილებული ცოლი დგება, ფანჯრიდან თავს გაყოფს და ყვირის:

– ამ სახლში მამაკაცები ცხოვრობენ?

პირველი სართულის ფანჯარაში თავი გამოჩნდება:

– რაო, დასალევი არის?

ჩვენი გაზეთის შემდეგი ნომერი გამოვა ოთხშაბათს, 26 აპრილს.

⊙ გვემრავლოს!

94 ოჯახის სიხარული

– დედაქალაქის ცოტნე დადიანის №255-ში მდებარე შპს „მანანა შარაშიძის კლინიკურ სამედიცინო ცენტრში“ აპრილის ორ კვირაში 94 ახალი სიცოცხლე დაიბადა, – გვამცნო ამ ცენტრის მიმღები განყოფილების გამგემ თამარ ალექსანდრიდიმ. გუშინდელი დილაც აქ ვაჟიანობით დაიწყო, ოზურგეთელ ეკატერინე სურგულაძეს ბიჭი შეეძინა. ძირითადად ამ ცენტრში თბილისელები მოჰყავთ, მაგრამ ქართლ-კახეთიდან ჩამოყვანილი დედებიც მშობიარობენ.

ერს, რომელსაც უკეთესი მერმისი სურს, ერთი ფიქრი უნდა ჰქონდეს, ფიქრი და ზრუნვა მომავალზე. ეს ასეც არის ამ სამშობიარო სამედიცინო ცენტრში, სადაც მშობიარე დედებს და მათ ჩვილებს მზრუნველობას არ აკლებენ.

ნათელა ფაილოძე

ჩვენი ტელეფონია: 98-96-33.

⊙ დარია თუ ავდარია

ამინდი 22 აპრილს

დასავლეთ საქართველოში – მცირე მოღრუბლულობა, ჰაერის ტემპერატურა: დღისით $+15^{0}$ – $+22^{0}$, ღამით $+9^{0}$ – $+11^{0}$.

აღმოსავლეთ საქართველოში – მცირე მოღრუბლულობა, ჰაერის ტემპერატურა: დღისით $+8^{0}$ – $+14^{0}$, ღამით $+5^{0}$ – $+10^{0}$.

თბილისში – მცირე მოღრუბლულობა, ჰაერის ტემპერატურა: ღამით $+9^{0}$ დღისით $+20^{0}$.

ბათუმი – ღ. $+9^{0}$, დ. $+15^{0}$; **სოხუმი** – ღ. $+10^{0}$, დ. $+19^{0}$; **ქუთაისი** – ღ. $+11^{0}$, დ. $+17^{0}$; **ოზურგეთი** – ღ. $+7^{0}$, დ. $+18^{0}$, **ზესტაფონი** – ღ. $+8^{0}$, დ. $+17^{0}$; **რუსთავი** – ღ. $+9^{0}$, დ. $+20^{0}$; **ფოთი** – ღ. $+13^{0}$, დ. $+20^{0}$; **მესტია** – ღ. $+5^{0}$, დ. $+14^{0}$; **სტეფანწმინდა** – ღ. $+7^{0}$, დ. $+12^{0}$; **თელავი** – ღ. $+9^{0}$, დ. $+22^{0}$; **გორი** – ღ. $+9^{0}$, დ. $+19^{0}$; **ახალციხე** – ღ. $+7^{0}$, დ. $+16^{0}$; **ბორჯომი** – ღ. $+9^{0}$, დ. $+16^{0}$; **ცხინვალი** – ღ. $+5^{0}$, დ. $+15^{0}$; **სამტრედია** – ღ. $+12^{0}$, დ. $+20^{0}$; **ზუგდიდი** – ღ. $+9^{0}$, დ. $+20^{0}$; **ჭიათურა** – ღ. $+9^{0}$, დ. $+18^{0}$.

საქართველოს რესპუბლიკა
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
იბეჭდება გამომცემლობა „კოლორის“ სტამბაში, რკინიგზის ჩიხი, 20.

დამფუძნებლები – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ თანამშრომლები

გამომცემელი – შპს „თანადგომა-1“
ქიზიყის ქ. №12, ტ: 71-68-81, 899 797679

მთავარი რედაქტორი რუსლან რუსია.
მორიგე რედაქტორი ოთარ ტურაბელიძე.

ინდექსი 66434,
მისამართი: 0108, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14.
მთავარი რედაქტორი: 98-96-34.
მთავარი რედაქტორის მოადგილე: 98-96-33.
სარეკლამო განყოფილება: 98-96-32; 899 328576

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალები დაიბეჭდება ავტორთა ხარჯით. წერილებში მოყვანილი ფაქტების უტყუარობაზე პასუხს აგებენ ავტორები, რომელთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე აკრეფილი 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.